AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR

INLEIDING

1.1. OMGEVINGSANALYSE VAN DE VLAAMSE RAND

1.1.1. Inleiding

Via deze jaarlijkse omgevingsanalyse houden we de vinger aan de pols van de **snel veranderende beleidscontext** in de Vlaamse Rand. We monitoren niet alleen de demografische toestand in de regio maar bespreken ook een tiental kernindicatoren[1] die aansluiten bij de thema's die we via het coördinatieplatform Vlaamse Rand opvolgen (onderwijs, zorg, omgeving, wonen, mobiliteit en openbare werken). De focus ligt op de Vlaamse Rand als geheel om de regio vlot te vergelijken met **3 benchmarks**: het **Vlaamse Gewest**, de **centrumsteden** en – wanneer vergelijkbare data beschikbaar zijn – het **Brusselse Gewest**[2]. De analyse is gebaseerd op de meest recente cijfers uit het datawarehouse van het Agentschap Binnenlands Bestuur, dat permanent gevoed wordt via de werking van Statistiek Vlaanderen. We bespreken voor elke indicator de actuele toestand en visualiseren indien relevant ook recente evoluties.

De resultaten illustreren de nood van een specifiek Randbeleid. De uitdagingen van de **bevolkingsgroei** en de capaciteit van de **kinderopvang** zijn nergens groter dan in de Vlaamse Rand. De **verstedelijking** in de regio wordt in de verf gezet door de cijfers over de herkomst van de inwoners, de thuistaal van leerlingen, de vastgoedprijzen en het aantal personenwagens omdat de situatie in de Vlaamse Rand op deze vlakken vergelijkbaar is met de centrumsteden of het Brusselse Gewest. De verstedelijkingsdruk is ook duidelijk **op ruimtelijk vlak**: de bebouwingsgraad en het gebruik van de onbebouwde ruimte in de regio houden het midden tussen de steden en het Vlaamse gemiddelde. Ten slotte is de Vlaamse Rand **vergelijkbaar met de rest van Vlaanderen** wanneer het aankomt op het aantal plaatsen in de **ouderenzorg** en het type van **woongelegenheden**.

1.1.2. Demografie

De Vlaamse Rand kent een opvallend **sterke bevolkingsgroei**. In de afgelopen 10 jaar (2014-2024) steeg het aantal inwoners in de Vlaamse Rand met 10%. De bevolkingstoename in de regio ligt daarmee niet alleen een pak hoger dan het Vlaamse gemiddelde (6%), het aantal inwoners groeit er zelfs opvallend **sterker dan in het Brusselse Gewest** (7%) en de centrumsteden (7%). Vooral het verschil met het Brusselse Gewest is opmerkelijk, gezien de bevolkingsgroei daar de afgelopen decennia net een stuk hoger lag. Terwijl de 10-jaarlijkse groei in het Brusselse Gewest sinds 2018 begon af te kalven, bleef het cijfer in de Vlaamse Rand

[1] Een veel breder palet van indicatoren is beschikbaar via de Gemeente-Stadsmonitor.
[2] In de driejaarlijkse toelichtingsnota 'De Vlaamse Rand in cijfers' wordt de Vlaamse Rand ook met andere benchmarks vergeleken en brengen we ook de onderlinge verschillen tussen de randgemeenten in kaart.

gestaag toenemen. Als gevolg van deze ontwikkelingen laat de Vlaamse Rand sinds 2022 een hogere 10-jaarlijkse bevolkingsgroei optekenen. Volgens de bevolkingsprojecties van het Federaal Planbureau en de Vlaamse Statistische Autoriteit zal de **bevolkingstoename in de Vlaamse Rand ook in de toekomst hoger** blijven.

Figuur 2.1. Evolutie aangroei bevolking tegenover tien jaar eerder (2014-2024)

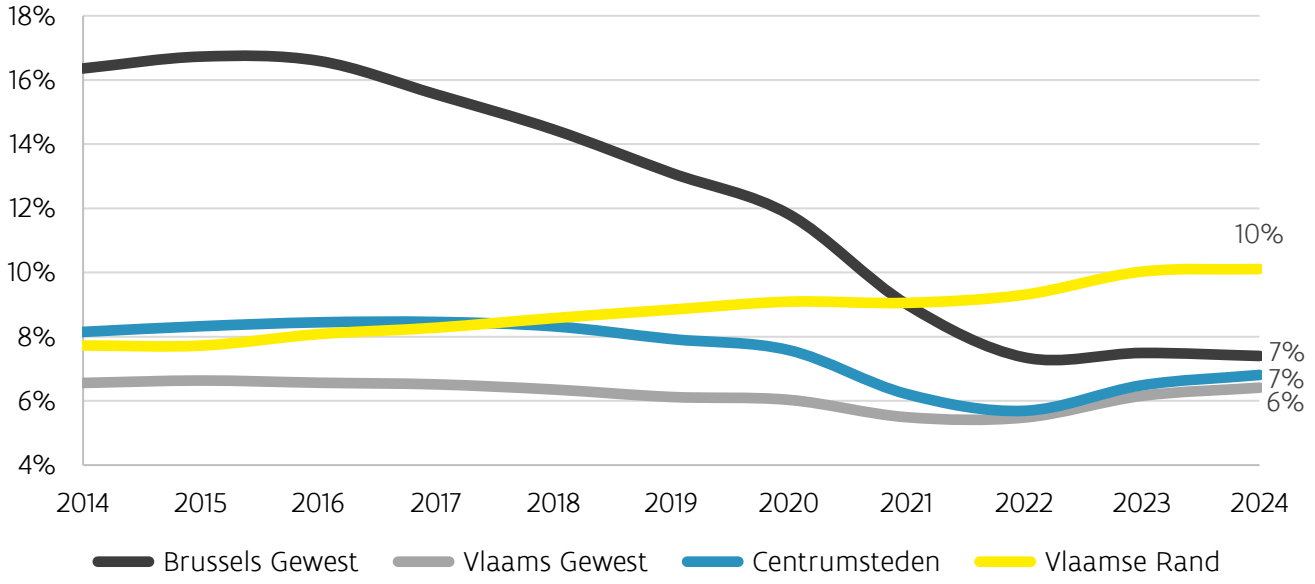

Bron: Statbel (2024)

In 2023 had bijna de **helft van de randbewoners** (48%) een **buitenlandse herkomst**[3]. De diversiteit van de bevolking in de Vlaamse Rand is daarmee hoger dan in de centrumsteden (42%) en het Vlaamse Gewest (27%). Het contrast met het Brusselse Gewest, waar meer dan driekwart van de bevolking (77%) een buitenlandse herkomst heeft, is het grootste. De **internationalisering** van de bevolking nam in de afgelopen 10 jaar evenwel bij **geen enkele andere benchmark zo sterk** toe als in de Vlaamse Rand (+14 procentpunten). Terwijl deze groep in de centrumsteden met 11 procentpunten groeide, bedroeg de toename zowel in het Vlaamse als Brusselse Gewest 8 procentpunten.

[3] Deze groep omvat alle personen met een andere nationaliteit, personen met een andere geboortenationaliteit die intussen Belg werden en personen waarvan één of beide ouders een andere geboortenationaliteit hebben. Hoewel alle inwoners met buitenlandse herkomst hier samengeteld worden, verschilt deze groep onderling wel nog sterk (specifieke herkomstregio, opleidingsgraad, financiële status, geletterdheid, ...).

Figuur 2.2. Aandeel personen van buitenlandse herkomst

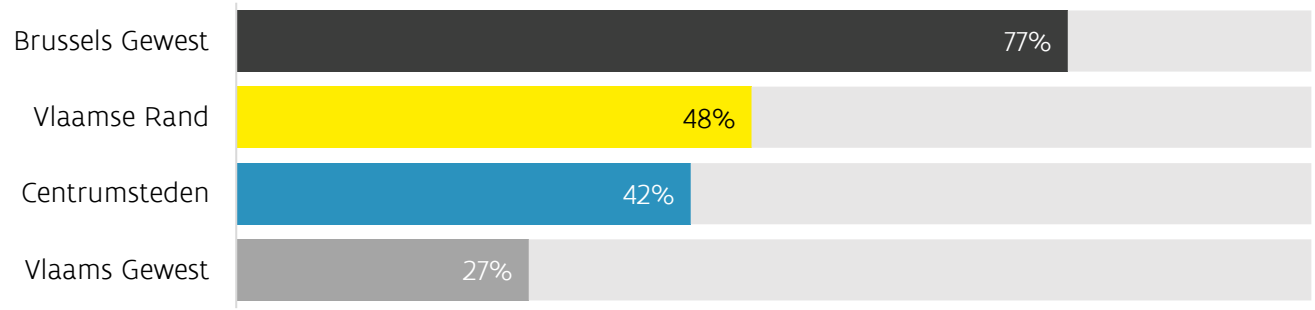

Bron: Statbel (2024)

1.1.3. Onderwijs

In 2022 had **nagenoeg de helft (49%) van de leerlingen** die in de Vlaamse Rand wonen en Nederlandstalig onderwijs volgen[4] een **andere thuistaal**. Hoewel het aandeel Brusselse leerlingen met een andere thuistaal nog hoger ligt (75%), is het aandeel anderstaligen in de Vlaamse Rand wel beduidend groter dan in de centrumsteden (34%) en het volledige Vlaamse Gewest (20%). De thuistaal van de schoolgaande jeugd in de regio **verandert bovendien in ijltempo**: het aandeel leerlingen met een andere thuistaal groeide tussen 2012 en 2022 met wel 17 procentpunten. Hoewel het aandeel van deze groep toenam voor alle benchmarks, groeide het opvallend minder snel in zowel de centrumsteden (+10 procentpunten) als het Vlaamse Gewest (+8 procentpunten) en het Brusselse Gewest (+5 procentpunten).

Figuur 3.1. Aandeel leerlingen in het Nederlandstalige onderwijs met thuistaal niet-Nederlands

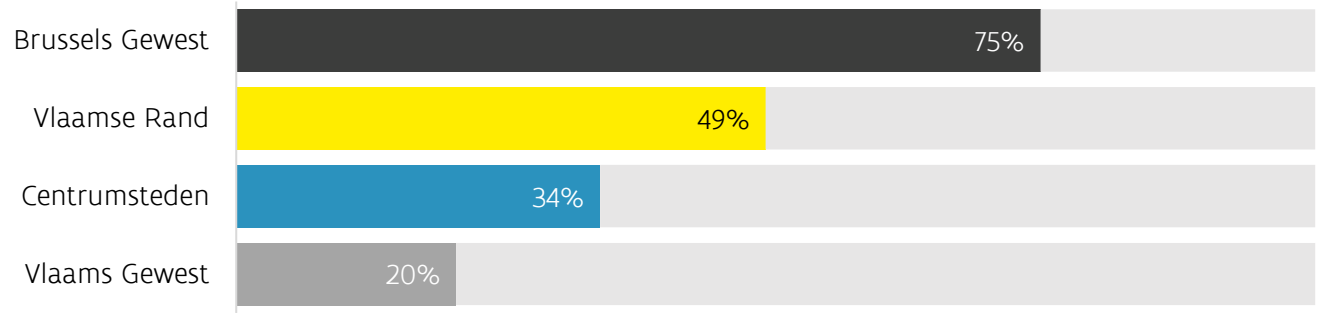

Bron: Departement Onderwijs & Vorming (2022)

[4] Deze cijfers verwijzen naar de kinderen en jongeren die in een bepaald gebied (bv. Vlaamse Rand) wonen en in eender welke gemeente basisonderwijs of secundair onderwijs volgen in een Nederlandstalige school. De vestigingsplaats van de school kan dus in een randgemeente, een andere Vlaamse gemeente of een Brusselse gemeente liggen. De thuistaal is niet het Nederlands als de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met 3 gezinsleden (de leerling niet meegerekend) met maximum 1 gezinslid Nederlands spreekt. Broers en zussen worden als 1 gezinslid beschouwd.

1.1.4. Zorg

Terwijl de **kinderopvang** in heel Vlaanderen onder druk staat, is de situatie **in de Vlaamse Rand nog een stuk nijpender**. In 2023 lag het aantal plaatsen in de kinderopvang voor baby's en peuters in de Vlaamse Rand (33 per 100 baby's en peuters) **opvallend lager** dan in de centrumsteden (48 per 100 baby's en peuters) en het volledige Vlaamse Gewest (44 per 100 baby's en peuters). De afgelopen jaren blijkt het daarenboven moeilijk voor de Vlaamse Rand om gelijke tred te houden met de andere benchmarks. Hoewel de Vlaamse Rand al in 2014 met een zekere achterstand kampte, **nam de kloof ten opzichte van het Vlaamse Gewest en de centrumsteden duidelijk toe na 2020**. De verklaring voor die neerwaartse trend ligt bij de **sterke stijging van het aantal 0- tot 2-jarigen** in de regio: sinds 2014 nam het aantal randbewoners in deze leeftijdscategorie toe met 7,8%. Hoewel er in die periode ook meer plaatsen gecreëerd werden in de kinderopvang binnen de regio, lag de groei van het aantal plaatsen (+1,9%) beduidend lager dan de toename van het aantal baby's en peuters (+7,8%).

Figuur 4.1. Aantal plaatsen in kinderopvang per 100 baby's en peuters

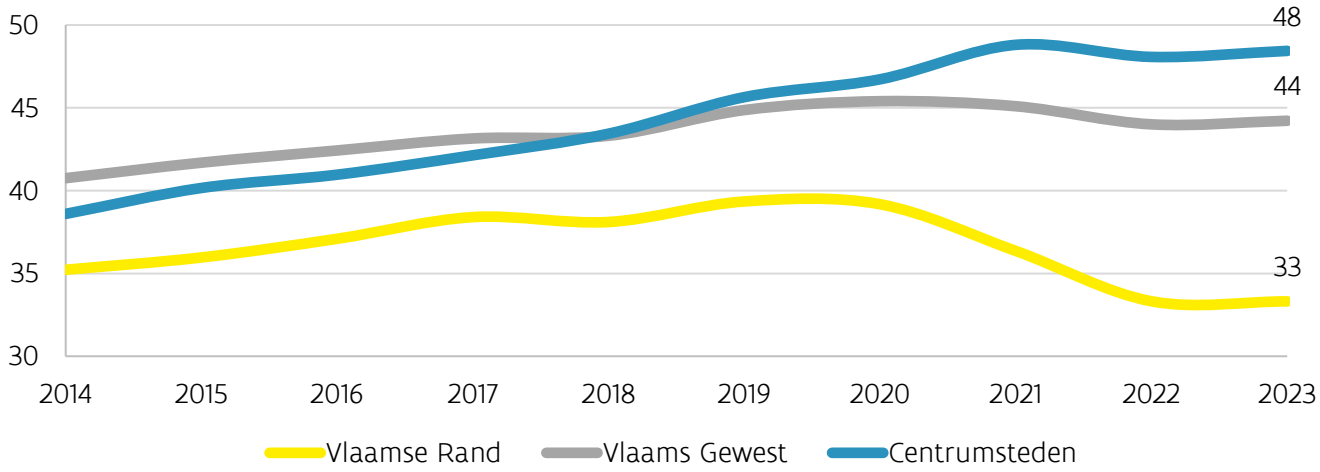

Bron: Kind en Gezin (2023)

In 2024 waren er in de Vlaamse Rand ongeveer **4 plaatsen in de ouderenzorg per 100 inwoners** van 65 jaar en ouder[5]. De regio **sluit daarmee aan bij het Vlaamse gemiddelde**, dat net ietsje hoger ligt (4,17 per 100 64-plussers). In de **centrumsteden**, die op het vlak van ouderenvoorzieningen een centrumfunctie opnemen ten opzichte van hun respectievelijke hinterland, ligt het aantal plaatsen in de ouderenzorg met 5,20 per 100 64-plussers **meer dan 1 plaats hoger** dan in de Vlaamse Rand. Sinds 2014 groeide het aantal plaatsen ook het sterkste in de centrumsteden (+25%), gevolgd door de Vlaamse Rand (+22%) die in de afgelopen 10 jaar het Vlaamse gemiddelde (+14%) bijbeende.

[5] Dit cijfer omvat zowel plaatsen in woonzorgcentra als assistentiewoningen.

Figuur 4.2. Aantal plaatsen in ouderenzorg° per 100 64-plussers

Bron: Departement Zorg en Gezondheid (2024) | ° Totaal woonzorgcentra en assistentiewoningen

1.1.5. Ruimte

In 2023 nam de **bebouwde ruimte in de Vlaamse Rand 41% van de totale ruimte** in beslag. Dat is beduidend minder dan in het Brussels Gewest (80%) en de centrumsteden (57%). Hoewel er in de Vlaamse Rand dus **minder druk op de open ruimte ligt dan in steden**, is de bebouwingsgraad (41%) er wel **gevoelig hoger dan in het gehele Vlaamse Gewest** (29%). Die middenpositie tussen het meer landelijke Vlaanderen en het sterk verstedelijkte Brussel is het resultaat van **ruimtelijke tegenstellingen** binnen de Vlaamse Rand. De regio bevat immers zowel sterk verstedelijkte gemeenten die qua bebouwingsgraad **aansluiten bij Brussel** (Drogenbos, Machelen) als gemeenten die vergelijkbaar zijn met het **Vlaamse gemiddelde** (Merchtem, Asse, Meise en Hoeilaart).

Figuur 5.1. Bebouwingsgraad

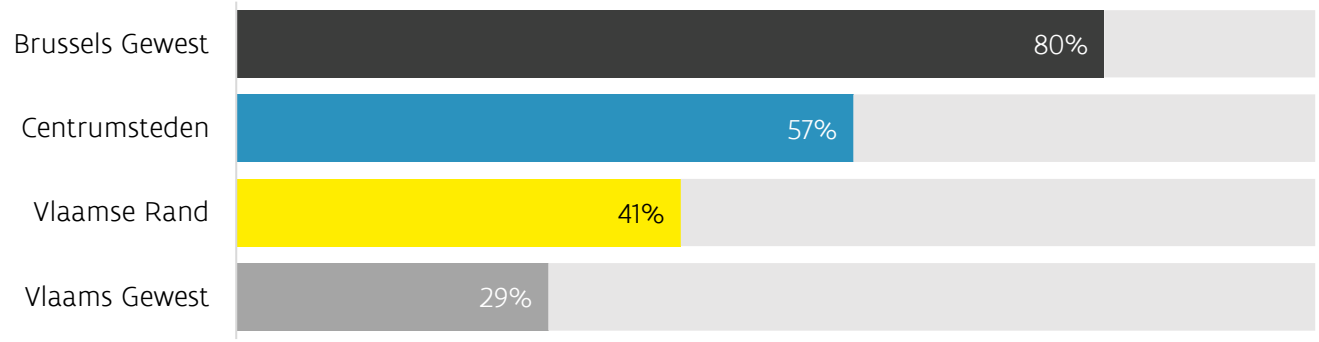

Bron: Statbel (2023)

Ook het **gebruik van de onbebouwde ruimte** in de Vlaamse Rand houdt het **midden tussen het Vlaamse gemiddelde en de stedelijke context** in de centrumsteden. Zo bestaat de onbebouwde oppervlakte in de regio voor 65% uit akkers en grasland. Terwijl het aandeel van deze categorie groter is in het gehele Vlaamse

Gewest (75%), ligt dit cijfer wat lager in de centrumsteden (56%) en gaat het in het Brusselse Gewest over een klein aandeel (13%) van de onbebouwde ruimte. Bos en boomgaarden vormt de tweede grootste categorie in de Vlaamse Rand (20%), die daarmee duidelijk sterker scoort dan het Vlaamse gemiddelde (13%) en de centrumsteden (10%). Ten slotte is het aandeel tuinen, parken, recreatie en andere in de regio (15%) duidelijk kleiner dan in de verstedelijkte omgeving van de centrumsteden (34%) en het Brusselse Gewest (50%). De Vlaamse Rand sluit op dit vlak dan ook eerder aan bij het Vlaamse Gewest, waar deze categorie goed is voor 12% van de onbebouwde ruimte.

Figuur 5.1. Onbebouwde oppervlakte, naar functie

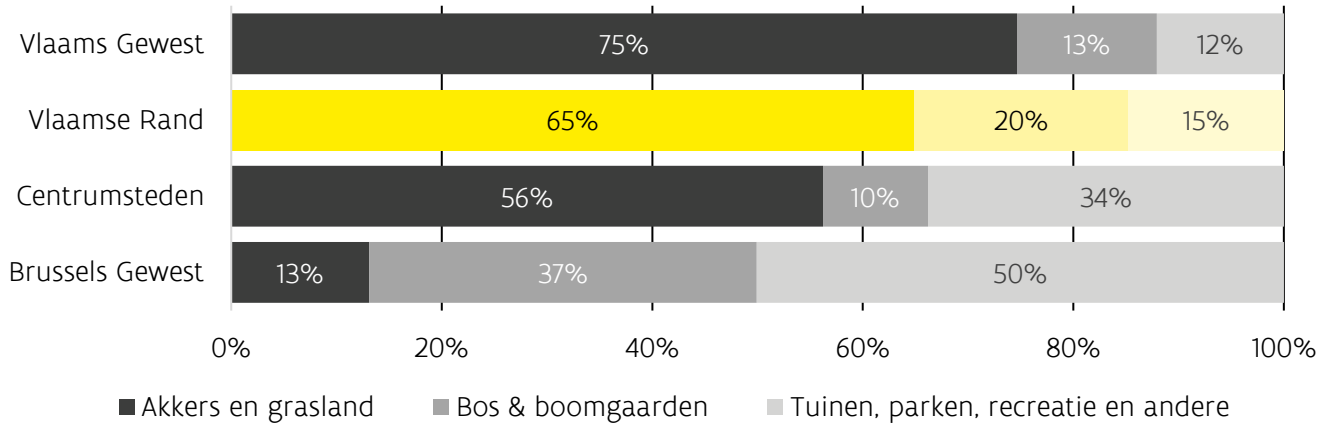

Bron: Statbel (2024)

1.1.6. Wonen

In 2024 waren **alleenstaande woningen** en **appartementen** elk goed voor 27% van alle wooneenheden in de Vlaamse Rand. Deze **twee populaire woonvormen** worden gevolgd door gesloten bebouwing (23%) en halfopen bebouwing (20%). Ondanks een tikje meer halfopen bebouwing en iets minder appartementen sluit de aard van woongelegenheden in de regio daarmee sterk aan bij het **Vlaamse gemiddelde. Het contrast met Brussel en de centrumsteden**, waar appartementen en gesloten bebouwing veel talrijker zijn, is dan weer groot.

Zowel in de Vlaamse Rand als in de rest van Vlaanderen **nam het aandeel appartementen echter wel toe** in de afgelopen 20 jaar. Terwijl het Vlaamse cijfer tussen 2004 en 2024 van 20% groeide tot 29%, evolueerde het in de Rand van 18% tot 27%. De opmars van appartementen ging voornamelijk **ten koste van gesloten bebouwing**, waarvan het aandeel zowel in de Vlaamse Rand als in het volledige Gewest afnam met 4 procentpunten. Het aandeel woongelegenheden binnen de categorie open bebouwing ging zowel in de Vlaamse Rand als in het volledige Gewest achteruit met 3 procentpunten. De Vlaamse Rand **weerspiegelt**

de situatie in heel wat Vlaamse gemeenten: ondanks de duidelijke toename van het aandeel appartementen is deze woonvorm een stuk minder dominant dan in de steden.

Figuur 6.1. Woongelegenheden, naar bouwwijze

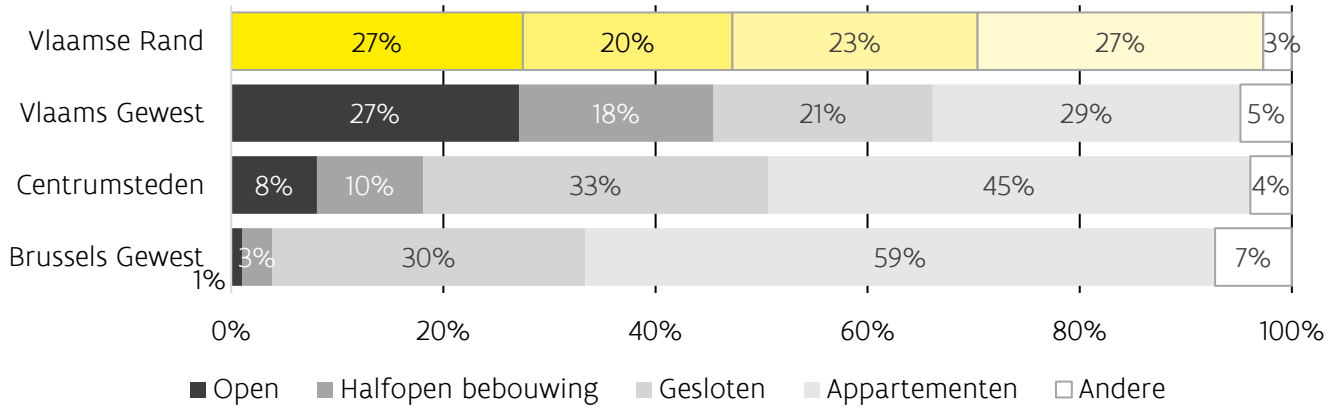

Bron: Statbel (2024)

De Vlaamse Rand is een **dure regio voor huizenjagers**. In 2023 lag de mediaanprijs van alle verkochte huizen **in elk (!) van de 19 gemeenten van de Rand hoger dan het Vlaamse gemiddelde** (328.800 euro) en de mediaan van de centrumsteden (290.000 euro). Terwijl de mediaanprijzen in de afgelopen 10 jaar voor alle benchmarks stegen, bleven de huizenprijzen in de Vlaamse Rand consequent hoger dan in het gehele Vlaamse Gewest en de centrumsteden. De **huizenprijzen in de regio sluiten dan ook dichter aan bij de nabije, duurdere Brusselse vastgoedmarkt**. Ook voor de mediaanprijzen van appartementen is dit het geval, al zijn er bij die indicator wel vier randgemeenten waar de mediaanprijs iets lager ligt dan in het gehele Vlaamse Gewest (245.000 euro): Linkebeek (208.750 euro), Asse (214.000 euro), Beersel (220.000 euro) en Vilvoorde (243.750 euro).

Figuur 6.2. Mediaanprijs huizen, in aantal euro's

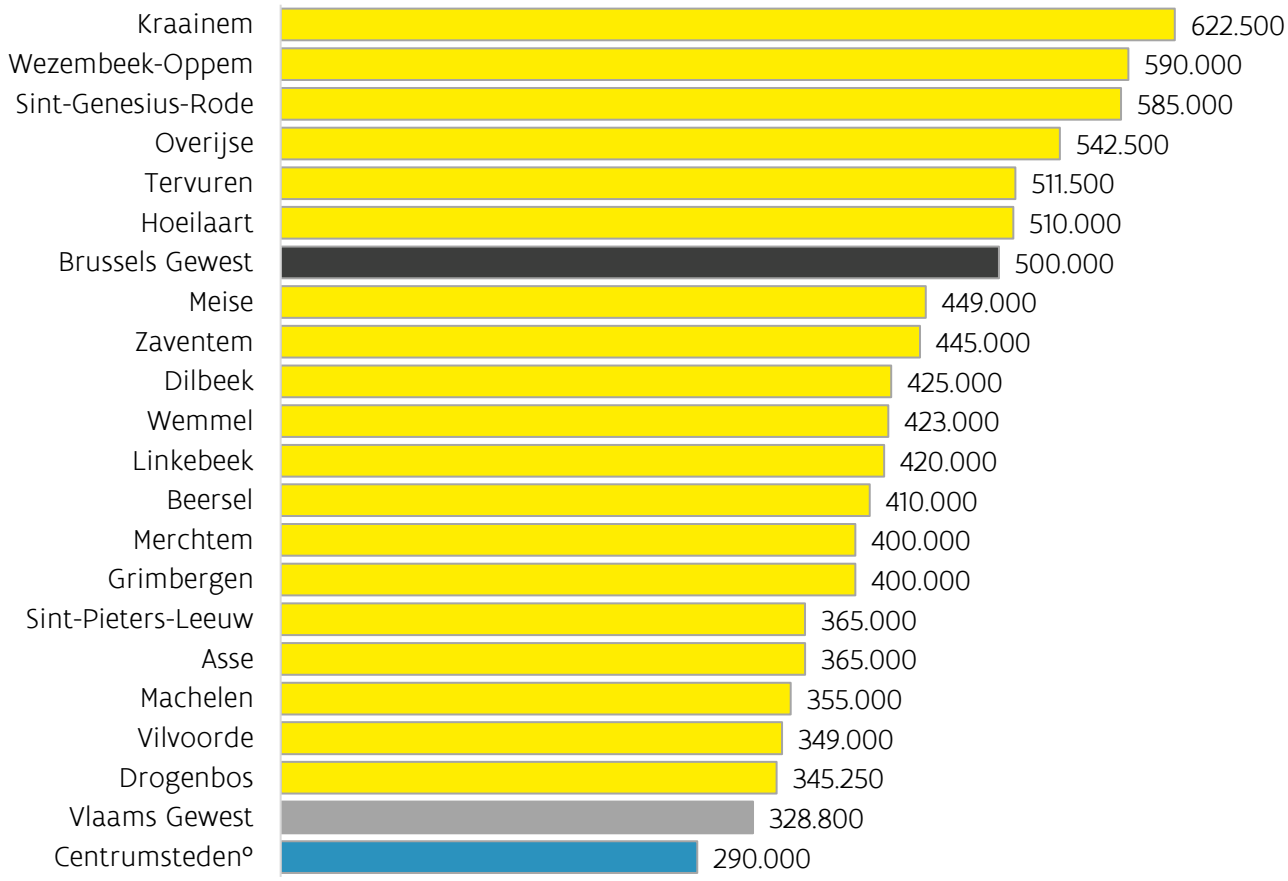

Bron: Statbel (2023) | ° Cijfer verwijst naar mediaan van de 13 gemeentelijke mediaanprijzen van de centrumsteden

1.1.7. Mobiliteit

Het **aantal personenwagens in de Vlaamse Rand** houdt het **midden tussen het Vlaamse Gewest en de grootstedelijke, Brusselse context**. Terwijl het wagenbezit in het Vlaamse Gewest met 543 wagens per 1.000 inwoners het hoogste is van alle benchmarks, ligt het aantal personenwagens op een lager niveau in de Vlaamse Rand[6] (465 wagens per 1.000 inwoners) en de centrumsteden (458 wagens per 1.000 inwoners). Dat is een opmerkelijk verschil met 10 jaar geleden, toen het autobezit in de Vlaamse Rand (479 wagens per 1.000 inwoners) meer dan 25 wagens per 1.000 inwoners hoger lag dan in de centrumsteden (450 wagens per 1.000 inwoners). Het Brusselse Gewest telt in verhouding het laagste aantal personenwagens (399 per 1.000 inwoners). Terwijl het **wagenbezit in de Vlaamse Rand licht afnam in de afgelopen 10 jaar** (-14 wagens

[6] Opgelet: het totaalcijfer voor de Vlaamse Rand werd berekend op basis van 17 randgemeenten. De cijfers voor Machelen en Zaventem zijn immers onrealistisch hoog (meer dan 3 wagens per persoon) omdat er in deze gemeenten veel bedrijfswagens zijn ingeschreven door de ondernemingen die er gevestigd zijn.

per 1.000 inwoners), nam het net toe in het Vlaamse Gewest (+25 wagens per 1.000 inwoners) en de centrumsteden (+8 wagens per 1.000 inwoners).

Figuur 7.1. Aantal personenwagens per 1.000 inwoners

Bron: Statbel (2024) | ° Exclusief vertekende data voor Machelen en Zaventem door vele ingeschreven bedrijfswagens

De cijfers wat betreft **verkeersslachtoffers** in de Vlaamse Rand waren in 2023 opmerkelijk **lager dan in de centrumsteden en het Vlaamse gemiddelde**. Het aantal **dodelijke verkeersslachtoffers** in de Vlaamse Rand (1,7 per 100.000 inwoners) bedroeg in verhouding zelfs minder dan de helft dan het Vlaamse Gewest (1,7 per 100.000 inwoners). Er valt voor deze indicator echter **geen duidelijk patroon** te onderscheiden: in de afgelopen 10 jaar **schipperde het aantal dodelijke verkeersslachtoffers in de Rand heen en weer** tussen het cijfer voor de centrumsteden en het Vlaamse gemiddelde. Aan de andere kant ligt het aantal zwaargewonden per 100.000 inwoners dan weer al jaren **consequent lager in de Vlaamse Rand** (23,4 per 100.000 inwoners) dan in de centrumsteden (32,5 per 100.000 inwoners) en het gehele Vlaamse Gewest (33,8 per 100.000 inwoners).

Figuur 7.2. Aantal verkeersslachtoffers per 100.000 inwoners

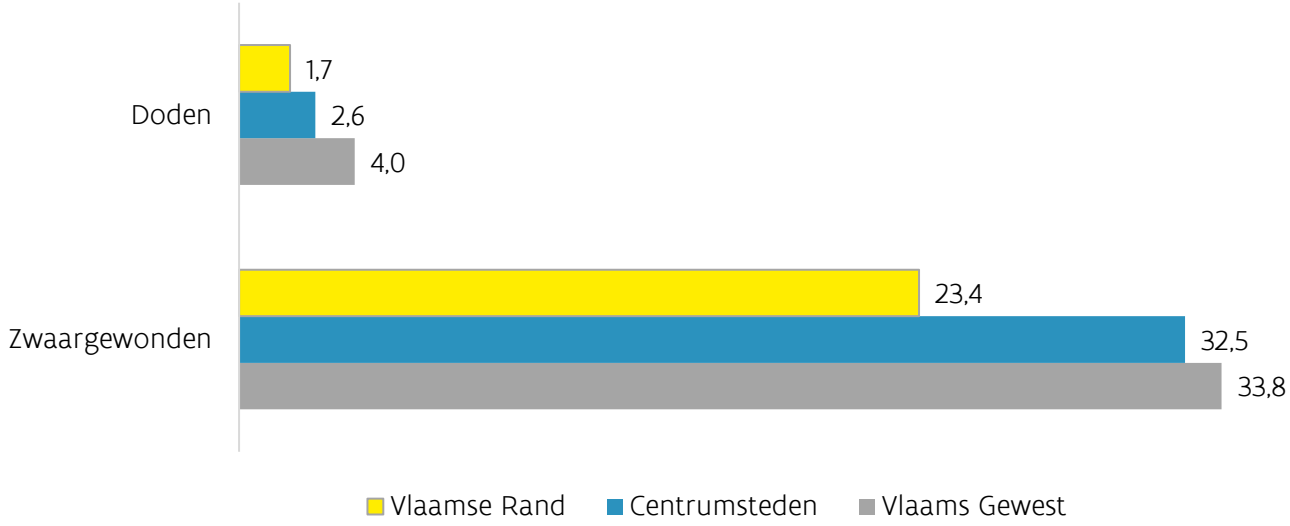

Bron: Statbel (2023)

BELEIDSVELD OMGEVING

2.1 VLAAMSE RAND (ALGEMEEN)

Focus

De beleidsambities van de Vlaamse Regering op het vlak van Omgeving en Vlaamse Rand vertonen heel wat onderlinge raakvlakken. Wat Omgeving betreft, spreekt het regeerakkoord van "geïntegreerde investeringsagenda's en gebiedsontwikkeling" die moeten "zorgen voor efficiënte investeringen in infrastructuur, energie, grondstoffen, riolering, natuurherstel en het versterken van onze natuur." Samenwerking staat daarbij voorop: "overheden en maatschappelijke en private spelers stemmen hun agenda's en investeringen op het terrein af met elkaar. [...] Op grotere schaal zorgt dat ervoor dat financiële middelen kunnen gebundeld worden en efficiënter worden ingezet in een gebied of regio (bijvoorbeeld de Vlaamse Rand, de Denderregio, de kustregio en de IJzer)."

Dat alles sluit naadloos aan bij de beleidsambities voor de Vlaamse Rand. De Vlaamse Regering wil de groene gordel rond Brussel verder doen bloeien, "onder meer via een structureel partnerschap met de minister van Omgeving".

Deze fiche bundelt de lopende of geplande beleidsinitiatieven binnen Omgeving en focust daarbij op acties die van toepassing zijn op de Vlaamse Rand in zijn geheel. In de volgende fiches komen de specifieke acties per deelgebied aan bod. Er zijn dan ook 7 fiches:

1. Vlaamse Rand (algemeen)
2. Brabantse Kouters (van E40 over A12 tot kanaal)
3. Noordelijke Zennevallei
4. Luchthavenregio
5. Brabantse Wouden
6. Zuidelijke Zennevallei
7. Pajottenland

Binnen elk gebied kunnen we de verschillende projecten en acties samenbrengen onder gedeelde doelstellingen. Elke fiche kunnen we zo indelen aan de hand van volgende thema's:
- Kwaliteitsvolle leefomgeving - ruimtelijke transformatie (algemeen)
- Open ruimte
- Vergroening

De bedoeling van deze werkwijze is dus om de omgevingsgerelateerde beleidsinitiatieven in de Vlaamse Rand visueel in kaart te brengen en zo de ontwikkeling van de Rand op te volgen.

Trekkers en partners

- Vlaams minister van Omgeving en Landbouw
  Contact: Lien Casier, lien.casier@vlaanderen.be
- Departement Omgeving (DOMG), afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)
  Contact: Veerle Van Hassel, veerle.vanhassel@vlaanderen.be / Frédéric Rasier, frederic.rasier@vlaanderen.be
- Agentschap Natuur en Bos (ANB)
  Contact: Roxanne Lestiboudois, roxanne.lestiboudois@vlaanderen.be
- Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
  Contact: Renaud Bocquet, renaud.bocquet@vlm.be

- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken
- Agentschap Wegen en Verkeer
- De Werkvennootschap
- Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
- Agentschap Landbouw en Zeevisserij
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Leefmilieu Brussel, perspective.brussels, Brussel Mobiliteit
- Provincie Vlaams-Brabant
- Provinciegouverneur Vlaams-Brabant
- Gemeenten Asse, Beersel, Dilbeek, Drogenbos, Grimbergen, Hoeilaart, Kraainem, Linkebeek, Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppem, Zaventem, Halle en Steenokkerzeel

Stand van zaken 2025

<u>Kwaliteitsvolle leefomgeving - ruimtelijke transformatie (algemeen)</u>

1. **Traject Hefboomplekken, transitie door ontwikkeling**

   <u>Trekker:</u> DOMG
   <u>Status:</u> op schema

Het initiatief 'hefboomplekken, transitie door ontwikkeling' zet in op het realiseren van de bouwshift en draagt tegelijk bij aan meer biodiversiteit en klimaatrobuustheid. Dit gebeurt door verdichtingsopgaven te koppelen aan openruimte-opgaven en publieke en private ondernemers kansen te bieden voor duurzame ontwikkelingsprojecten. Het finale doel van het traject hefboomplekken is te komen tot één gezamenlijk instrument dat de publieke en private partners rond deze uitdaging (ver)bindt.

Het traject werkt rond drie vragen:

1. *Waar is verdichting wenselijk en waar moeten we open ruimte vrijwaren?*
   We gaan op zoek naar 'hefboomplekken voor verdichting' en 'hefboomplekken voor de creatie van open ruimte'. Het eindresultaat is een atlas en inventaris van hefboomplekken. In een eerste fase voor het testgebied 'de brede Vlaamse Rand', zijnde 42 gemeenten die verbonden zijn door de gebiedswerkingen in de Vlaamse Rand, in een tweede fase voor het volledige Vlaamse Gewest.

2. *Hoe maken we de ontwikkeling van deze locaties aantrekkelijk voor publieke en private ondernemers, zodat hun investeringen niet langer terechtkomen op plaatsen die niet in lijn zijn met de ontwikkelingsprincipes van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen? En kan een bouwshiftconvenant hierin een rol spelen?*
   Het antwoord op deze vragen moet resulteren in een methodiek die leidt tot optimale ontwikkelingsvoorwaarden voor hefboomplekken, waarbij een koppeling wordt gemaakt tussen verdichtingslocaties en plekken voor open ruimte. In het verlengde hiervan wordt een afsprakenkader – mogelijk in de vorm van een 'bouwshiftconvenant' – opgesteld, dat publieke en private investeerders garanties biedt voor een succesvolle ontwikkeling.

3. *Welke vorm van 'governance' is nodig om dit proces daadwerkelijk op gang te brengen en succesvol af te ronden? Wie zijn de betrokken actoren, wat is hun rol, welk proces brengt hen samen, en wat is het minimale engagement van de Vlaamse overheid om de ontwikkeling te doen slagen?*
   Het uiteindelijke resultaat is een structureel samenwerkingsverband met sleutelactoren uit de verschillende bestuursniveaus, dat – eventueel in samenwerking met private partijen – de ontwikkeling van hefboomplekken mogelijk maakt. De samenwerking tussen de publieke actoren maakt het mogelijk om agenda's op elkaar af te stemmen en doelstellingen, middelen en processen met elkaar te verbinden.

<u>Beleidscontext:</u>

- De transitieprioriteit 'Omgeving van de Toekomst' van de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling;

- De Strategische Visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en de 10 kernkwaliteiten;
- De beleidsnota en beleids- en begrotingstoelichting van minister Jo Brouns 2024-2029, ISE Ruimte en Milieu, SD1 De bouwshift realiseren, OD1.1 De bouwshift als hefboom, OD1.2 De bouwshiftconvenant als experiment.

Betrokken actoren:

1. Agentschap Natuur en Bos (ANB)
2. Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)
3. Departement Omgeving (DOMG)
4. Team Vlaams Bouwmeester (TVB)
5. Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP)
6. Vereniging van Vlaamse Steden en gemeenten (VVSG)
7. Vlaams Agentschap Innovatie en ondernemen (VLAIO)
8. Vlaams Energie en Klimaatagentschap (VEKA)
9. Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
10. Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
11. Agentschap voor Landbouw en Zeevisserij (ALZ)

In het voorbije jaar werd ingezet op:

- Het opstellen van een atlas en inventaris van hefboomplekken voor het testgebied dat benoemd wordt als de 'brede Vlaamse Rand'. Oplevering voorzien voorjaar 2025.

In het komend jaar wordt ingezet op:

- Praktijkevaluatie van de opgeleverde atlas en inventaris voor het testgebied;
- Opstart van een atlas en inventaris voor het Vlaamse Gewest;
- De aanpak voor vraag 2 en vraag 3 die gebaseerd is op het onderzoek van concrete cases, verder op punt stellen binnen het samenwerkingsverband.

2. T.OP Rand

Trekker: DOMG i.s.m. de provincie Vlaams-Brabant, Perspective, Leefmilieu Brussel
Status: op schema

Op 26 november 2012 werd door de ministers van Ruimtelijke Ordening in Vlaanderen, Brussel en Wallonië een akkoord afgesloten tot instelling van een Informatieforum Ruimtelijke Ordening. Dit forum faciliteert sindsdien de uitwisseling van ruimtelijke vraagstukken die twee of meer gewesten aanbelangen.

In het kader van het '*Akkoord tot instelling van een Informatieforum Ruimtelijke Ordening'* werd in april 2014 een partnerschap opgezet tussen Ruimte Vlaanderen (later Departement Omgeving), het Brusselse bureau voor Stedelijke Ontwikkeling (later perspective.brussels) en de Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) om een Territoriaal Ontwikkelingsprogramma (TOP) te formuleren voor de Noordrand. In juni 2014 besliste de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant om ook toe te treden als partner in T.OP Noordrand.

In januari 2016 volgde een 'proeve van programma', waarin bevindingen uit een brede consultatie werden samengevat. Dit leidde in oktober 2016 tot een actieprogramma, dat gaandeweg werd bijgesteld en in februari 2018 werd aangepast met vijf werven daarin opgenomen.

In 2021 nam de Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) een stap terug uit het Dagelijks Bestuur. In die periode werd ook een nieuw programmaplan ingesteld voor de periode 2021-2025. In januari 2022 trad Leefmilieu Brussel toe als nieuwe kernpartner binnen T.OP Noordrand.

De samenwerking tussen Vlaanderen en Brussel is in de afgelopen 12 jaar uitgegroeid tot een meer soepele werking, waarin we elkaar weten te vinden. Bovendien zien de (kern)partners, dankzij successen zoals op de voormalige NAVO-site en de samenwerking binnen het Openruimtenetwerk, de mogelijkheid om de werkwijze uit te breiden als model voor de volledige Rand. Het voorliggende Programmaplan voor T.OP Rand beoogt deze samenwerking verder te zetten voor de periode 2025-2030.

De werking en de projectstructuur is in de voorbije 12 jaar geëvolueerd. Met het aflopen van het programmaplan voor de periode 2020-2025 en de start van een nieuwe beleidsperiode is dan ook het moment aangebroken om de projectstructuur te actualiseren. Zo wordt ingezet op het aanscherpen en verderzetten van de intergewestelijke samenwerking.

Vier partners ondersteunen de overkoepelende werking in het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma. Zij vormen de kernpartners van de samenwerking in T.OP Rand: Departement Omgeving, provincie Vlaams-Brabant, Leefmilieu Brussel, Perspective.

Volgende werven lopen binnen de het territoriaal Ontwikkelingsprogramma:
1. Buda+;
2. Defensie-site;
3. Lokale Voedselstrategieën;
4. Samenhangende Open Ruimte.

In het voorbije jaar werd ingezet op:
- de lopende werven binnen T.OP Noordrand;
- het hernieuwen van het programmaplan.

In het komend jaar wordt ingezet op:
- het finaliseren van het programmaplan 2025-2030;
- de werven van T.OP Rand.

3. GBNWRK Vlaamse Rand / Atelier Vlaamse Rand

Trekker: DOMG
Status: op schema

Het instrument 'strategische projecten' heeft als doel de planning op het terrein te realiseren op korte of middellange termijn en een bijdrage te leveren in de subsidiëring van de loon- en werkingskosten van een professionele coördinatie.

In overlap met de Vlaamse Rand zijn er zes strategische projecten actief, die mee worden opgevolgd door het Departement Omgeving:
1. Groene Noordrand;
2. Leve(n)de Woluwe;
3. Walden;
4. Horizon+;
5. Zinderende Zennevallei;
6. Opgewekt Pajottenland.

Het Gebiedsnetwerk Vlaamse Rand (GBNWRK Vlaamse Rand) is een vast samenwerkingsverband van medewerkers binnen het Departement Omgeving, die zich verenigen rond 'de Vlaamse Rand'. Zo wordt ingezet om het Vlaamse omgevingsbeleid in de Vlaamse Rand in de praktijk brengen.

Het GBNWRK Vlaamse Rand zoekt mee naar antwoorden op de maatschappelijke en de gebiedseigen uitdagingen vanuit een integrale, geïntegreerde en participatieve benadering. Het initieert acties op vlak van gebiedsontwikkeling, omgevingsplanning en -projecten en zorgt er mee voor dat eigen initiatieven en deze van partners en stakeholders in het gebied gevat worden in (1) een coherent verhaal, (2) een ontwikkelingsagenda en (3) een korte en lange termijn strategie, zodat ze elkaar versterken.

Het GBNWRK Vlaamse Rand neemt een proactieve en verbindend rol op waarbij samenwerking, afstemming en het poolen van middelen, instrumenten, expertise en kennis centraal staan. Het GBNWRK Vlaamse Rand komt tweewekelijks samen en om de twee maanden met de coördinatoren van de strategische projecten in het Atelier Vlaamse Rand, in functie van uitwisseling en intercollegiaal leren (peer-learning). In het kader daarvan werden in 2024 en 2025 vier sessies georganiseerd. Om uitwisseling tussen het GBNWRK Vlaamse Rand en de coördinatoren van de strategische projecten te bevorderen wordt o.a. ingezet op het ontwikkelen van meer efficiënte rapportering.

In het voorbije jaar werd ingezet op:
- het opvolgen van strategische projecten;
- bijeenkomsten van het GBNWRK en bijeenkomsten in het Atelier Vlaamse Rand;
- een studie om te komen tot een meer efficiënte rapportagetool.

In het komend jaar wordt ingezet op:
- het opvolgen van strategische projecten;
- bijeenkomsten van het GBNWRK en bijeenkomsten in het Atelier Vlaamse Rand;
- het ontwikkelen van een effectieve rapportagetool.

Open ruimte

4. Studie Openruimtenetwerk in en rond Brussel

Trekker: DOMG i.s.m. VLM, ANB, Perspective en Leefmilieu Brussel
Status: afgerond

In deze intergewestelijke samenwerking wordt gewerkt vanuit een geïntegreerde aanpak om te komen tot de ontwikkeling van een ambitieus en gedragen raamwerk voor de versterking van een regionaal samenhangend Openruimtenetwerk in en rond Brussel.

Het studiegebied is omvangrijk en vraagt in die zin om een sterke onderbouwing en een heldere methodologie. Daarom werd gewerkt in verschillende fasen. In een eerste fase werd een analyse uitgevoerd van bestaande visies, plannen en gebiedsgerichte werkingen. Maar er werd ook aandacht besteed aan ecosysteemdiensten en hoe die verschillende elementen kunnen worden samengebracht in een kansenkaart. In een tweede fase werd die kansenkaart verder verfijnd om te komen tot een raamwerk waarin 20 corridors, 6 landschappelijke structuren en verschillende Intergewestelijke Strategische Gebieden worden onderscheiden. In een laatste en derde fase werden een aantal conclusies en inzichten verzameld en werden de resultaten van de studie in de Noordrand en de

Zuidrand ook samengebracht. Zo ontstaat een beeld van het Openruimtenetwerk dat een kader kan vormen voor openruimtemakers in en rond Brussel.

Belangrijkste doelstelling is om die visie te operationaliseren in de projecten en instrumenten van de verschillende partners, zoals RPA 's, RUP 's, landinrichtingsplannen, gebiedsprogramma's, lokale projecten, … Dit alles in samenwerking met lokale besturen, regionale landschappen, de provincie Vlaams-Brabant, coördinatoren van strategische projecten, Vlaamse partners, maar ook gebruikers, investeerders en eigenaars van openruimtegebieden.

De studie is een samenwerking tussen DOMG, VLM, ANB, Leefmilieu Brussel en Perspective. Doorheen het proces werden verschillende andere partners betrokken om te komen tot een meer gedragen resultaat. In maart 2025 werd de studie opgeleverd.

In het voorbije jaar werd ingezet op:
- het afwerken van de studie voor de Zuidrand;
- het samenbrengen van de studies (Noord- en Zuidrand) in één overkoepelend raamwerk.

In het komend jaar wordt ingezet op:
- het opzetten van een webpagina om de resultaten van die studie te ontsluiten;
- het ontsluiten van de contour van het Openruimtenetwerk via geopunt.be;
- het synthetiseren van de resultaten in een vlot toegankelijk 'handboek';
- het opzetten van een dienstencentrale.

5. Dienstencentrale Openplus (2.0)

Trekker: DOMG i.s.m. ABB, ANB, VLM, VMM
Status: nog niet gestart

In navolging van de ambitie om het Openruimtenetwerk te operationaliseren wordt ingezet op de ontwikkeling van een dienstencentrale waarin openruimtemakers ondersteuning vinden om in de Vlaamse Rand het Openruimtenetwerk naar een meer kwalitatieve uitvoering te brengen. Ook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt een dienstencentrale voorbereid. In het geval beide dienstencentrales worden opgestart, zal voorzien worden in afstemming tussen beide initiatieven.

Aan deze nieuwe dienstencentrale ging een eerste opdrachtencentrale vooraf, die in 2023 werd afgesloten nadat het budgettaire plafond bereikt was. De nieuwe dienstencentrale kan dus gezien worden als een vervolgtraject van de eerste opdrachtencentrale. Ook hier zal worden ingezet op het

begeleiden en ondersteunen van openruimtemakers om het Openruimtenetwerk te Operationaliseren.

Onderstaande doelstellingen staan voorop bij het opzetten van een nieuwe dienstencentrale:

- Gebiedsgericht ondersteunen door het Openruimtenetwerk als onderlegger aan te bieden
- Opgaven versnellen door procedures in te korten
- Administratief ontzorgen door begeleiding
- Ondersteuning vanuit expertise door kwalitatieve bureaus te selecteren
- Verhogen van kwaliteit door een selectie a.d.h.v. mini-competities
- Coalitie en afstemming door samenwerking met verschillende Vlaamse entiteiten

Naast een inhoudelijk discours en concrete doelstellingen werd ook gewerkt aan een communicatiestrategie om een dienstencentrale op een wervende manier te kunnen uitdragen. Die strategie werd opgeleverd in maart 2025 en resulteerde in de benaming 'Openplus' (om het Openruimtenetwerk te duiden) en de 'Openplus Centrale' (om te communiceren over de dienstencentrale).

In het voorbije jaar werd ingezet op:
- de ontwikkeling van de procedure voor mini-competities met de Bouwmeester als klankbord;
- het uitzetten van een bestek voor een raamcontract om kwalitatieve teams te selecteren;
- een communicatiestrategie om de dienstencentrale op een wervende manier uit te dragen.

In het komend jaar wordt ingezet op:
- het finaliseren en in de markt plaatsen van het bestek;
- het uitrollen van de communicatiestrategie om de dienstencentrale breed kenbaar te maken;
- het opzetten van een goed functionerend aanbod.

6. Open Ruimte Platform

Trekker: VLM
Status: op schema

Het platform fungeert als samenwerkingsplatform tussen entiteiten, beleidsniveaus, sectoren, wetenschappelijke instellingen en maatschappelijke organisaties en focust op innovatie. Het platform streeft ernaar om de kwaliteit van open ruimte te versterken en om ruimtelijke opgaven – zoals waterbeheer, landbouw, verstedelijking en klimaatadaptatie – sneller, slimmer en samenhangender aan te pakken. Het platform focust op het ondersteunen van lokale coalities die

deze uitdagingen vertalen naar concrete acties op het terrein. Zo helpt ORP om vernieuwende praktijken niet enkel mogelijk te maken, maar ook duurzaam te verankeren.

In het voorbije jaar werd ingezet op:

Onder de koepel van het Open Ruimte Platform (ORP) zijn zeven programma's volop in uitvoering: Water-Land-Schap, proeftuinen droogte, Landschapsparken, Vlaanderen breekt uit!, voedsellandschappen, Grondzaken en Luwteoases.

Dit heeft geleid tot volgende 'deliverables':

- Een verkennende analyse van het Vlaamse beleid vanuit het oogpunt bodem(zorg)
  Op Europees vlak (EU-bodemstrategie) en binnen het programma Grond+Zaken van het Open Ruimte Platform wordt het belang van onze bodems erkend en worden verschillende initiatieven ontvouwd om de aandacht voor bodems te vergroten. Daarbij werd in deze publicatie een goed zicht verkregen op wat er al aan bodembeleid bestaat en werd dat geëvalueerd in het licht van de huidige en toekomstige uitdagingen.
- Proeftuinen Ontharding
  De Proeftuinen Ontharding vormden een eerste verkenning van ontharding met realisaties op het terrein binnen 'Vlaanderen breekt uit!'. Ze zijn ontstaan uit een overtuiging dat ontharding nodig is, dragen bij aan een betere leefomgeving en zorgden tijdens het traject voor kennisdeling over ontharden. Op basis van de proeftuinen werden deze leerlessen ook gebundeld in het Werkboek Proeftuinen Ontharding. In de Vlaamse Rand werden 2 proeftuinen uitgevoerd:
  - Water voor later: doorgedreven waterbuffering op bedrijventerrein;
  - Panquin: woonblokken en hotel delen en hergebruiken regen- en grijswater.
- Vanuit de ervaringen van het programma Water-Land-Schap geven we vorm aan een structurele aanpak van de sponslandschappen in Vlaanderen. Hiermee realiseren we de aanbevelingen van Weerbaar Waterland.
  - Klimaatrobuuste Groene Noordrand (Water+Land+Schap 2.0):
    De WLS2.0-projecten moeten tegen april 2026 uitgevoerd zijn.
  - Zuidelijke Zennevallei: Vallei van de Zennebeemden (Water+Land+Schap 1.0)
    De WLS1.0-projecten moeten in 2025 een inrichtingsnota opstellen en voorleggen aan VLM.
- Zuurstof voor de Vogelzangbeek, Sint-Pieters-Leeuw (Vlaanderen breekt uit!)
  Dit project is in uitvoering.
- Vergeten oase: van openluchtzwembad naar natte natuur, Linkebeek (Groenblauwe dooradering II)
- Soilmates Brussels (Grond+Zaken Inspirerende projecten en winnaars Bodemschep)
  Bodemschepwinnaar van januari 2022.
- Case Kouter Asse-Wemmel & boerderij Perkuus en VLM, Sint-Pieters-Leeuw (Voedsellandschappen Inspirerende projecten – vanaf 2018)

In het komend jaar wordt ingezet op:
Bij het ORP zijn er geen specifieke acties gepland in de Vlaamse Rand behalve de bovenvermelde lopende projecten. Een nieuwe werking voor een programma publieke gronden wordt wel verkend.

7. Landinrichting

Trekker: VLM
Status: op schema

Landinrichting is hét instrument ter ondersteuning van een uitvoeringsgericht ruimtelijk beleid. Een lang gehoorde maar moeilijk te remediëren verzuchting is dat het ruimtelijk beleid te weinig uitvoeringsgericht is. Landinrichting wil zich expliciet profileren als een uitvoeringsinstrument van ruimtelijk beleid. Landinrichting ondersteunt de opmaak van actiegerichte ruimtelijke uitvoeringsplannen en versterkt omgevingskwaliteit in het gebied door – na herbestemming – de inrichting van het gebied effectief uit te voeren volgens de vooropgestelde bestemming of de uitvoering ervan in elk geval te stimuleren.

Sinds 1988 past de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) landinrichting toe om gebieden in te richten volgens hun gebiedsbestemming. In 2014 werd het decreet betreffende de landinrichting goedgekeurd, waardoor de procedure en de mogelijkheden van landinrichting grondig werden aangepast. Het decreet landinrichting biedt een antwoord op de vraag naar snelle realisaties op het terrein en flankerende maatregelen, en speelt in op de nood aan afstemming, samenwerking en betrokkenheid van private en lokale partners. Het doel van het decreet landinrichting is het bieden van een breed inzetbare 'instrumentenkoffer' om oplossingen op maat te bieden voor allerhande projecten. De 'instrumentenkoffer' bevat diverse instrumenten op het gebied van inrichting, beheer, grondverwerving, grondmobiliteit en flankerend beleid die op maat en in onderlinge samenhang kunnen worden ingezet voor de realisatie van een breed scala aan plannen en projecten die bijdragen aan het behoud en de ontwikkeling van de ruimte in Vlaanderen.

In het voorbije jaar werd ingezet op:
- Sinds april 2024 zijn er in Vlaanderen belangrijke wijzigingen en nieuwe instrumenten ingevoerd binnen het domein van de landinrichting. Deze veranderingen zijn vooral het gevolg van de inwerkingtreding van het Instrumentendecreet en aanpassingen aan bestaande regelgeving.
- Ook het Gemeentewegendecreet heeft de procedures en verantwoordelijkheden rond gemeentewegen verduidelijkt en gestroomlijnd, wat een directe impact heeft op de planning en uitvoering van landinrichtingsprojecten in Vlaanderen.

In het komend jaar wordt ingezet op:
Er volgt een aanpassing aan het decreet Landinrichting ten gevolgde van een eerste en tweede evaluatietraject. Met de instrumenten landinrichting en natuurinrichting willen we uitvoering geven aan de ambities rond stikstofsanering en natuurherstel via een geïntegreerde aanpak die rekening houdt met alle thema's en belangen. Daarom optimaliseren we het instrument landinrichting door het decreet van 28 maart 2014 te herzien.

8. Planprogramma Vlaamse Rand

Trekker: VLM
Status: op schema

De open en groene ruimte in de Vlaamse Rand is beperkt en vraagt om beschermende en versterkende maatregelen. Daarom keurde de Vlaamse Regering op 16 mei 2014 een planprogramma landinrichting Vlaamse Rand goed voor een totaal subsidiebedrag van 37 miljoen euro. Er werden in totaal 4 planbegeleidingsgroepen opgericht: 3 gebiedsgerichte groepen die intussen operationeel zijn en 1 thematische groep die pas in werking kan treden mits extra VTE en financiering.

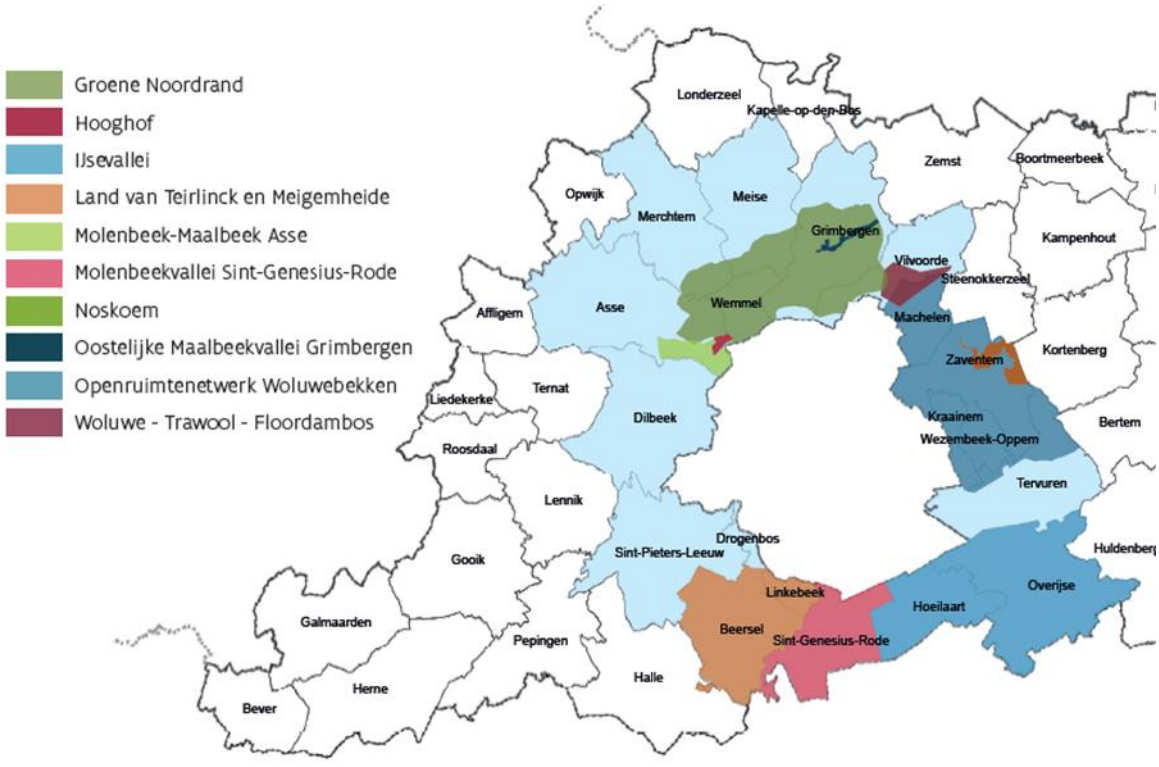

Figuur 1 – Actieve planzones binnen het planprogramma Vlaamse Rand

Op aansturen van de minister van Omgeving is de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) met verschillende projecten (zie Figuur 1) actief in de Vlaamse Rand. De minister bevoegd voor de Vlaamse Rand geeft in zijn beleidsteksten aan samen met de Vlaamse Landmaatschappij te willen bekijken welke landinrichtingsprojecten in de Vlaamse Rand extra financiering uit het Randfonds kunnen gebruiken. Met het Vlaamse Randfonds wil hij een boost geven aan de landinrichtingsprojecten die de Vlaamse Landmaatschappij in de Vlaamse Rand ten uitvoer brengt.

Landinrichting wordt op deze manier hét instrument ter ondersteuning van een uitvoeringsgericht ruimtelijk beleid. Het ondersteunt de opmaak van actiegerichte ruimtelijke uitvoeringsplannen en versterkt omgevingskwaliteit in het gebied door – na herbestemming – de inrichting van het gebied effectief uit te voeren volgens de vooropgestelde bestemming of de uitvoering ervan in elk geval te stimuleren.

In het voorbije jaar werd ingezet op:

De VLM zette in een heel dynamische Vlaamse Rand alle zeilen bij om de vele kansen (Westrode, Zennebeemden, …) die bijdragen aan haar missies te grijpen. De lijnen met de partners worden kort gehouden, burgers worden betrokken, omgevingskwaliteit wordt steeds opnieuw heruitgevonden, er wordt gestreefd naar een optimaal projectmanagement, de veerkracht en flexibiliteit van de open ruimte wordt verhoogd etc.

De VLM nam haar taak ook verder op in het vrijwaren, herwaarderen en het meer geschikt maken van gebieden, conform de bestemming toegekend door de wetgeving op de ruimtelijke ordening. Ze staat in voor de coördinatie van de inrichting en de projectgewijze integrale inrichting van bepaalde gebieden in uitvoering van de ruimtelijke ordening. Het gaat hier vooral om de open ruimte: de landelijke gebieden, de recreatiegebieden evenals woongebieden met een landelijk karakter en de ontginningsgebieden en de met een van deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening.

In het komend jaar wordt ingezet op:
In het planprogramma (2014) wordt aanbevolen om het om de 7 à 10 jaar te actualiseren. Via een actualisatienota geven we hier invulling aan. De eerste nota werd goedgekeurd in 2021. Een tweede actualisatie zal aangevraagd worden in 2025 of 2026.

9. Oproep uitvoeringsinitiatieven

Trekker: VLM

Status: op schema

In het voorbije jaar werd ingezet op:
Vorig jaar kreeg de gemeente Grimbergen dankzij deze steun een troostbank aan de Kloosterpoort en werd in Asse een verdwenen voetweg heropend met aandacht voor natuur en biodiversiteit.

In het komend jaar wordt ingezet op:
Ook in 2025, 2026 & 2027 geeft de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) nieuwe, kleinschalige projecten in de Vlaamse Rand een financieel duwtje. Ze zijn snel uitvoerbaar en helpen de leefomgeving beter te maken.

10. Grondenbanken

Trekker: VLM
Status: bij te sturen wegens sterk verlaagd budget

Om de verschillende maatschappelijke doelen binnen de open ruimte te kunnen realiseren, is het ontwikkelen van een performant en proactief grondbeleid cruciaal. De VLM heeft verschillende instrumenten ter beschikking om onroerende goederen te verwerven:
- recht van voorkoop;
- recht van voorkeur;
- koopplicht;
- onteigening;
- minnelijke verwerving.

Via lokale grondenbanken verwerft de VLM gronden voor de realisatie van strategische water-, natuur- en infrastructuurdoelen en creëert ze gelijktijdig nieuwe toekomstmogelijkheden voor de betrokken landbouwers. Lokale grondenbanken (bv. LGB Meigemheide, LGB Molenbeek-Maalbeek etc.) worden ook ingezet wanneer het nodig is om de bestaande eigendoms- of gebruikstoestand in een gebied aan te passen om de doelstellingen van het landinrichtingsproject te kunnen realiseren.

Een onderdeel van het flankerend beleid PAS is de grondenbank die erop gericht is om landbouwers met gronden in habitatgebied uit te ruilen zodat we de instandhoudingsdoelstellingen kunnen realiseren.

Met de grondenbank Blue Deal blijft de VLM investeren in de verwerving van gronden en gebouwen in overstromingsgevoelige gebieden en in gebieden noodzakelijk voor waterinfiltratie en berging wanneer het huidige grondgebruik deze doelen onmogelijk maakt. Dit is een essentieel instrument

in het bereiken van waterveiligheid, waterbeschikbaarheid en ruimte voor water. Daarvoor zet de VLM Blue Deal middelen in.

De VLM handhaaft haar inspanningen voor bosuitbreiding in het kader van de bosalliantie met de grondenbank Bosuitbreiding en bebossing in de lopende geïntegreerde projecten. Samen met de lokale besturen maakt ze werk van lokale Bosplannen om actief op zoek te gaan naar ruimte voor extra bos die uiteindelijk ook als bos bestemd zal worden. Op die manier streeft ze naar bijkomend bos in iedere gemeente.

Met de Vlaamse Grondenbank kan de VLM:
- onroerende goederen uit de agrarische structuur verwerven, ruilen, beheren en/of overdragen;
- grondreserves aanleggen voor ruil in functie van projecten voor bosuitbreiding of natuurbehoud;
- landbouwbedrijven die niet gelegen zijn in de agrarische structuur, verplaatsen naar de agrarische structuur;
- aanbiedingen, kennisgevingen en aanvragen ontvangen en doorsturen met betrekking tot de decretale rechten van voorkoop of decretale koopplichten;
- landbouwers kunnen landbouwgrond via de Grondenbank aankopen, verkopen of ruilen.

In het komend jaar wordt ingezet op:
Bijkomend werkt de VLM aan een grondbeleid in functie van landbouw. Daarvoor zal ze verschillende mogelijkheden onderzoeken.

Vergroening

Meer bomen

11. Bebossing door ANB

Trekker: ANB
Status: op schema

ANB maakt samen met de partners van de Bosalliantie een prioriteit van de realisatie van de bebossingsdoelstelling en heeft specifieke aandacht voor groen in de Vlaamse Rand. ANB realiseert zelf een deel van de doelstellingen en communiceert in plantseizoenen en niet in kalenderjaren. In het plantseizoen 2024-2025 heeft ANB op zijn eigen terreinen 10,19 ha bos aangelegd, goed voor 25.200 bomen.

12. Bebossing door VLM

Trekker: VLM
Status: op schema

In het voorbije jaar werd ingezet op:

- Voorjaar 2024: 36,62 ha bosuitbreiding waarvan 16,36 ha door ANB werd aangelegd voor VLM (dossier Mol Broqueville), 0 ha boscompensatie;
- Najaar 2024: 5,01 ha bosuitbreiding, 0,94 ha boscompensatie;
- Totaal 2024: 41,63 ha bosuitbreiding en 0,94 ha boscompensatie.

In het komend jaar wordt ingezet op:

- Voorjaar 2025: 8,8 ha bosuitbreiding, 0,73 ha boscompensatie;
- Mogelijke bebossing voor plantseizoen 2025-2026: 35,4 ha bosuitbreiding en 3,43 ha boscompensatie. Dit is een voorlopige raming aangezien er nog vergunningen dienen aangevraagd te worden. Het is ook nog niet duidelijk wanneer de aannemer de werken zal aanvatten, dus het kalenderjaar is nog te bepalen.

13. Bûûmplanters

Trekker: ABB
Status: op schema

Al sinds 2020 krijgen de Bûûmplanters middelen van ABB om in het kader van de jaarlijkse Gordel een boomplantactie op te zetten. Wie deelneemt aan de Gordel, kan zo met de hulp van de Bûûmplanters een boom laten planten in de Vlaamse Rand.

Onder de noemer ‘de Vlaamse Rand boomt’ gunde ABB in het voorjaar van 2022 ook een overheidsopdracht aan de Bûûmplanters met als doel de volgende 2 jaar een grote boomplantactie op te zetten in de Rand. Alles samen hebben de Bûûmplanters in de periode september 2020 tot maart 2024 zo meer dan 130.000 bomen geplant, met de hulp van een 3.500-tal vrijwilligers op meer dan 500 locaties in de Vlaamse Rand.

In het voorbije jaar werden volgende stappen gezet:

- In 2024 liep ‘de Vlaamse Rand boomt’ af, maar de Bûûmplanters signaleerden dat er nog steeds veel vraag was om bomen bij te planten. Daarom kregen ze voor de periode 2024-2026 een impulssubsidie om de plantacties verder te zetten, onder de noemer ‘de Vlaamse Rand boomt

door'. Tijdens het plantseizoen 2024-2025 zijn er zo in totaal 23.182 bomen geplant in 16 gemeenten van de brede Vlaamse Rand.
- Daarnaast kreeg ook de opdracht rond de Gordelbomen een vervolg. In 2024 gunde ABB een overheidsopdracht aan de Bûûmplanters, die gezien het nakende einde van de legislatuur beperkt bleef tot een periode van 1 jaar. De Gordelbomen-actie van 2024 resulteerde in 15.011 extra bomen in 27 gemeenten van de brede Rand.

In het komend jaar wordt ingezet op:
- Ook in het plantseizoen 2025-2026 gaan de Bûûmplanters verder met het project 'de Vlaamse Rand boomt door', dat nog loopt tot 30 april 2026.
- In mei 2025 lanceert ABB een nieuwe overheidsopdracht voor de verderzetting van de actie 'Gordelbomen' gedurende 4 jaar (2025-2028).

14. Houtkantenplan

Trekker: VLM
Status: op schema

Houtkanten zijn onmisbaar voor biodiversiteit, klimaat en landschap. Toch verdwijnt het netwerk stilaan. Dit plan zet daarom volop in op het versterken van hagen, heggen, (knot)bomenrijen en houtkanten. Zowel herstel als nieuwe aanplant komen in aanmerking. Deze oproep richt zich tot lokale besturen, OCMW's en hun agentschappen, intergemeentelijke samenwerkingen zoals Regionale Landschappen. De subsidievoorwaarden zijn:
- Tot € 50.000 per aanvraag;
- Maximaal 70% subsidie;
- Minstens 30% eigen inbreng.

In het voorbije jaar werd ingezet op:
- 44 projecten kregen in totaal 700.000 euro;
- 72,5 km hagen, heggen, (knot)bomenrijen, houtkanten;
- 4500 ton koolstofopslag;
- In de ruime Rand werden bij de vorige oproep projecten van Pepingen en Ternat goedgekeurd. Bij de huidige oproep diende Affligem een project in.

In het komend jaar wordt ingezet op:
- In 2023 vroeg het kabinet om te verkennen of houtkanten ook op ruilgronden van grondenbanken geplant kunnen worden vóór de eigenlijke ruil. Daarop is een kaart opgesteld met beschikbare VLM-ruilgronden. In combinatie met richtlijnen van Onroerend Erfgoed voor

historisch verantwoorde aanplant zijn twee pilootgebieden geselecteerd, namelijk Heuvelland (streek Ieper-Poperinge) en Hageland (ten oosten van Leuven).
- Verder wordt gewerkt aan een gebiedsdekkende KLE-kaart (kleine landschapselementen) voor heel Vlaanderen. De eerste fase loopt af eind dit jaar.
- De huidige oproep houtkanten is afgelopen. 13 projecten werden ingediend (waaronder Affligem) en goedkeuring wordt verwacht tegen het zomerreces. Aanvragen die nu binnenkomen, zijn bedoeld voor aanplant in het najaar van 2025 of het voorjaar van 2026.

15. Boomweekend

Trekker: ANB
Status: op schema

Tijdens het Boomweekend, waarbij de Bosalliantie en de Vlaamse Jeugdbewegingen hun krachten bundelen, worden er zoveel mogelijk bossen in Vlaanderen aangeplant. In de Vlaamse Rand werd in samenwerking met ANB een plantactie georganiseerd in Halle, goed voor 1,5 ha nieuw bos of 1.200 nieuwe bomen. Bossen voor de jeugd, maar vooral door de jeugd.

In het voorbije jaar werd ingezet op:
- In 2024 zelf werd geen BOOM-weekend georganiseerd, maar wel tijdens het plantseizoen 2023-2024 (november 2023) en 2024-2025 (februari 2025).
- Tijdens het plantseizoen 2024-2025 werd het BOOM-weekend op 14, 15 en 16 februari 2025 georganiseerd.

In het komend jaar wordt ingezet op:
- Tijdens het plantseizoen 2025-2026 wordt opnieuw een BOOM-weekend georganiseerd op 28, 29 en 30 november 2025.

16. Bos- en bomenteller

Trekker: ANB
Status: op schema

ANB ontwikkelde een bosteller die toelaat om de bosuitbreiding in Vlaanderen en de Vlaamse Rand op te volgen. De bosteller is online beschikbaar (www.bosteller.be), wat het mogelijk maakt om o.a. voor iedere Vlaamse Randgemeente afzonderlijk info op te vragen over elke geregistreerde bosaanplanting. In werkelijkheid zijn het er nog iets meer, want niet iedere nieuwe boom wordt geregistreerd en spontane bossen worden enkel geteld in hectare en niet in aantal nieuwe bomen.

Dit totaal houdt geen rekening met bomen die aangeplant worden ter compensatie van bestaand bos dat moest verdwijnen voor een andere functie (wonen, industrie …) of voor de verjonging van bestaand bos.

In het voorbije jaar werd ingezet op:

- De Vlaamse Bosteller telt zo in totaal voor de Vlaamse Rand 16 ha aan nieuw aangeplante bossen tijdens de winter 2024-2025, goed voor 41.680 nieuwe boompjes.

In het komend jaar wordt ingezet op:

- Er wordt blijvend ingezet om de bebossingsdoelstellingen te halen, in eerste instantie in voor natuur bestemde gebieden. We ondersteunen lokale besturen en organisaties daarbij met verschillende subsidiekanalen zoals bijvoorbeeld de projectsubsidie Groene Rand.

17. Meer Bos in de Noordrand rond Brussel

Trekker: DOMG i.s.m. VLM, ANB
Status: afgerond

De Vlaamse Regering lanceerde aan het begin van de legislatuur 2019-2024 het bosuitbreidingsplan 'Meer bos in Vlaanderen!' om te zorgen voor 4.000 hectare extra bos tegen 2024 en 10.000 hectare extra bos tegen 2030. In het nieuwe Regeerakkoord staat opnieuw de doelstelling om 10.000 hectare extra bos te bereiken tegen 2030. Het bosuitbreidingsplan wordt uitgevoerd door de bosalliantie, een samenwerkingsverband van Vlaamse, provinciale en lokale overheden, en natuur- en bosverenigingen. Deze legislatuur zet het bosuitbreidingsplan in op twee sporen, namelijk het versterken van grote bestaande natuur- en boscomplexen en het aanleggen van buurt-, dorp-, en stadsbossen voor nieuwe natuur dicht bij ons. De doelstellingen worden continu gemonitord op www.bosteller.be.

Departement Omgeving werkt samen met het Agentschap Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij aan enkele gebieden met grote openstaande bosopgaves in Vlaanderen. In het 'gebiedsgerichte traject' van Meer Bos werden gebieden gezocht met meer dan 100 hectare openstaande bosdoelen, en dit op basis van de richtcijfers voor bosuitbreiding uit het operationeel uitvoeringsprogramma van AGNAS, Natura 2000 met IHD, en de doelstellingen voor stadsbossen. Zo kwam de Noordrand rond Brussel op de radar want de openstaande AGNAS-doelstellingen binnen het projectgebied bedragen 287 hectare voor extra bosuitbreiding. Naast bosuitbreiding is er ook ruimte nodig voor boscompensatie want de infrastructuurwerken rond de R0 vereisen de realisatie van zo'n 200 ha nieuw bos. De Noordrand rond Brussel is daarmee zoekzone voor een totaal van bijna 500 ha bos.

In 2023 werd Atelier Horizon als studiebureau aangesteld om een geïntegreerde visie uit te werken en te komen tot een gedragen actieprogramma. In de studie 'Meer Bos in de Noordrand rond Brussel' worden bestaande bosstructuren versterkt en met elkaar verbonden via ecologische corridors langsheen valleien en infrastructuren. Het Openruimtenetwerk in en rond Brussel werd meegenomen als onderlegger. Het ontwerpend onderzoek gaf concrete invulling aan (1) het ruimere landschap met toewijzing van de openstaande bosdoelstellingen tot op perceelsniveau, (2) bossen en bosverbindingen, en (3) concrete bosuitbreidingsprojecten op korte, middellange en lange termijn. Een brede waaier aan spelers werd betrokken die in de Noordrand actief zijn: Vlaamse entiteiten (ANB, DOMG, VLM), natuurverenigingen, de Bûûmplanters, Bosgroepen, BOS+, en de Regionale landschappen (a.d.h.v. de coördinatoren van de strategische projecten Groene Noordrand, Levende Woluwe en ORIOM). De coördinatoren van de strategische projecten speelden een belangrijke rol bij de raadpleging van lokale besturen.

In het voorbije jaar werd ingezet op:
De studie 'Meer Bos in de Noordrand rond Brussel' werd in maart 2024 opgeleverd en resulteerde in een gedragen voorstel met 20 strategische zones voor bosuitbreiding die deel uitmaken van een landschappelijk ecologisch netwerk. Aan de ruimtelijke visie werd een actieprogramma gekoppeld met duidelijke rolverdeling over de uitvoerende actoren. In de loop van 2024 en 2025 werden meerdere 'lokale coalities' samengebracht om de verschillende zoekzones voor bosuitbreiding te realiseren in de Noordrand rond Brussel. De lokale coalities zijn samengesteld uit de natuurverenigingen, Bosgroep Vlaams-Brabant, BOS+, Bûûmplanters, ANB, DOMG en VLM.

In het komend jaar wordt ingezet op:
Het komende jaar ligt de focus op bosuitbreiding in groene bestemmingen, woonuitbreidingsgebieden, watergevoelige openruimtegebieden en ruilgronden. In de Noordrand rond Brussel blijkt zo'n 220 hectare van de potentiële bebosbare gronden in een groene bestemming te liggen. Om deze piste te ondersteunen, is het interessant om middelen uit het Vlaamse Randfonds aan de Vlaamse Grondenbank bebossing toe te voegen. Gronden in herbevestigd agrarisch gebied of agrarisch gebied na een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP), behalve als ze in een speciale beschermingszone (SBZ) of in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) gelegen zijn, zijn hierin uitgesloten.

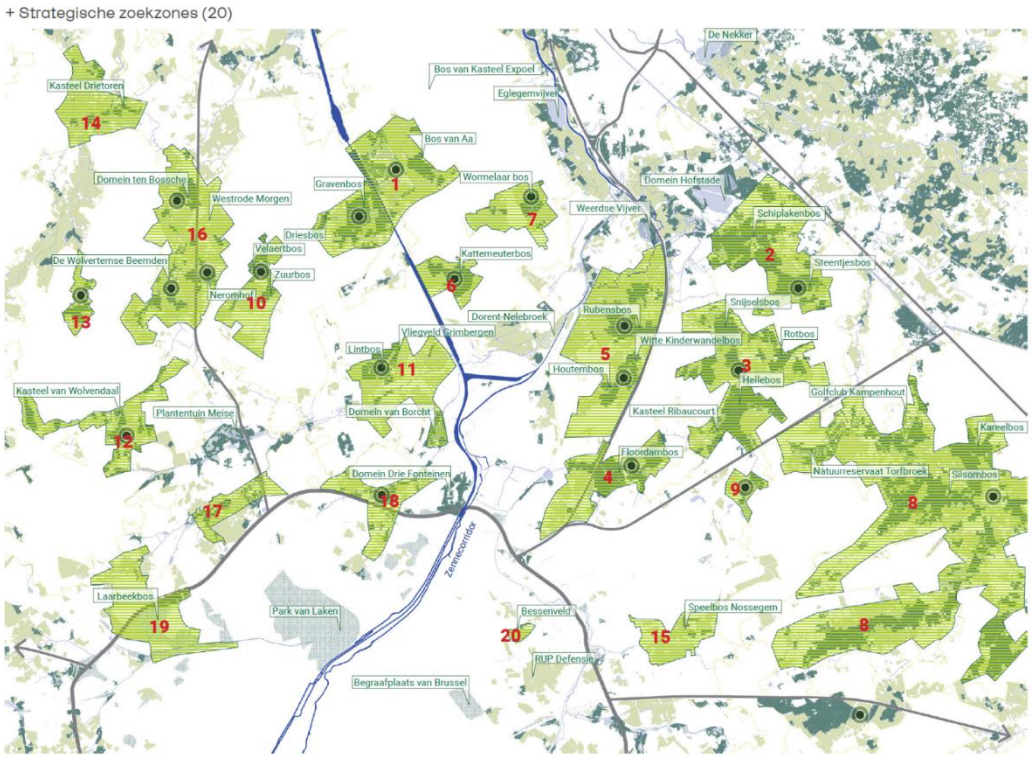

Subsidieoproepen

18. Projectoproep Groene Rand

Trekker: ANB
Status: op schema

De projectoproep Groene Rand wil natuurprojecten in de Vlaamse Rand ondersteunen die bijdragen aan de realisatie van nieuw toegankelijk groen, de realisatie van groene verbindingen tussen de woongebieden en de groenpolen en die door natuuraanleg de leefbaarheid in de Vlaamse Rand versterken. Zowel de 19 Vlaamse Randgemeenten als de gemeenten van de toekomstforum Halle-Vilvoorde kunnen beroep doen op deze projectoproep. De projecten worden gefinancierd door ANB en ABB (Vlaamse Randfonds).

In het voorbije jaar werd ingezet op:
Ook in 2024 konden overheden, verenigingen en organisaties in de Groene Rand rond Brussel een project indienen. Er werden uiteindelijk 6 projecten geselecteerd (uit 13 inzendingen), die in totaal 1,2 miljoen euro financiële steun krijgen.

Indiener en project	Omschrijving
Stad Halle – Groebengracht	Het van nature overstroombare gebied wordt omgevormd tot gecontroleerd overstromingsgebied. Centraal staat het opwaarderen van de natuurwaarde tot een dynamisch, waterrijk, open grasvalleilandschap, met meanderende beek. Er wordt een valleiterras aan de rand voorzien. Dat zal fungeren als

	natuurverblijfplek met zicht op de vallei, ontmoetingsplek voor de buurt en ziekenhuis, start van wandellus en natuureducatief traject. De jury is ervan overtuigd dat dit unieke waterrijke valleilandschap, in combinatie met de waterdynamiek een toegevoegde waarde zal betekenen voor de Hallenaars. Ze krijgen er een bijzonder parklandschap bij aan de rand van hun stad.
Gemeente Zemst – Gulderijtje	Deze nieuwe toegankelijke natuur in Zemst zorgt voor een robuuste Zennevallei. Het nieuw stuk belevingsnatuur van 2,72 ha ligt in de Zennevallei op een boogscheut van de rivier. Het biedt na inrichting een mozaïek van bos, open natuur en poelen. De inrichtingswerken gaan van start in de loop van 2025. De feestelijke opening is voorzien voor 2028. Het project verloopt i.s.m. gemeente Zemst en het Regionaal Landschap Brabantse Kouters.
Gemeente Roosdaal – Hunselbeek	Met de aankoop en inrichting van 3 strategisch gelegen terreinen langs de Hunselbeek wil Roosdaal werk maken van meer toegankelijk groen in de gemeente. Ruimte voor natuur, water én recreatie/beleving worden daarbij geïntegreerd tot een samenhangend groenblauw netwerk dat zich uitstrekt tussen de dorpskernen van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en Strijtem.
Gemeente Sint-Pieters-Leeuw – Vleze	Met de inrichting van 4 percelen langs de Vleze wil de gemeente Sint-Pieters-Leeuw meer toegankelijk groen creëren als onderdeel van een ruimere strategie. Ruimte voor water, natuur en recreatie in de levendige dorpskern van Vlezenbeek zorgen ervoor dat buurtbewoners toegang krijgen tot een aantrekkelijk buurtparkje.
Gemeente Zaventem – Den Dael	'Den Dael' vormt een nieuwe, toegankelijke groene long voor het centrum van Zaventem. Na aankoop en inrichting van bijkomende toegankelijke natuur in de deelgemeenten, is de aankoop, natuurinrichting en openstelling van 'Den Dael' op een steenworp van Zaventem-centrum de volgende stap om Zaventemnaars te laten genieten van dichtbije natuur. Dit gebied vormt ook een buffer tussen de drukke Leuvensesteenweg met kmo-zones en het centrum van Zaventem. Het bestaande bos krijgt een doordacht beheer. Ontharding van parkings geeft kansen voor bosuitbreiding en spel. Een veilige wandeldoorsteek verbindt twee woonkernen.
Gemeente Liedekerke - Palitsebeekvallei	Gemeente Liedekerke koopt in totaal 3 strategisch gelegen gronden aan om uit te bouwen tot publiek toegankelijke ruimten. Dat past in een breder verhaal waarmee de gemeente meer toegankelijk groen wil creëren langs de Palitsebeek. Daarbij worden natuur, recreatie en water samengebracht tot een samenhangend groenblauw netwerk dat zich uitstrekt over het hele grondgebied, van het Liedekerkebos tot aan de Dendervallei.

In het komend jaar wordt ingezet op:

De projectoproep voor de Groene Rand werd in april 2025 opnieuw gelanceerd om projecten van lokale besturen, organisaties, verenigingen en Regionale Landschappen te ondersteunen. De verwachting is dat ook dit jaar de ingediende projecten ver boven het beschikbare budget van € 1.000.000 zal liggen.

2.2 BRABANTSE KOUTERS (VAN E40 TOT KANAAL)

Focus

De beleidsambities van de Vlaamse Regering op het vlak van Omgeving en Vlaamse Rand vertonen heel wat onderlinge raakvlakken (zie focus fiche 2.1). Deze fiche bundelt de lopende of geplande beleidsinitiatieven binnen Omgeving en focust daarbij op acties die van toepassing zijn op het deelgebied Brabantse Kouters, dat zich uitstrekt van de E40 tot de A12. Dat deelgebied omvat de gemeenten Asse, Dilbeek, Wemmel, Merchtem, Meise, Grimbergen en een deel van de gemeente Vilvoorde (ten westen van het kanaal).

Trekkers en partners

Zie trekkers en partners fiche 2.1.

Stand van zaken 2025

Kwaliteitsvolle leefomgeving - ruimtelijke transformatie (algemeen)

1. SP Groene Noordrand

   Trekker: DOMG
   Status: op schema

   DOMG subsidieert strategische projecten (SP) in uitvoering van het RSV. Het SP Groene Noordrand startte met een 3de subsidieperiode (subsidieperiode 1: 2016-2019, subsidieperiode 2: 2020-2023, subsidieperiode 3: 2024-2027).

   Het SP Groene Noordrand beoogt de uitbouw van een duurzaam, leefbaar, beleefbaar en veerkrachtig openruimtegebied in de Noordrand rond Brussel, met een groen-blauw-oranje netwerk (natuur-water-recreatie) dat zich uitstrekt over het stroomgebied van de Maalbeek. Een geïntegreerde aanpak van landschapsherstel, natuurinrichting, ontsluiting voor zachte recreatie, erfgoed en verweving met duurzame landbouw in de hele valleizone en aangrenzende kouters, kan een positief antwoord bieden op actuele en toekomstige dynamieken in en grenzend aan het gebied. Tegenover harde ontwikkelingen zoals de herinrichting van de R0, het nieuwe Eurostadion en andere ontwikkelingen op Parking C aan de Heizel, sneltramlijnen van het Brabantnet, de voortschrijdende verstedelijking etc., worden kwalitatieve, zachte, groen-blauw-oranje ontwikkelingen op verschillende schaalniveaus geponeerd.

Een helikopterzicht en onderlinge afstemming zijn nodig omwille van de dynamiek in de regio, het complexe karakter in ruimte en tijd van de verschillende planningsprocessen en de diversiteit van instrumenten om tot uitvoering te komen (landinrichting, uitvoering Beheersplan Onroerend Erfgoed, flankerende maatregelen in het kader van de afbakening van het Vlaams Strategisch gebied rond Brussel (VSGB), grote investeringsprojecten, reguliere werking van de verschillende overheden, private investeringen, ...). Samenwerking tussen de verschillende spelers en schaalniveaus in het gebied is daarbij het sleutelwoord.

Meer informatie over het SP is terug te vinden op Strategisch Project Groene Noordrand - Regionaal Landschap Brabantse Kouters.

Welke stappen er gezet zijn vorig jaar en wat er nog op de planning staat, is terug te vinden in het voortgangsrapport: Groene Noordrand | Departement Omgeving - Vlaamse overheid

2. Masterplan Researchpark Zellik (RPZ) (voormalig Green Energy Park)

Trekker: DOMG
Status: op schema

RPZ is een economisch speerpunt. Op 21 juni 2024 ging de Vlaamse Regering enkele engagementen aan. Naar aanleiding van deze beslissing heeft DOMG het initiatief genomen om samen met de gemeente Asse, de VUB, VLAIO, MOW en de provincie Vlaams-Brabant een traject uit te werken dat moet leiden naar een masterplan voor de ontwikkeling van de site. Het project bevindt zich in de opstartfase waarbij afgetoetst wordt of de partijen tot definitieve engagementen kunnen komen.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
- de samenstelling van de stuurgroep en de opstart van een samenwerkingsovereenkomst.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
- het afsluiten van de samenwerkingsovereenkomst;
- het in de markt plaatsen van de opdracht voor het opstellen van een masterplan voor de site Researchpark Zellik.

3. Westrode Morgen

Trekker: DOMG + VLM
Status: op schema

De Vlaamse Regering werkt aan een nieuw gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor 'Westrode Morgen', een gebied ten oosten van de A12 op het grondgebied van Meise. Vandaag is dit gebied grotendeels bestemd als industriegebied. Maar de ambitie is om het toekomstgericht en duurzaam te herbestemmen, met ruimte voor open ruimte, bos en kleinschalige bedrijvigheid op maat van de omgeving.

Het afgelopen jaar werd samen met betrokken instanties, besturen en bewoners gewerkt aan een masterplan voor het projectgebied Westrode Morgen. De volgende stap in dit traject is de doorvertaling van het masterplan naar stedenbouwkundige voorschriften voor het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) en de verdere verfijning naar een concreet inrichtingsplan voor het open ruimtedeel in het GRUP. In 2024 werd het planproces voor het GRUP opgestart en werd er een publieke raadpleging georganiseerd over de startnota.

Ontwerpbureau Atelier Romain werkt op basis van de startnota en de bezorgdheden die uit de publieke raadpleging van eind 2024 kwamen aan een visie voor de gewenste inrichting van het gebied. Deze visie zal mee de basis vormen voor het GRUP en het toekomstige gedetailleerde inrichtingsplan voor het openruimtegedeelte. Parallel wordt eveneens een milieueffectenrapport opgemaakt. Meer info is terug te vinden op Westrode Morgen | Vlaanderen.be.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
De Vlaamse Regering keurde op 24~~31~~ mei 2024 de startnota van het GRUP goed.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
In 2025 werken we met het planteam aan het voorontwerp-GRUP en in het najaar wordt het ontwerp-GRUP overgemaakt voor besluitvorming aan de Vlaamse Regering. Ook in functie van het concrete inrichtingsplan voor het openruimtegedeelte zullen verdere stappen genomen worden.

Open ruimte

4. Planprogramma Molenbeek-Maalbeek (Asse)

LIP Molenbeek-Maalbeek Zellik

Trekker: VLM
Status: afgerond

Dit landinrichtingsplan had als doel om de natuurwaarden van 4 natuurgebiedjes, samen zo'n 27 ha, te versterken door rond de Molenbeek en de Maalbeek in Zellik (Asse) een ecologisch en zacht-recreatief netwerk uit te bouwen. Het beoogde ook om de resterende open ruimte in het verstedelijkte Zellik te vrijwaren van verdere versnippering en verstedelijking. Het omvatte een heleboel maatregelen zoals de uitbouw van een recreatief netwerk langsheen de open plekken binnen Zellik, uitbreiding van het Breughelbroek, de uitbouw van een 'samentuin'-complex langsheen de Molenbeek, …

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
De laatste meerwerken (Bekkerzeel) werden uitgevoerd in de tweede jaarhelft van 2023.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
De definitieve oplevering van de werf op Bekkerzeel is voorzien in 2025.

5. Tweede oproep Water-Land-Schap: gebiedsgericht project Klimaatrobuuste Groene Noordrand

Trekker: VLM en Regionaal Landschap Brabantse Kouters
Status: op schema

Vlaanderen beter beschermen tegen droogte en wateroverlast, waarbij de drainagelandschappen evolueren naar waterlandschappen die water vasthouden zonder overlast te creëren. Dat is het doel van de Water-Land-Schapsprojecten. Zo maken we het landschap, de landbouw en de natuur beter bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering en verzekeren we een duurzame toekomst. De projecten creëren ook kansen voor meer biodiversiteit.

Regionaal Landschap Brabantse Kouters, gemeenten Asse, Meise, Merchtem, Wemmel, Grimbergen, stad Vilvoorde en Plantentuin Meise werken aan een klimaatrobuuster landschap in de Groene Noordrand. Met de verkregen subsidie van Vlaanderen maken ze water op een duurzame manier beschikbaar voor landbouw en natuur door doelgerichte terreinacties.

De lokale coalitie Klimaatrobuuste Groene Noordrand ontvangt 1,268 miljoen euro. Vlaanderen gebruikt hiervoor de middelen van de Blue Deal, afkomstig van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht'. De partners cofinancieren de projecten voor een totaal van 317.000 euro. Samen zorgt dit voor een budget van 1,58 miljoen.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:

- Deelproject wadisysteem Remekerstraat Wemmel:
    - Terreinrealisatie opgestart : merendeel graafwerken gebeurden in '24

- Deelproject buffer Amelvonnebeek Wemmel:
  - Voorbereiding en opstart aanbesteding
- Deelproject instrumentenkoffer:
  - Meise:
    - ontwerp en vergunningsaanvraag swales en natuurinrichting op terrein van csa De Klepper
    - aanbesteding
  - Grimbergen:
    - inrichtingsplan buitenruimte de Liermolen met oog op bijkomende infiltratie, buffering en vergroening passend binnen het Water-Land-Schap traject
    - aanbesteding voorjaar 2024
  - Asse:
    - ontwerp verruwings- en waterbufferingsmaatregelen
    - voorbereiden aanbesteding en omgevingsvergunning
  - Merchtem:
    - inrichting perceel Lindestraat in kader van erosiebestrijding, waterbuffering en vergroening
  - Wemmel:
    - aansluitend bij buffer Amelvonnebeek op bovenliggend landbouwperceel erosiemaatregelen uitwerken die instroom nutriëntrijk sediment tegengaan
    - voorbereiden aanbesteding en omgevingsvergunning
  - Vilvoorde:
    - infiltratiezones aan Keelveld Koningslo ontwerpen en vergunningsaanvraag

<u>In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:</u>

- Deelproject wadisysteem Remekerstraat Wemmel:
  - Afronden terreinrealisatie:, afwerking graafwerken en aanplant voorjaar ’25
- Deelproject buffer Amelvonnebeek Wemmel
  - Opvolgen lopende aanbesteding
  - Uitvoer voorzien zomer ’25
- Deelproject instrumentenkoffer
  - Meise:
    - uitvoer graafwerken voorjaar 2025
    - aanplant najaar 2025
  - Grimbergen:
    - uitvoeren waterbufferende maatregelen aan de Liermolen midden 2025
  - Asse:

- ontwerp verruwings- en waterbufferingsmaatregelen aan bronlocatie in Asse voorjaar 2025
- aanbesteding en omgevingsvergunning voorjaar 2025
- uitvoer maatregelen najaar 2025

- Merchtem:
  - groeninrichting aansluitend bij uitgevoerde erosie inrichting uitvoeren
- Wemmel:
  - aanleg geprofileerde biodiverse grasbufferstrook
- Vilvoorde:
  - vernatuurlijken bestaande gracht op Keelveldsite

6. LIP Groene Noordrand

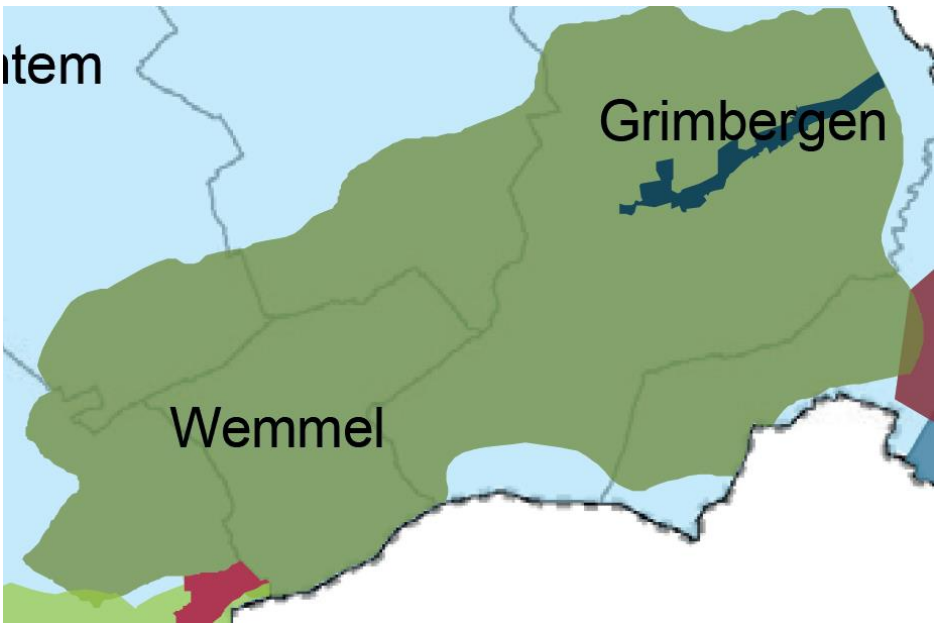

Trekker: VLM
Status: op schema

We streven naar een veerkrachtig, klimaatbestendig en duurzaam ruimtegebruik, waarbij we een evenwichtige invulling geven aan natuur, water, landbouw en recreatie. Dit omvat robuuste groenblauwe verbindingen die zowel door open als bebouwde gebieden lopen, inclusief dorps- en stedelijke weefsels en nabijgelegen natuurgebieden. Daarbij zetten we in op integraal waterbeheer, waarbij waterbeheersing, waterkwaliteit en biodiversiteit centraal staan. We ondersteunen veerkrachtige landbouwgebieden die naast voedsel- en landbouwproductie ook bijdragen aan biodiversiteit, waterbuffering, klimaatadaptatie en recreatie.

We willen de Groene Noordrand beleefbaar maken door de ontwikkeling van grote assen van recreatieve fiets- en wandelroutes. Deze routes fungeren als kapstokken voor een kwalitatief recreatief netwerk dat verschillende landschaps-, natuur- en cultuurgebieden met elkaar verbindt. Waar nuttig zijn deze routes ook functioneel voor zacht verkeer of landbouwgebruik.

Grote infrastructuurprojecten benaderen we vanuit een breed landschappelijk perspectief, waarbij we kansen benutten voor integratie en ontsnippering van het groene, recreatieve en open ruimtenetwerk. Ten slotte richten we ons op efficiënter ruimtegebruik door het ruimtelijk rendement van het huidige ruimtebeslag te verhogen. Dit doen we met maatwerk voor leefkwaliteit, het vergroten van klimaatbestendigheid en het beperken en terugdringen van verharding.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
VLM heeft het ontwerp van landinrichtingsplan Groene Noordrand aangepast op basis van de adviezen, opmerkingen en bezwaren uit het openbaar onderzoek. Dit document werd in de loop van het eerste kwartaal voorgelegd aan de planbegeleidingsgroep voor eindadvies.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
De formele instemmingen van de partners worden opgevraagd. Tegen het zomerreces worden alle documenten aan de minister overgemaakt om het landinrichtingsplan (+/- € 3.800.000 incl. btw te Asse, Wemmel en Grimbergen) te kunnen vaststellen. De voorbereidende grondaankopen gaan ondertussen door.

7. LIP Oostelijke Maalbeekvallei (Grimbergen)

Trekker: VLM
Status: op schema

Dit deel van de Maalbeekvallei loopt van de kern van Grimbergen tot aan het Zennekanaal (Willebroekse vaart). Het gebied bevat veel erfgoedkwaliteiten en is grotendeels beschermd als dorpsgezicht. Op 14 april 2020 keurde de Vlaamse Regering het landinrichtingsplan Oostelijke Maalbeekvallei goed. De volgende jaren wordt ruim 2 miljoen euro geïnvesteerd in de Maalbeekvallei. In het gebied komt er een nieuw park ten zuiden van het vliegveld. De verbinding voor wandelaars en fietsers tussen het centrum van Grimbergen en het kanaal wordt sterk verbeterd. Er komen maatregelen voor een betere waterbeheersing in het gebied en enkele vijvers worden op een natuurlijke manier heringericht. Het erfgoed in het gebied wordt opgewaardeerd en er komt een natuurlijk speelplein in de buurt van de Tommenmolen.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
De werken aan het vliegveld naderen hun einde. De vergunning voor de werken aan de vijvers is opgevraagd en verkregen.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
Volgend jaar starten de werken aan de vijvers en worden de verdere werken voorbereid. Het dossier recreatie omvat alle verbindende wandelpaden en onthaalpunten, inclusief fietscomfortstrook en ook het dossier speelmeubilair. Het dossier speelelementen sluit dus aan.

Vergroening

8. Projectoproep Groene Rand

Trekker: ANB
Status: op schema

De projectoproep Groene Rand wil natuurprojecten in de brede Vlaamse Rand ondersteunen die bijdragen aan de realisatie van nieuw toegankelijk groen, de realisatie van groene verbindingen tussen de woongebieden en de groenpolen en die door natuuraanleg de leefbaarheid in de Vlaamse Rand versterken. Sinds 2021 legde het Vlaamse Randfonds verschillende keren bij om meer projecten te kunnen financieren. In de regio Brabantse Kouters kwamen zo volgende projecten tot stand:

Indiener / Project	Omschrijving
2024	
Gemeente Roosdaal – Hunselbeek	Met de aankoop en inrichting van 3 strategisch gelegen terreinen langs de Hunselbeek maakt Roosdaal werk van meer toegankelijk groen in de gemeente. Ruimte voor natuur, water én recreatie/beleving worden daarbij geïntegreerd tot een samenhangend groenblauw netwerk dat zich uitstrekt tussen de dorpskernen van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en Strijtem.
Gemeente Liedekerke – Palitsebeekvallei	Gemeente Liedekerke koopt in totaal 3 strategisch gelegen gronden aan om uit te bouwen tot publiek toegankelijke ruimten. Dat past in een breder verhaal waarmee de gemeente meer toegankelijk groen wil creëren langs de Palitsebeek. Daarbij worden natuur, recreatie en water samengebracht tot een samenhangend groenblauw netwerk dat zich uitstrekt over het hele grondgebied, van het Liedekerkebos tot aan de Dendervallei.
Gemeente Zemst – Gulderijtje	Deze nieuwe toegankelijke natuur in Zemst zorgt voor een robuuste Zennevallei. Het nieuw stuk belevingsnatuur van 2,72 ha ligt in de Zennevallei op een boogscheut van de rivier. Het biedt na inrichting een mozaïek van bos, open natuur en poelen. De inrichtingswerken gaan van start in de loop van

	2025. De feestelijke opening is voorzien voor 2028. Het project verloopt i.s.m. gemeente Zemst, Regionaal Landschap Brabantse Kouters.
2023	
Gemeente Merchtem – Lange Lindenbos	Gemeente Merchtem realiseert samen met het Regionaal Landschap Brabantse Kouters en Bosgroep Vlaams-Brabant ruim 7 hectare nieuwe belevingsnatuur in de Molenbeekvallei tussen de wijken Langevelde en Terlinden. In dit 'Lange Lindenbos' wisselen bos, open natuur en poelen wisselen elkaar af in een gebied dat voor een deel toegankelijk zal zijn voor speelnatuur en met wandel-, fiets-, en mountainbikemogelijkheden. Het andere deel van het gebied ontwikkelt zich tot hoogwaardige natuur met aandacht voor bosuitbreiding en watergebonden soorten zoals amfibieën. In 2023 werd het bos aangeplant en momenteel lopen de inrichtingswerken verder. Vanaf 2027 moet deze jonge natuur ook toegankelijk zijn. Meer info: Gemeente Merchtem – Lange Lindenbos.
Gemeente Affligem – Bremtbos	Gemeente Affligem vervangt in het Bremtbos in Teralfene 5 reeds aangekochte percelen populierenbos door inheems loofbos en koopt extra percelen bos van in totaal zo'n 0,5 hectare aan. Langs het wandelpad door het bos komen zit- en speelelementen. De toegang tot het bos wordt uitgerust met fietsenstallingen en infoborden. De aangekochte percelen vormen een eerste stap naar een toekomstige toegang tot het Bremtbos via Ter Elst in het westen en de Potaardeweg in het zuiden. In 2024 vond de officiële opening van het Bremtbos plaats.
Stad Vilvoorde – Keelveld	Stad Vilvoorde koopt in Koningslo ruim 6 hectare aan in het Keelveld. In een sterk bebouwd weefsel moet dit open binnengebied de leefbaarheid tussen de Brusselse Ring en de Brusselse agglomeratie verhogen. De inrichting van het Keelveld richt zich op bos, poelen en kleine landschapselementen zoals hagen en hoogstambomen. Via toegangspoorten ontstaan veilige trage verbindingen tussen de wijken rondom. Natuurbeleving en -recreatie met speelbossen en -heuvels en natuurlijke speelelementen krijgen er vorm. Zit- en picknickbanken maximaliseren de rustbeleving. Eind 2024 gingen al 3.000 bomen de grond in en in 2025 werkt het projectteam verder aan de creatie van speelnatuur en toegangspoorten. Meer info: Stad Vilvoorde - Keelveld
2021	
Gemeente Dilbeek – Mullebos	Gemeente Dilbeek herbebost 5 percelen in het uiterste zuidoosten van haar grondgebied (Mullebos) en maakt ze toegankelijk. In totaal gaat het over 4,3 hectare nieuw ecologisch bos met focus op enerzijds rust (wandelen, ontmoetings- en rustplek en beleving) en anderzijds educatie (infoborden,

	speelnatuur, wildvoederpalen, uitkijktoren en plukbos). Het project zit in de uitvoeringsfase en de officiële opening is voorzien voor 2025. Meer info: Gemeente Dilbeek - Mullebos
Gemeente Affligem – Bremtbos	Gemeente Affligem kocht een populierenbos van 2,1 hectare aan in de Bremstraat nabij het centrum van Teralfene. De gemeente zorgt voor buurtnatuur door het gestorte groenafval te verwijderen en de populieren te vervangen door inheemse loofboomsoorten en een biodiverse bosrand. Het bos wordt toegankelijk, inclusief speelbos, een open plek en speel- en zitelementen. In 2024 vond de officiële opening van het Bremtbos plaats.

2.3 NOORDELIJKE ZENNEVALLEI

Focus

De beleidsambities van de Vlaamse Regering op het vlak van Omgeving en Vlaamse Rand vertonen heel wat onderlinge raakvlakken (zie focus fiche 2.1). Deze fiche bundelt de lopende of geplande beleidsinitiatieven binnen Omgeving en focust daarbij op acties die van toepassing zijn op de Noordelijke Zennevallei. Dat deelgebied omvat de gemeenten Vilvoorde en Machelen.

Trekkers en partners

Zie trekkers en partners fiche 2.1.

Stand van zaken 2025

Kwaliteitsvolle leefomgeving - ruimtelijke transformatie (algemeen)

1. **SALYX-site (ex-CAT-site)**

   Trekker: DOMG
   Status: op schema

   De voormalige CAT-site, die hernoemd werd naar SALYX-site, bestaat hoofdzakelijk uit de historische parking van Renaultwagens. Sinds de vernietiging van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel (GRUP VSGB) valt de zone grotendeels terug op het gewestplan en het latere BPA 'Achter Mima'. De vooropgestelde toekomstvisie, zoals ontwikkeld in een masterplan (20 september 2023), is niet verenigbaar met de huidige bestemmingsvoorschriften. Er zullen dus bestemmingswijzigingen nodig zijn.

   Het masterplan van 20 september 2023 werd opgesteld door Polo Urbanism + BUUR Part of Sweco in uitvoering van Brownfieldconvenant 58 Vilvoorde-Machelen en in het kader van het strategisch project 'Reconversie Vilvoorde-Machelen'. Het masterplan bevat concrete voorstellen voor de stedenbouwkundige en landschappelijke invulling van het gebied en heeft een richtinggevend karakter, gebaseerd op een aantal aannames inzake programmatorische noden, financiële haalbaarheid en faseringsmogelijkheden.

Op de site zijn er 6 deelgebieden. De deelgebieden 'Stationskwartier' en 'Trawooleiland West' krijgen hoofdzakelijk economische invullingen (kantoren en handel) in combinatie met cultuur (evenementenhal). In het deelgebied 'Trawooleiland West' wordt ook het ziekenhuis voorzien. Het deelgebied 'Trawooleiland Oost' wordt hoofdzakelijk wonen. Daarnaast worden ook commerciële functie (retail, praktijkruimte, ...) en voorzieningen (basisschool) voorzien. In het deelgebied 'Spoorpark Zuid' wordt vooral ingezet op wonen in combinatie met voorzieningen (VDAB) en economische activiteiten (kantoren en bedrijvigheid). In het deelgebied 'Economisch front' wordt naast bedrijvigheid ook voorgesteld om een aandeel wonen te realiseren als afwerking richting de nieuwe Trawoolbedding. Het deelgebied Bright Park wordt ingericht als bedrijvenzone.

De ontwikkelingen op de CAT-site (nu SALYX genoemd) schakelen zich maximaal in de ambitie om een duurzame modal split te bereiken in de regio. Hiervoor moet op de SALYX-site minstens een modal split van 70/30 bereikt worden, volgens de nieuwe definitie zoals gehanteerd door MOW en de Vervoerregio.

<u>In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:</u>

Vanwege de intergemeentelijke ligging, op grondgebied van zowel de stad Vilvoorde als de gemeente Machelen, de actieve rol die de provincie reeds opnam binnen het strategisch project en de noodzaak van een samenhangend en gemeentegrensoverschrijdend plan, startte de provincie Vlaams-Brabant met de opmaak van een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) voor de site. Op 24 januari 2025 werd door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw een delegatie van planningsbevoegdheid verleend in functie van dit PRUP onder voorwaarde dat een maximale invulling van wonen voorzien wordt zoals opgenomen in het masterplan.

Daarnaast vroegen de burgemeesters van de gemeenten Vilvoorde en Machelen om voor de concrete realisatie van de verschillende projecten in het gebied vanuit de Vlaamse Regering een intendant aan te duiden. In afwachting van een duidelijke regie voor het gebied wordt een opvolging voorzien vanuit de VIP-werking van het Departement Omgeving.

<u>In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:</u>

Het komende jaar zal het Departement Omgeving een actieve rol opnemen in het planteam van het in opmaak zijnde PRUP. Vanuit de VIP-werking zullen de projecten op het terrein actief mee opgevolgd worden.

2. Buda+

Trekker: provincie Vlaams-Brabant i.s.m. de stad Brussel
Status: op schema

Buda+ is een werf binnen de Intergewestelijke Samenwerking van T.OP Noordrand (zie fiche 2.1). In Buda+ wordt gewerkt in een historisch gegroeide bedrijvige omgeving, doorsneden door verschillende sporen, wegen en waterlopen. De nabijgelegen luchthaven heeft zo zijn invloed, wat op sommige plaatsen leidt tot laagwaardige activiteiten, waaronder luchthaven gebonden parkeren of het gebruik van verouderde gebouwen met een beperkte toegevoegde waarde. Maar er zijn ook bedrijven die hier goed gedijen, op de grens tussen twee gewesten, in een multimodaal ontsloten gebied met soms grillige, maar vaak nog grote kavels.

De bedrijvenzone Buda is gelegen op de grens van Vilvoorde, Machelen en de stad Brussel. De zone heeft een rijk industrieel verleden. Vele bedrijven binnen dit gebied zijn echter verouderd of staan leeg. Gezien de verloedering van vele panden trekt de klassieke verhuurmarkt in plaats van sterke ondernemers ook bedrijven aan die op de rand van het legale werken.

De situering als grensgebied tussen 2 gewesten versterkt die problematiek nog. Zowel de stad Brussel als Vilvoorde hebben aan dit gebied minder aandacht besteed en het te lang als een achterkant van de stad beschouwd. Nochtans biedt het gebied grote kansen om te komen tot een attractieve, economisch veerkrachtige en circulaire plek. Onbenutte ruimte kan ingezet worden om nieuwe activiteiten aan te trekken en nieuwe, bijkomende werkgelegenheid te creëren.

Er is nood aan een overkoepelende gewestgrensoverschrijdende toekomstvisie om dit potentieel te realiseren. Deze werf wil daarom bijdragen aan een passende organisatiestructuur om vorm te geven aan een duurzame samenwerking tussen bedrijven, overheden, eigenaars en specifieke lokale stakeholders.

Het provinciebestuur en de POM startten in 2015 een eerste aftastend ontwerpend onderzoek op voor een beperkt deel van de bedrijvenzone. Dit kaderde binnen de segmentatiestudie van het Vlaamse Gewest en de Internationale architectuur biënnale van Rotterdam (IABR) met als thema ‘the next economy’. De resultaten van die studie tonen aan dat er enerzijds nood is aan optimalisatie en differentiatie van de activiteiten en anderzijds aan een ruimtelijk kader dat de verschillende projecten integreert en een kwalitatieve herontwikkeling in relatie met de ruimere omgeving waarborgt.

T.OP Noordrand wil met de werf Buda+ samen met de andere partners komen tot een ambitieus plan voor de herontwikkeling van de bedrijvenzone. In 2018 tekenden DOMG, OVAM, provincie Vlaams-Brabant, Perspective.Brussels, Citydev, POM Vlaams-Brabant, stad Brussel, stad Vilvoorde en gemeente Machelen een kaderovereenkomst om daar werk van te maken. Verschillende studies werden opgestart en zijn ondertussen ook afgerond: 1. optimalisatiestudie; 2. intergewestelijke mobiliteitsstudie en 3. een studie voor een warmtenet.

De optimalisatiestudie voorziet in analyse en visievorming binnen 7 'wervende werven'. De studie concludeert met een overkoepelende actietabel en trekkers voor elke actie, waarbij wordt ingezet op een aantal thema's: - de ontwikkeling van het openbaar domein, - groenblauwe verbindingen, - een betere interne ontsluiting en instrumenten voor economische ontwikkeling.

<u>In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:</u>

De inzichten uit de intergewestelijke mobiliteitsstudie en het warmtenet worden samen met de acties uit de optimalisatiestudie verder opgenomen in kernwerkgroepen waarvan er 3 werden voorzien in 2024:
- kernwerkgroep economie – 14/03/2024;
- kernwerkgroep mobiliteit – 23/05/2024;
- kernwerkgroep groenblauw netwerk – 19/09/2024;
- stuurgroep Buda+ – nog te bepalen.

De opdracht van de kernwerkgroep bestaat erin om:
- de acties uit de actietabel op te volgen;
- het overzicht te maken van de lopende projecten binnen Buda+;
- synergieën en samenwerkingen te detecteren waar mogelijk;
- uitwisseling van kennis te organiseren.

<u>In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:</u>

- 20 juni 2025: netwerkmoment met zowel de vaste leden van Buda+ (ambtelijk en bestuurlijk) als de thematische partners. Ook opfrissing en kennisname nieuwe bestuurders gelet op nieuwe legislatuur.
- Eind september kernwerkgroep met de vaste leden (15 kernpartners) over plan van aanpak, prioriteiten. Aansluitend organisatie van 3 thematische werkgroepen (economie, mobiliteit, groenblauw netwerk).

Dit is een belangrijk, maar traag proces, waarbij rekening moet worden gehouden met een sterk versnipperde eigendomsstructuur, verschillende stakeholders en de initiatieven van talrijke partners die het gebied doorkruisen. Die partners weten elkaar te vinden voor overleg en samenwerking. Toch blijft de profilering van Buda als economisch strategisch gebied een belangrijk vraagstuk. Een heldere economische visie op de reconversie van de ruime omgeving zou een kader kunnen bieden voor een effectief locatiebeleid dat bedrijvigheid koppelt aan de best daarvoor beschikbare percelen.

Open ruimte

3. LIP Woluwe-Trawool-Floordambos

Trekker: VLM
Status: op schema

De Trawool is een waterloopje dat langs het station van Vilvoorde loopt en uitmondt in de Zenne. Ze vormt een groen-blauwe link in de meest verstedelijkte zone van de Noordrand rond Brussel en kan voor een belangrijke groene dooradering zorgen. Veel initiatieven komen samen rond dit waterloopje:

- Het verbindt twee grote randstedelijke parken, nl. domein Drie Fonteinen en Floordambos;
- Het vormt de groene as van de herinrichting van het oude bedrijventerrein CAT-site;
- Het takt aan op fietssnelwegen naar de luchthaven en Antwerpen;
- …

Via een inrichtingsproject zorgt de VLM voor de realisatie van deze groene link.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:

Voor dit landinrichtingsproject keurde de Vlaamse Regering op 23 december 2022 het landinrichtingsplan goed. De maatregelen zijn begroot op 2,71 miljoen euro. De eerste werken aan de Ravaartstraat zijn uitgevoerd in 2024. Floordambos en Peutiebos zijn terug verbonden. De bestaande brug over de E19 werd omgevormd tot een bermbrug. De brug dient enkel nog voor fietsers en voetgangers. Hiervoor werd een gebied van 8.000 m^2 onthard en ingericht met groene elementen.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:

Het volgende dossier is 'Park Aarschotsestraat' te Vilvoorde. Dit parkje is gelegen op veenbodem en zal in 2025 ecologisch ingericht worden als poort tot Peutiebos met natuurlijke speelelementen en meerdere infiltratiezones. Ook in Machelen is een derde dossier gestart: 'bosbuffer ontharding straten'. De groene ring rond Machelen krijgt meer en meer vorm en zal hopelijk in 2026 uitgevoerd worden.

Vergroening

4. Projectoproep Groene Rand

Trekker: ANB
Status: op schema

De projectoproep Groene Rand wil natuurprojecten in de brede Vlaamse Rand ondersteunen die bijdragen aan de realisatie van nieuw toegankelijk groen, de realisatie van groene verbindingen tussen de woongebieden en de groenpolen en die door natuuraanleg de leefbaarheid in de Vlaamse Rand versterken. Sinds 2021 legde het Vlaamse Randfonds verschillende keren bij om meer projecten te kunnen financieren. In de regio Noordelijke Zennevallei kwam zo volgend project tot stand:

Indiener / Project	Omschrijving
2021	
Stad Vilvoorde	Stad Vilvoorde richt in het stadvernieuwingsproject 4Fonteinen 0,75 hectare nieuw wijkgroen in tussen de gebouwen. Dit park De Molens draagt de duurzaamheidsambitie van de autovrije wijk uit, met ruimte voor regenwaterbuffering en een deel dat gebruikt zal worden als speelplaats voor de toekomstige school ernaast. De speelplaats zal ook vrij toegankelijk zijn op momenten dat de school deze niet gebruikt.

2.4 LUCHTHAVENREGIO

Focus

De beleidsambities van de Vlaamse Regering op het vlak van Omgeving en Vlaamse Rand vertonen heel wat onderlinge raakvlakken (zie focus fiche 2.1). Deze fiche bundelt de lopende of geplande beleidsinitiatieven binnen Omgeving en focust daarbij op acties die van toepassing zijn op de luchthavenregio. Dat deelgebied omvat de gemeenten Kraainem, Machelen, Zaventem, Steenokkerzeel en Kampenhout.

Specifiek voor dit deelgebied is de aanwezigheid van de luchthaven Brussels Airport. Brussels Airport is de op één na belangrijkste economische motor in België, goed voor 64.000 directe en indirecte jobs en is eigendom van en wordt uitgebaat door Brussels Airport Company (BAC). Als economische en tewerkstellingspool creëert de luchthaven enerzijds veel welvaart voor het hele land en voor de regio in het bijzonder. Anderzijds hebben haar activiteiten belangrijke gevolgen voor de leefomgeving. Brussels Airport beïnvloedt de ruimtelijke inrichting van de Vlaamse Rand en brengt ook omgevingslawaai met zich mee voor de omwonenden.

Het Vlaamse Gewest staat in deze regio voor belangrijke uitdagingen om de impact van luchthavenactiviteiten op de omgeving te beheersen. Vanuit het (ontwerp)geluidsactieplan (2025-2029) voor de luchthaven Brussel-Nationaal, opgemaakt binnen de 5-jarige uitvoeringscyclus van de Europese richtlijn omgevingslawaai (2002/49/EG), worden hieromtrent alvast acties op 2 niveaus voorzien:

- algemeen: de implementatie en opvolging van de voorwaarden in de omgevingsvergunning van Brussels Airport, met in het bijzonder de uitvoering van de 'balanced approach'-procedure;
- gebiedsgericht: de opmaak van een gebiedsprogramma in functie van het beheersen van de geluidimpact van de luchthaven.

Trekkers en partners

Zie trekkers en partners fiche 2.1.

Stand van zaken 2025

Kwaliteitsvolle leefomgeving - ruimtelijke transformatie (algemeen)

1. **Uitvoering van de 'balanced approach'-procedure**

   Trekker: DOMG

Status: op schema

Zoals voorzien in de omgevingsvergunning van 29 maart 2024 voor de luchthaven Brussel-Nationaal wordt de 'Balanced Approach' uitgerold. Deze procedure is gebaseerd op de **Europese Verordening (EU) 598/2014** en omvat een zorgvuldige afweging van de meest kosteneffectieve combinatie van maatregelen binnen **vier pijlers van lawaaibestrijding**:

- Maatregelen aan de bron van het geluid;
- Maatregelen in de ruimtelijke ordening;
- Procedurele maatregelen;
- Exploitatiebeperkingen.

Het doel is om een evenwicht te ondersteunen tussen het economische belang van de luchthaven en de leefomgevingskwaliteit rondom de luchthaven. De EU-verordening voorziet dat exploitatiebeperkingen slechts toegepast mogen worden nadat de andere maatregelen van de evenwichtige aanpak in overweging zijn genomen. De maatregelen dienen eveneens te worden ingevoerd op basis van hun kosteneffectiviteit. Tevens schrijft de Balanced Approach voor dat alle belanghebbende partijen betrokken moeten worden bij het proces, om zo alle belangen te kunnen afwegen en te komen tot een evenwichtig pakket aan maatregelen.

De Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) heeft in resolutie A33/7 het concept van evenwichtige aanpak van geluidsbeheer ingevoerd, de zgn. 'Balanced Approach'. In de Europese Unie werd dit doorvertaald in Verordening (EU) 598/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake de vaststelling van regels en procedures voor de invoering van geluidsgerelateerde exploitatiebeperkingen op luchthavens in de Unie binnen het kader van een evenwichtige aanpak, en tot intrekking van Richtlijn 2002/30/EG. Deze verordening is op 13 juni 2016 in werking getreden, en is van toepassing op Europese luchthavens met meer dan 50.000 bewegingen van burgerluchtvaartuigen per kalenderjaar. In Vlaanderen is dat enkel het geval voor de luchthaven Brussel-Nationaal.

Deze verordening beoogt het risico op concurrentieverstoringen of belemmering van algemene efficiëntie van het luchtvaartnetwerk van de Europese Unie te voorkomen door aan de invoering van geluidsgerelateerde exploitatiebeperkingen op individuele luchthavens regels en procedures te koppelen, gebaseerd op die evenwichtige aanpak. De maatregelen die nodig zijn om dit evenwicht te bereiken kunnen maar gekozen worden wanneer een zorgvuldig proces wordt gevolgd. De Verordening (EU) 598/2014 bepaalt de regels en procedures die daarbij gevolgd moeten worden.

De huidige planning voor het doorlopen van de Balanced Approach procedure ziet er als volgt uit:

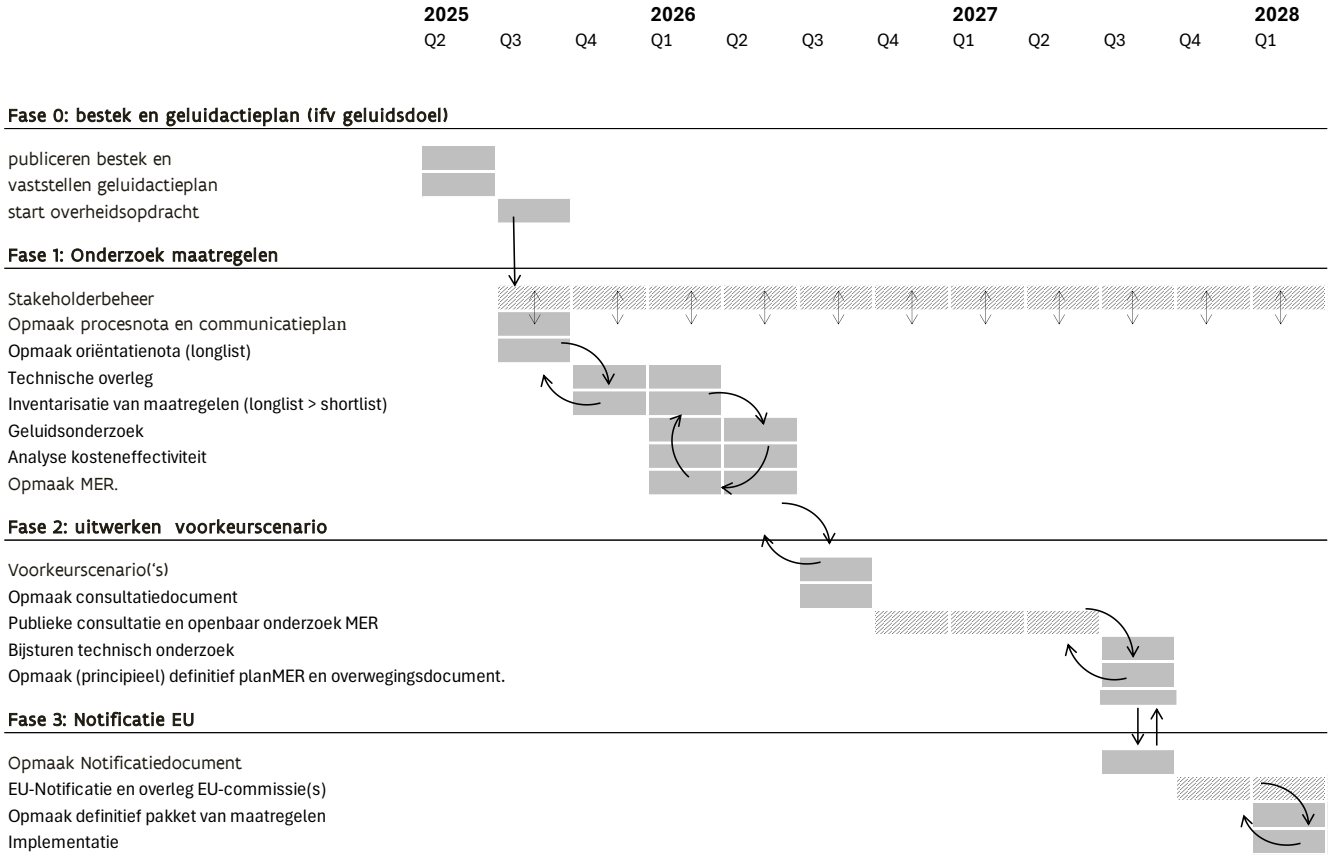

De indicatieve timing ziet er als volgt uit:

Periode	Fase
2025-2026	1: Onderzoek maatregelen inclusief technische samenwerking
2026-2027	2: Uitwerken gedragen voorkeurscenario met de publieke consultatie
Eerste helft 2028	3: Notificatie aan de Europese Commissie en concretisering

Binnen dezelfde context van de 'Balanced Approach' wordt er momenteel een vergelijkende studie uitgevoerd met als titel: 'Ruimtelijke ordening en beheer als onderdeel van evenwichtige aanpak: vergelijkende studie Europese luchthavens en evaluatie Vlaamse voorstellen'. Deze studie, zoals voorzien op de departementale onderzoeksagenda 2024, is begin dit jaar opgestart en wordt uitgevoerd door SWECO in samenwerking met luchtvaarteconoom Wouter Dewulf. De voorziene looptijd bedraagt 6 maanden. De studie zal inzicht geven in de mogelijkheden die pijler 2 (RO en beheer) biedt in het vinden van een evenwichtige maatregelenmix.

2. Begeleidingsopdracht voor Hoger Ruimtelijk Rendement in de luchthavenregio (in Machelen, Steenokkerzeel, Zaventem, Kortenberg en Kampenhout)

Trekker: DOMG
Status: op schema

Doel van de studie

De studie heeft als primair doel onderzoek te voeren naar ruimtelijke programmering voor wonen en economie binnen het lawaaikerngebied rond de luchthaven Brussel-Nationaal (delen van de gemeenten Machelen, Steenokkerzeel, Zaventem, Kortenberg en Kampenhout). Dit onderzoek beoogt enerzijds de leefbaarheid te verhogen ten aanzien van de luchthaven en anderzijds de ruimtelijke samenhang te versterken. Een sleuteldoel is het beperken van het aantal gehinderden door vliegtuiglawaai via ruimtelijke maatregelen. Dit omvat het vermijden van nieuwe geluidsgevoelige functies in het lawaaikerngebied en het voorkomen van de bouw van woningen zonder adequate akoestische voorzieningen.

De studie is een actie vanuit het geluidactieplan 2021-2024 voor de luchthaven Brussel-Nationaal. De studie zoekt naar plekken waar bevolking op een goede en gezonde manier kan toenemen en onderzoekt de haalbaarheid om slecht gelegen woonaanbod af te bouwen. Het formuleert een aanpak om de toename van wonen in zwaar belaste zones te stoppen en af te bouwen. De studie werd opgemaakt in nauw overleg met de lokale overheden om maximaal draagvlak te creëren. Naast het woonvraagstuk werden elementen van ruimtelijke economie behandeld in de studie gezien de druk van ontwikkelaars om gebieden voor werken te herbestemmen en in te richten als woonzones. De vooropgestelde output van de studie is een startnota Vlaamse Regering voor het uitvoeren van een gebiedsprogramma.

Procesverloop

De begeleidingsopdracht startte in februari 2024 en de eindrapportage zal worden opgeleverd in 2025. Het traject verliep via vier opeenvolgende fasen:

- Gebiedsanalyse: waarbij bestaande documenten en beleidsvisies werden gescand en de huidige toestand en gekende projecten in kaart werden gebracht;
- Onderzoek hefboomgebieden: waarin mogelijke transformatieplekken werden geïdentificeerd voor toekomstige programmering;
- Gebiedsprogramma & instrumentenmatrix: waarbij het gebiedsprogramma vorm kreeg;
- Rapportering: gericht op de eindrapportage en een wervend narratief.

Tijdens de studie werd ontwerpend onderzoek uitgevoerd op geselecteerde cases, waarbij verschillende ruimtelijke scenario's werden uitgewerkt en doorgerekend op hun geluidsimpact. Gedurende het hele proces was er regelmatig bilateraal overleg met de 5 betrokken gemeenten om het gemeentelijke beleid te begrijpen, verwachtingen af te stemmen en draagvlak op te bouwen. Ook werden de scenario's doorgesproken met de lokale besturen en bijgestuurd.

De studie wordt begeleid door een stuurgroep, waarin de gemeentes en de Vlaamse administraties vertegenwoordigd zijn (DMOW, Wonen in Vlaanderen, DOMG en VLAIO). Op vraag van de stuurgroep werd de studie voorgelegd aan alle colleges.

Aanverwante studie 'Akoestische gevelisolatie binnen de sterk geluidsbelaste zone rond de luchthaven Brussel-Nationaal'

In 2024 voerde DOMG de studie 'Akoestische gevelisolatie binnen de sterk geluidsbelaste zone rond de luchthaven Brussel-Nationaal' uit (=het lawaaikerngebied te Machelen, Zaventem, Steenokkerzeel, Kortenberg en Kampenhout). Net zoals de voorgaande studie 'Hoger Ruimtelijk Rendement in de luchthavenregio' geeft deze studie uitvoering aan het geluidsactieplan 2021-2024 voor de luchthaven Brussel-Nationaal. Hierbij ligt de focus op het lawaaikerngebied, waar nieuwe geluidsgevoelige functies vermeden moeten worden en waarbij (nieuwe) woonbebouwing voldoende akoestisch geïsoleerd moet zijn.

De studie operationaliseert dit met een stedenbouwkundige verordening en onderzoekt de opmaak van een grafisch plan, sensibiliserende maatregelen en een praktische bouwgids met rekenmethodiek. De studie stelt verschillende scenario's voor de grafische afbakening van het lawaaikerngebied voor en benadrukt het belang van kennisdeling en ondersteuning voor de bouwsector. De ontwikkelde bouwgids en rekenmethodiek helpen bij het bepalen van de benodigde akoestische isolatie voor woningen in dit gebied.

3. GRUP Defensie en realisatieakkoord

Trekker: DOMG
Status: bij te sturen

De Defensie-site strekt zich uit over een gebied van 90 ha langs de Leopold III-laan en bevindt zich voor een deel in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (gemeentes Evere en Brussel-Stad) en voor een deel in het Vlaamse Gewest (gemeente Zaventem). Een derde van de site werd in mei 2017 vrijgemaakt naar aanleiding van de verhuis van de NAVO-activiteiten. De rest van de gebouwen huisvest het

bilateraal samenwerkingsprogramma 'Partnerschap voor vrede' en het huidige hoofdkwartier van Defensie (Kwartier Koningin Elisabeth).

Door de ligging van de Defensie-site op de gewestgrens vormt de reconversie ervan een pilootproject voor interregionaal overleg. Binnen T.OP Noordrand werd een ontwikkeling vooropgesteld voor de vrijgekomen terreinen en de nabije omgeving dat een voorbeeld stelt voor de toekomstige ontwikkelingen in dit stadsdeel, met volgend stedenbouwkundig principe:

- een geconcentreerde verdichting in een strook van +- 400 m langs de Leopold 3-laan;
- een coherent landschap met verschillende gebruiken (natuur, recreatie, landbouw) ten zuiden daarvan.

Dit stedenbouwkundig principe werd door de regereringen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaams Gewest en door de federale regering bekrachtigd in een samenwerkingsakkoord op 29/05/2019. Er werd op hetzelfde moment een intergewestelijk akkoord gesloten in functie van de parallelle opmaak van een Brussels Richtplan van Aanleg (RPA) en een Vlaams Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) voor de site en omgeving.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:

De bestemmingsplannen werden respectievelijk door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en de Vlaamse Regering vastgesteld midden 2024:

- RPA - Defensie-site | perspective.brussels
- DSI - Detail - Defensie

Aan Vlaamse zijde werd samen met het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan een realisatieakkoord goedgekeurd. Het realisatieakkoord werd echter nog niet goedgekeurd door de federale regering.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:

Er zal worden geprobeerd om de gesprekken over de overdracht van de gronden van Defensie, die in het GRUP bestemd werden als bosgebied/parkgebied, in de loop van 2025 herop te starten.

Open ruimte

4. SP Leve(n)de Woluwe

Trekker: DOMG
Status: op schema

DOMG subsidieert strategische projecten in uitvoering van het RSV. Het strategisch project Leve(n)de Woluwe startte met een eerste subsidieperiode op 14 oktober 2022.

Via het nieuwe strategisch project Leve(n)de Woluwe engageren tal van partners zich om de riviervallei terug te herstellen. Van Vlaamse administraties over provincie tot gemeenten, allemaal zullen ze bijdragen tot een gezamenlijke visie én een uitvoeringsprogramma om die plannen voor het valleigebied in de praktijk om te zetten.

Het strategisch project geeft belangrijke invulling aan het flankerend beleid van de Werken aan de Ring en maakt wezenlijk onderdeel uit van het verduurzamen van de weginfrastructuur (vergroenen, ontharden en groen-blauw verbinden). Een even belangrijke werf in aanbouw binnen het strategisch project is het realiseren van een nieuwe open Woluwe vanaf de Woluwelaan te Machelen tot aan de Zenne in Vilvoorde. De bestaande Woluwe zal in dit gebied ondergronds blijven bestaan als moerriool. De nieuwe open Woluwe zal de verloren functie van de waterloop terug opnemen en het gebied versterken in zijn waterhuishouding en natuurlijk karakter.

Welke stappen er gezet zijn vorig jaar en welke gepland zijn, is terug te vinden in het voortgangsrapport: Leve(n)de Woluwe | Departement Omgeving - Vlaamse overheid

5. LIP Noskoem

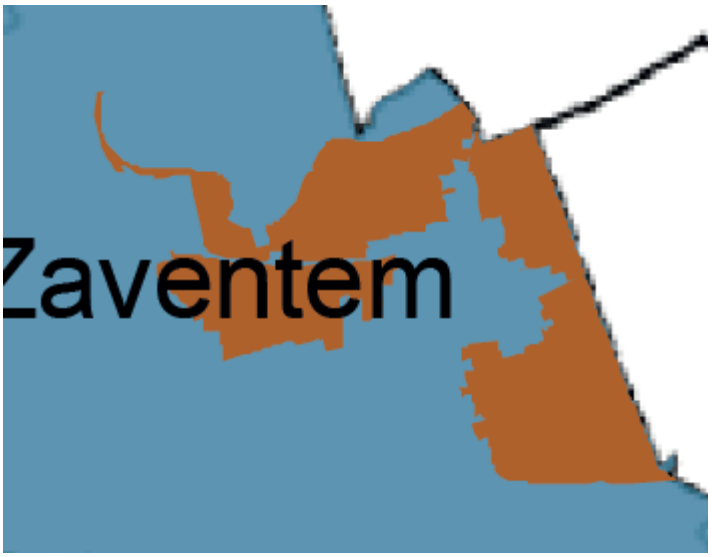

Trekker: VLM
Status: op schema

Het plan voorziet duurzame maatregelen in de vallei van de Kleine Beek voor hydrologie, ecologie, recreatie en een landbouw met toekomst. Het doel is de groenblauwe dooradering van het openruimtegebied tussen Zaventem en Nossegem met aandacht voor de versterking van de open ruimte en verhoging van de biodiversiteit en een toename van de recreatieve beleving, bv. herinrichting van percelen Imbroek met scoutsterreinen, de begraafplaats Nossegem, het bestaand wachtbekken bij de Kleine Beek.

Figuur 1 -Toekomstbeeld Noskoem

<u>In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:</u>
De studie landinrichtingsplan heeft de inventarisatiefase doorlopen. De projectdefinitie werd eind 2023 goedgekeurd.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
Het ontwerplandinrichtingsplan zal in 2025 afgewerkt worden.

Vergroening

6. Studie verbindende landschappen in de Woluwevallei

Trekker: DOMG
Status: op schema

In 2023 werd binnen het programma 'Meer Bos voor Vlaanderen' de studie 'Meer Bos in de Noordrand rond Brussel' uitgevoerd in opdracht van Departement Omgeving. Deze studie onderzocht een bosuitbreidingsstrategie voor de brede Vlaamse Noordrand boven Brussel, van de westzijde van de A12 (rand van grondgebied Londerzeel en Merchtem) tot de zuidzijde van de Haachtsesteenweg (grondgebied Steenokkerzeel en Kampenhout).

Bij oplevering van het eindrapport op 18/03/2024 was duidelijk dat de oostkant van dit projectgebied een eigen configuratie met zeer specifieke uitdagingen had, met een zeer hoge verhardingsgraad, een wirwar van grote infrastructuren, bedrijventerreinen, groeiende stadsontwikkeling en de sterk bepalende aanwezigheid van de luchthaven. Terreinkennis en concrete strategieën tot actie voor de specificiteit van dit gebied ontbraken daardoor in zekere mate binnen het studietraject.

Vanuit deze nood werd beslist een vervolgopdracht te lanceren om de studie verder te verfijnen en uit te breiden voor de directe regio rond de luchthaven, met name in het grondgebied van de gemeentes Kraainem, Machelen, Steenokkerzeel, Vilvoorde, Wezembeek-Oppem en Zaventem. In deze drukbevraagde (rand)stedelijke omgeving zijn er weinig mogelijkheden tot het versterken en verbinden van bestaande boskernen, één van de hoofdstrategieën van de eerdere Meer Bos-studie. Er zijn echter wel opportuniteiten voor groene verbindingen tot een ecologisch robuust groenblauw netwerk doorheen dit stedelijke weefsel, met heel wat voordelen voor de leefbaarheid en klimaatrobuustheid van dit gebied.

Eind 2024 werd de studie opgeleverd in de schoot van het strategisch project 'Leven(d)e Woluwe'. Het actieprogramma wordt verder opgenomen in het SP. Voor deze studie bestaat er een duidelijke link met de 'Begeleidingsopdracht voor Hoger Ruimtelijk Rendement in de luchthavenregio (te Machelen, Steenokkerzeel, Zaventem, Kortenberg en Kampenhout)'. Het doel is om de resultaten van de vervolgopdracht te integreren in het gebiedsprogramma voor de luchthavenregio.

7. Projectoproep Groene Rand

Trekker: ANB
Status: op schema

De projectoproep Groene Rand wil natuurprojecten in de brede Vlaamse Rand ondersteunen die bijdragen aan de realisatie van nieuw toegankelijk groen, de realisatie van groene verbindingen tussen de woongebieden en de groenpolen en die door natuuraanleg de leefbaarheid in de Vlaamse Rand versterken. Sinds 2021 legde het Vlaamse Randfonds verschillende keren bij om meer projecten te kunnen financieren. In de luchthavenregio kwamen zo volgende projecten tot stand:

Indiener / Project	Omschrijving
2024	
Gemeente Zaventem – Den Dael	'Den Dael' vormt nieuwe, toegankelijke groene long voor het centrum van Zaventem. Na aankoop en inrichting van bijkomende toegankelijke natuur in de deelgemeenten, is de aankoop, natuurinrichting en openstelling van 'Den Dael' op een steenworp van Zaventem centrum de volgende stap om Zaventemnaars te laten genieten van dichtbije natuur. Dit gebied vormt ook een buffer tussen de drukke Leuvenstesteenweg met kmo-zones en het centrum van Zaventem. Het bestaande bos krijgt een doordacht beheer. Ontharding van parkings geeft kansen voor bosuitbreiding en spel. Een veilige wandeldoorsteek verbindt twee woonkernen.
2023	
Gemeente Zaventem - Troostbosje	Gemeente Zaventem vormt samen met het Regionaal Landschap Brabantse Kouters de gronden rond de gemeentelijke begraafplaats in Sint-Stevens-Woluwe om tot een groene oase. Het project versterkt de groene buffer tussen het Woluweveld en de woonkern van deze deelgemeente. De aanleg van een troostbosje van bijna 1 hectare laat bezoekers aan de begraafplaats toe om na een bezoekje aan hun dierbaren in de natuur tot rust te komen, met ook een bezinningsplek met zitbank en een rolstoelvriendelijke wandellus. Het troostbosje zorgt ook voor natuurbehoud en -versterking dankzij inheemse loofhoutbomen. Ook de hondenweide krijg meer biodiversiteit met hagen, hoogstambomen en aangepast maaibeheer.
2021	
Gemeente Zaventem –	Dankzij het project Woluwedal (2019-2021) meandert de Woluwe terug langs de Woluwelaan in Sint-Stevens-Woluwe. De natuurlijke oeverinrichting zorgt voor een hoge ecologische meerwaarde: soorten als ijsvogel en grote zilverreiger worden er

Park Woluwedal	intussen gespot. De gemeente breidde het project Woluwedal uit door twee voetbalvelden (inclusief parking) te verhuizen naar Nossegem. In de plaats kwamen bomen en groen, goed voor 1,3 hectare nieuwe natuur. De gemeente voorzag naast ontharding in een ontsluiting van het gebied via een halfverhard pad, in speelnatuur en in duurzaam beheer van de graslanden, het nieuw aangeplante bos en de bestaande bosjes. Het park Woluwedal ging open in mei 2024.
Gemeente Zaventem - Zavelbos	De gemeente kocht 10 percelen van in totaal 8,5 hectare aan langs de E40 in Sterrebeek. Dit gebied was de laatste 15 jaar spontaan bebost (Zavelbos) en nam samen met de bijbehorende weilanden intussen een belangrijke plaats in in het landschap. Inwoners ten zuiden van het gebied zagen het als een belangrijke natuurlijke buffer tegen de E40. Dankzij de aankoop kon het gebied die groene bufferfunctie behouden. Het bos werd uitgebreid met nieuwe soorten en kreeg een bijvriendelijke bosrand. Dankzij brede paden kunnen wandelaars van het bos kunnen genieten. Speelelementen dagen kinderen uit om in het groen te ravotten en aan de oostzijde ligt een grote hondenweide. Het Zavelbos opende in mei 2023 de deuren.

2.5 BRABANTSE WOUDEN

Focus

De beleidsambities van de Vlaamse Regering op het vlak van Omgeving en Vlaamse Rand vertonen heel wat onderlinge raakvlakken (zie focus fiche 2.1). Deze fiche bundelt de lopende of geplande beleidsinitiatieven binnen Omgeving en focust daarbij op acties die van toepassing zijn op het deelgebied 'Brabantse Wouden'. Dat deelgebied omvat de gemeenten Beersel, Halle, Hoeilaart, Linkebeek, Overijse, Tervuren, Wezembeek-Oppem en andere gemeenten.

Op 13 oktober 2023 werden de Brabantse Wouden door de Vlaamse Regering erkend als nationaal park. Het betreft een gebied dat zich uitstrekt tussen het Hallerbos, het Zoniënwoud en het Meerdaalwoud. Het is een uniek landschap dat bestaat uit robuuste bossen, kronkelende rivieren en open velden die samen de Brabantse Wouden vormen. Met meer dan 10.000 hectare waardevolle natuur biedt dit gebied eindeloze mogelijkheden voor avontuur en ontspanning. De natuurlijke meanders van de Dijle, Laan en IJse creëren een klimaatbestendig landschap vol leven en biodiversiteit. Klim je uit de riviervalleien omhoog, dan ontdek je het Brabants plateau, waar eeuwenoude holle wegen diep in het landschap snijden.

Trekkers en partners

Zie trekkers en partners fiche 2.1.

Stand van zaken 2025

Kwaliteitsvolle leefomgeving - ruimtelijke transformatie (algemeen)

1. **SP Horizon+**

   Trekker: DOMG
   Status: op schema

   DOMG subsidieert strategische projecten in uitvoering van het RSV. Voor het strategisch project Horizon+ loopt een 3de subsidieperiode. Horizon+ wil de deelnemende gemeenten – Tervuren, Overijse, Sint-Genesius-Rode en Hoeilaart – en het Zoniënwoud beter met elkaar verbinden door een functieversterking van de open ruimte binnen het bebouwd perifeer landschap. De gemeenten willen die verstedelijking duidelijk begrenzen en de resterende open ruimte binnen het bebouwd perifeer landschap vrijwaren en een duidelijke rol geven.

In een eerdere subsidieronde werd een strategische visie uitgetekend die sindsdien stelselmatig in de praktijk gebracht wordt. Horizon+ werkt op vier productgroepen:

- een intergemeentelijk beleidsplan met focus op het realiseren van de bouwshift, het beheer van hemelwater, het versterken van de boomdekking en het productief landschap;
- het interbestuurlijke beeldkwaliteitsplan en grensoverschrijdende landschapsbeelden;
- het interbestuurlijk RUP en (inter)gemeentelijke verordening o.a. voor de afbakening van de wijken en open ruimte;
- draagvlakvorming via o.a. het online burgerplatform en initiatieven i.v.m. 'citizen science'.

Het project werkt samen met het Nationaal Park Brabantse Wouden. Meer info is terug te vinden op Horizon+ | Provincie Vlaams-Brabant.

Welke stappen er gezet zijn vorig jaar en wat er nog op de planning staat, is terug te vinden in het voortgangsrapport: HORIZON+ (Zoniënwoud) | Departement Omgeving

2. SP Walden

Trekker: DOMG
Status: op schema

DOMG subsidieert strategische projecten in uitvoering van het RSV. Walden staat voor Wouden, Akkers en Landschappen langsheen de Dijlevallei Ecologisch laten Netwerken. Met het strategisch project zetten de partners de schouders onder het versterken van de open ruimte tussen het Heverleebos, het Meerdaalwoud en het Zoniënwoud, het landbouwplateau van Duisburg en de valleien van Dijle, Laan, IJse en Voer. Het project geeft mee uitvoering aan het gebiedsgericht project en Nationaal Park de Brabantse Wouden.

Het strategisch project zet in op 3 sporen, met name:

- Spoor 1: focus op 4 aandachtsgebieden met complexe werven en lokale projecten: A. Schakelruimte E40, B. Landschappelijke verbinding plateau van Duisburg, C. Onthaalpoort Zoet Water, D. Onthaalpoort Florival.
- Spoor 2: voorbereiden bovenlokaal voorbeeldproject dat inzet op de herwaardering van de natuurlijke waterbronnen die kenmerkend zijn voor de regio en die de regio typeren als de meest waterpositieve regio van Vlaanderen.
- Spoor 3: werken aan een geïntegreerde visie en gebiedsprogramma die passen binnen de landschapsbiografie en het masterplan voor de Brabantse Wouden.

Het project werkt samen met het Nationaal Park Brabantse Wouden. Meer info is terug te vinden opStrategisch project Walden | Provincie Vlaams-Brabant

Welke stappen er gezet zijn vorig jaar en wat er nog op de planning staat, is terug te vinden in het voortgangsrapport: Walden – Wouden, akkers en landschappen langsheen de Dijlevallei

3. GRUP 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Groenendaal op de Ring rond Brussel (R0)'

Trekker: DOMG + DWV
Status: op schema

Het geïntegreerd planningsproces 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Groenendaal op de Ring rond Brussel (R0)' heeft de doelstelling om het bestaande knooppunt Groenendaal te optimaliseren. Daardoor zal de verkeersleefbaarheid en doorstroming op de infrastructuur verbeteren. Door netwerken te verbeteren voor de verschillende verkeersstromen, wordt ook ingezet op een verbetering van de multimodale bereikbaarheid van de omgeving.

Daarnaast wordt bij de optimalisatie van het knooppunt ingezet op het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit. Het betreft niet enkel de bebouwde ruimte leefbaarder maken, maar ook de groenblauwe, ecologische verbindingen versterken en de open ruimte vrijwaren en kwalitatief versterken. De versterking van de bosstructuur is binnen deze doelstelling een uitgangspunt. Daarnaast wordt gestreefd naar een zo min mogelijk bijkomend ruimtebeslag en geen netto toename van verharding in het gebied. Meer info is terug te vinden op DSI - Detail - Ruimtelijke herinrichting knooppunt Groenendaal op de Ring rond Brussel (R0)

Op 21 februari 2025 heeft de Vlaamse Regering het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Groenendaal op de Ring rond Brussel (R0)' voorlopig vastgesteld. Vanaf 25 maart tot en met 23 mei 2025 loopt het openbaar onderzoek. Eind 2025 zal een definitief plan ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

4. GRUP 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Jezus-Eik op de Ring rond Brussel (R0/E411)'

Trekker: DOMG + DWV
Status: bij te sturen

Het geïntegreerd planningsproces 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Jezus-Eik op de Ring rond Brussel (R0/E411)' heeft de doelstelling om het bestaande knooppunt Jezus-Eik herin te richten. Daardoor zal de verkeersleefbaarheid en doorstroming op de infrastructuur verbeteren. Door

netwerken te verbeteren voor de verschillende verkeersstromen, wordt ook ingezet op een verbetering van de multimodale bereikbaarheid van de omgeving.

Daarnaast wordt bij de optimalisatie van het knooppunt ingezet op het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit. Het betreft niet enkel de bebouwde ruimte leefbaarder maken, maar ook de groenblauwe, ecologische verbindingen versterken en de open ruimte vrijwaren en kwalitatief versterken. De versterking van de bosstructuur is binnen deze doelstelling een uitgangspunt. Daarnaast wordt gestreefd naar een zo min mogelijk bijkomend ruimtebeslag en geen netto toename van verharding in het gebied. Meer info is terug te vinden op DSI - Detail - Ruimtelijke herinrichting knooppunt Jezus-Eik op de Ring rond Brussel (R0/E411)

Op 8 februari 2025 heeft de Vlaamse Regering de startnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Jezus-Eik op de Ring rond Brussel (R0/E411)' goedgekeurd, waarna een publieke raadpleging volgde en een scopingnota gepubliceerd werd. Er wordt getracht om in 2025, wanneer er consensus is over het gekozen alternatief, een voorontwerp GRUP af te ronden.

5. GRUP 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Vierarmen op de Ring rond Brussel (R0)'

Trekker: DOMG + DWV
Status: bij te sturen

Het geïntegreerd planningsproces 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Vierarmen op de Ring rond Brussel (R0)' heeft de doelstelling om het bestaande knooppunt Vierarmen te optimaliseren. Daardoor zal de verkeersleefbaarheid en doorstroming op de infrastructuur verbeteren. Door netwerken te verbeteren voor de verschillende verkeersstromen, wordt ook ingezet op een verbetering van de multimodale bereikbaarheid van de omgeving.

Daarnaast wordt bij de optimalisatie van het knooppunt ingezet op het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit. Het betreft niet enkel de bebouwde ruimte leefbaarder maken, maar ook de groenblauwe, ecologische verbindingen versterken en de open ruimte vrijwaren en kwalitatief versterken. De versterking van de bosstructuur is binnen deze doelstelling een uitgangspunt. Daarnaast wordt gestreefd naar een zo min mogelijk bijkomend ruimtebeslag en geen netto toename van verharding in het gebied. Meer info is terug te vinden op DSI - Detail - Ruimtelijke herinrichting knooppunt Vierarmen op de Ring rond Brussel (R0).

Op 8 februari 2025 heeft de Vlaamse Regering de startnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Vierarmen op de Ring rond Brussel (R0)'

goedgekeurd, waarna een publieke raadpleging volgde en een scopingnota gepubliceerd werd. Er wordt getracht om in 2025, wanneer er consensus is over het gekozen alternatief, een voorontwerp GRUP af te ronden.

6. GRUP 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Leonard op de Ring rond Brussel (R0)'

Trekker: DOMG + DWV
Status: bij te sturen

Het geïntegreerd planningsproces 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Leonard op de Ring rond Brussel (R0)' heeft de doelstelling om het bestaande knooppunt Leonard te optimaliseren. Daardoor zal de verkeersleefbaarheid en doorstroming op de infrastructuur verbeteren. Door netwerken te verbeteren voor de verschillende verkeersstromen, wordt ook ingezet op een verbetering van de multimodale bereikbaarheid van de omgeving.

Daarnaast wordt bij de optimalisatie van het knooppunt ingezet op het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit. Het betreft niet enkel de bebouwde ruimte leefbaarder maken, maar ook de groenblauwe, ecologische verbindingen versterken en de open ruimte vrijwaren en kwalitatief versterken. De versterking van de bosstructuur is binnen deze doelstelling een uitgangspunt. Daarnaast wordt gestreefd naar een zo min mogelijk bijkomend ruimtebeslag en geen netto toename van verharding in het gebied. Meer info is terug te vinden op DSI - Detail - Ruimtelijke herinrichting knooppunt Leonard op de Ring rond Brussel (R0)

Op 8 februari 2025 heeft de Vlaamse Regering de startnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Ruimtelijke herinrichting knooppunt Leonard op de Ring rond Brussel (R0)' goedgekeurd, waarna een publieke raadpleging volgde en een scopingnota gepubliceerd werd.

Vermits het knooppunt Leonard gelegen is op het grondgebied van Vlaanderen en van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is een bestemmingswijziging nodig in beide gewesten. Met de opmaak van een intergewestelijke mobiliteitsstudie (DWV + Brussel Mobiliteit) wordt gestreefd naar een gedragen mobiliteitsconcept, waarna een opstart van een plan aan Brusselse zijde en een heropstart van het plan aan Vlaamse zijde mogelijk kan zijn.

Open ruimte

7. Planprogramma Plateau van Moorsel (LIP's Voerlijnen & OVID)

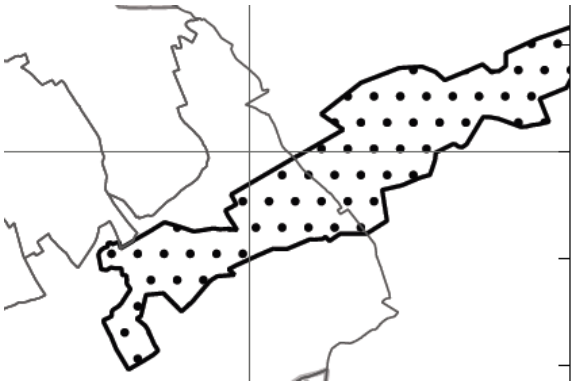

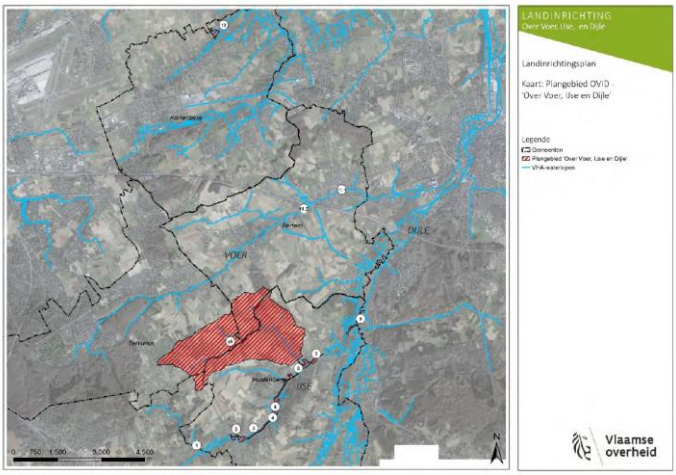

Trekker: VLM
Status: op schema

LIP Voerlijnen

De voorgestelde ontsnipperingsmaatregelen binnen inrichtingsproject Voervallei (inrichtingsplan Voerlijnen) houden rechtstreeks verband met de maatregelen die ter hoogte van de E40-autosnelweg worden voorgesteld. De doelstelling van al deze acties is om op korte termijn de enige resterende openruimteverbindingen tussen de intacte landbouwplateaus, de natuur- en de bosgebieden te vrijwaren en te versterken. Het gaat concreet om de aanleg van een missing link wandelpad langs de waterloop de Voer en om de inrichting van naastliggende natuurzones (opbraak tuininfrastructuur, aanplant bosgoed, natuurbeheer) om de groenblauwe verbinding van de Voervallei te versterken. De werken worden uitgevoerd in de loop van 2025.

LIP OVID

Het LIP OVID (Over Voer IJse en Dijle) situeert zich hoofdzakelijk binnen de gemeente Huldenberg, met kleinere acties in Kortenberg, Bertem en Tervuren. Dit LIP heeft heel wat acties die stroomafwaarts voortborduren op de acties uit het LIP IJsevallei. Via dit plan wordt de IJsevallei op grondgebied van de gemeente Huldenberg ecologisch en recreatief opgewaardeerd met uiteenlopende acties. Het plan omvat heel wat maatregelen die de vallei en haar waterloop versterken, maar ook acties rond het oplossen van vismigratieknelpunten in de Voervallei en de aanleg van een rolstoelpad in het noorden van het Dijleland. Het LIP OVID werd goedgekeurd op 18 oktober 2023.

- De deelactie ‘prikkelpad’ in het Silsombos (Kortenberg) wordt momenteel uitgevoerd door een partner (Natuurpunt vzw), waarbij er in het natuurgebied rolstoelpaden met prikkelelementen (geluid, voelen, etc.) worden aangelegd.
- Deelactie ‘Huldenberg-centrum’ (ontharding en ingroening) wordt door de gemeente getrokken en is in voorbereiding.
- Momenteel bereiden we de uitvoering voor van 2 deelacties (hermeandering van de IJse in de ‘Doode Bemde’, en de aanleg van een bijkomende meander, een winterbedding en recreatieve infrastructuur) voor contact met de rivier in het deelgebied ‘Kamstraat-Beekstraat’ (OVG aangevraagd).
- Tot slot wordt er in het kader van het verhogen van waterinfiltratie en het verlagen van de sedimentlast in de rivieren onderzocht of er in het gebied ‘swales’ kunnen worden aangelegd op akkerland. Deze actie wordt momenteel voorbereid (in onderzoek) op het grondgebied van de gemeente Tervuren, met afstroom richting de Voervallei, i.s.m. verschillende partners (erosiecoördinatoren, ILVO, etc.). Andere acties (erosiepoelen, sedimentvang) dienen ook de afstroom richting de IJsevallei te beperken (nog in onderzoek).

8. LIP Ijsevallei

Trekker: VLM
Status: op schema

Het doel van dit project is het inrichten van de open ruimte met een meerwaarde voor mens en natuur. De werken geven weer plaats aan zuiver water en laten valleien en waterlopen natuurlijk ontwikkelen. De VLM herstelt natuurgebieden en verbindt natuurplekken tussen Zoniën- en Meerdaalwoud. De partners zetten in op een toekomstgerichte landbouwstructuur, een evenwichtig landschap en maken erfgoed beter zichtbaar. Ze leggen wandelverbindingen aan en bieden uitkijkpunten op herstelde landschappen.

In LIP IJsevallei beëindigt de VLM de eerste fase van de werken: de Zwanenlaan is onthard en er ontwikkelt zich een mooie kruidenberm, de werken aan Ketelheide zijn afgerond, op verschillende plaatsen in Overijse en Hoeilaart werden muurschilderingen aangebracht, het kasteelpark Isque is in laatste afwerkingsfase en voor een groot deel reeds opengesteld voor publiek sinds de zomer.

Vanaf begin september start een reeks volgende werken: de Meeuwenlaan wordt afgegraven tot op het oorspronkelijk niveau, het slib in de Potvijver wordt geruimd en een schuine oever wordt afgegraven. Op Ten Trappen (Hoeilaart-Overijse) is een herinrichting van vijvers, herstelbeheer van graslanden en moerassen, bebossing en aanleg van recreatieve infrastructuur voorzien. Voor de zone rond de IJsebroeken en hermeandering van de IJse (Overijse) zal een studiebureau in de loop van 2025 de technische plannen opmaken.

Vergroening

9. Nationaal Park Brabantse Wouden

Trekker: ANB
Status: op schema

Het Nationaal Park Brabantse Wouden werd in oktober 2023 erkend door de Vlaamse Regering en de bijhorende vzw werd opgericht in maart 2024. Het Nationaal Park bestaat uit vele partners, waaronder ANB, de provincie Vlaams-Brabant, 5 gemeenten uit de Vlaamse Rand en 7 andere Vlaams-Brabantse gemeenten.

Het Nationaal Park Brabantse Wouden bestaat uit meer dan 10.000 hectare waardevolle natuur in o.a. het Hallerbos, Zoniënwoud, Meerdaalwoud/Heverleebos en de Doode Bemde. Het Nationaal Park werkt tussen Halle en Leuven aan het versterken van biodiversiteit en het creëren van kansen voor

duurzame recreatie, landbouw en beleving. Samen met partners, vrijwilligers, ondernemers en landbouwbedrijven wordt er ingezet op natuurherstel, educatie en gemeenschapszin.

Het parkteam bestaat ondertussen uit 7 medewerkers die samen met alle partners aan de doelstellingen uit het Masterplan werken. Meer info op www.brabantsewouden.be

10. Projectoproep Groene Rand

Trekker: ANB
Status: op schema

De projectoproep Groene Rand wil natuurprojecten in de brede Vlaamse Rand ondersteunen die bijdragen aan de realisatie van nieuw toegankelijk groen, de realisatie van groene verbindingen tussen de woongebieden en de groenpolen en die door natuuraanleg de leefbaarheid in de Vlaamse Rand versterken. Sinds 2021 legde het Vlaamse Randfonds verschillende keren bij om meer projecten te kunnen financieren. In de regio Brabantse Wouden kwamen zo volgende projecten tot stand:

Indiener / Project	Omschrijving
2024	
Stad Halle – Groebegracht	Het van nature overstroombare gebied wordt omgevormd tot gecontroleerd overstromingsgebied. Centraal staat het opwaarderen van de natuurwaarde tot een dynamisch, waterrijk, open grasvalleilandschap, met meanderende beek. Er wordt een valleiterras aan de rand voorzien. Dat zal fungeren als natuurverblijfplek met zicht op de vallei, ontmoetingsplek voor de buurt en ziekenhuis, start van wandellus en natuureducatief traject. We zijn ervan overtuigd dat dit unieke waterrijke valleilandschap, in combinatie met de waterdynamiek een toegevoegde waarde zal betekenen voor de Hallenaars. Ze krijgen er een bijzonder parklandschap bij aan de rand van hun stad.
2023	
Gemeente Beersel – Park Neerdorp	Gemeente Beersel koopt twee percelen aan (in totaal 2.610 m^2) om het recent ingerichte park Neerdorp in deelgemeente Huizingen uit te breiden. In dat park werd de oude papierfabriek gerenoveerd en krijgt deze een nieuwe invulling. Het oude bezinkingsbekken werd er omgevormd tot een toegankelijk natuurpark met een meanderende Molenbeek. Deze parkuitbreiding creëert extra ruimte voor water en groen in een versteend valleigebied.

2021	
Gemeente Beersel – Zitterbos	Gemeente Beersel koopt twee percelen aan de Kerkhofstraat in Lot aan om een deel van het vroegere Zitterbos te herstellen. De gemeente zal bijna 1,3 hectare aanplanten met inheemse loofboomsoorten. Het bos zal toegankelijk zijn, met ruimte voor recreatie. Paden, een open plek, zitbanken en een infobord zijn voorzien. Het herstelde Zitterbos biedt ook een groenoase voor de bezoekers aan de begraafplaats.
Stad Halle - Groebegracht	Stad Halle koopt 5,6 hectare aan ziekenhuis AS Maria aan om de Groebegracht (zijrivier van de Zenne) te ontwikkelen als groenblauwe vinger die vanuit het dichtbevolkte stadscentrum uitwaaiert naar het openruimtegebied. Het projectgebied vormt daarmee de poort tot het Pajottenland en zal worden ingericht als publiek toegankelijk natuurgebied met plaats voor waterberging.
Gemeente Hoeilaart - Koldampark	Gemeente Hoeilaart tovert in het centrum de verharde site tussen sporthal en Koldamstraat om tot een polyvalente, samenhangende groene ruimte van 0,3 hectare met hoge belevingswaarde. De verplaatsing van de parking maakt een coherent Koldampark mogelijk dat in nauwe relatie staat met de IJse. Bij de inrichting staan sport en spel centraal, met onder meer 3 natuurlijke speelzones, pocketpleintjes, grastrappen en een centraal grasveld.

2.6 ZUIDELIJKE ZENNEVALLEI

Focus

De beleidsambities van de Vlaamse Regering op het vlak van Omgeving en Vlaamse Rand vertonen heel wat onderlinge raakvlakken (zie focus fiche 2.1). Deze fiche bundelt de lopende of geplande beleidsinitiatieven binnen Omgeving en focust daarbij op acties die van toepassing zijn op het deelgebied 'Zuidelijke Zennevallei'. Dat deelgebied omvat de gemeenten Halle, Sint-Pieters-Leeuw, Sint-Genesius-Rode, Beersel en Drogenbos.

Trekkers en partners

Zie trekkers en partners fiche 2.1.

Stand van zaken 2025

Kwaliteitsvolle leefomgeving - ruimtelijke transformatie (algemeen)

1. **Strategisch project 'Zinderende Zennevallei'**

   Trekker: DOMG
   Status: op schema

   DOMG subsidieert strategische projecten in uitvoering van het RSV. Het strategisch project 'Zinderende Zennevallei' startte met een 4de subsidieperiode (subsidieperiode 1: 2011-2014, subsidieperiode 2: 2015-2018, subsidieperiode 3: 2020-2023, subsidieperiode 4: 2024-2027).

   Het strategisch project wil een antwoord bieden op actuele uitdagingen, zoals klimaatverandering, demografische groei, versnippering van de ruimte en de nood aan zuinig ruimtegebruik. Het transformatieproces dat het project beoogt, zet in op vernieuwing en opwaardering van de economische structuur en het huidig woonweefsel, en dit met behoud en versterking van de waardevolle openruimtestructuren. De transformatie wordt getoetst aan het vernieuwd gewestelijk en provinciaal ruimtelijk beleid.

   Het strategisch project geeft met verschillende partners en organisaties samen dit transformatieproces vorm door de uitwerking van volgende 3 thema's:

1. De infrastructurele en ruimtelijke uitbouw van openbaarvervoersknooppunten en fietsroutenetwerk;
2. Het integraal beschermen en versterken van het watersysteem van de Zennevallei;
3. Het optimaliseren van bedrijventerreinen door zuinig ruimtegebruik en samenwerking met ondernemers.

Er is ook ruimte voor creatieve en vernieuwende oplossingen door coalitievorming met het middenveld, actoren en organisaties. De samenwerking zal inzetten op concrete acties en gebieden om de transformatie van de Zennevallei te realiseren.

Dit strategisch project werd afgerond begin 2023. Er is ondertussen een nieuwe subsidieperiode goedgekeurd tot eind 2026. Meer info is terug te vinden op Strategisch project Zennevallei | Provincie Vlaams-Brabant

Welke stappen er gezet zijn vorig jaar en wat er nog op de planning staat, is terug te vinden in het voortgangsrapport: Zinderende Zennevallei | Departement Omgeving - Vlaamse

2. GRUP Bedrijvenzone 3 Fonteinen

Trekker: DOMG
Status: bij te sturen

In uitvoering van een onderdeel van de visie van het strategisch project Zennevallei werd een geïntegreerd planningsproces opgestart voor de bedrijvenzone Drie Fonteinen in Sint-Pieters-Leeuw en Drogenbos. Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Bedrijvenzone Drie Fonteinen zal de stedenbouwkundige voorschriften actualiseren om de bedrijventerreinen op een optimale manier te laten ontwikkelen. Het ruimtelijk uitvoeringsplan wil de bedrijvenzone Drie Fonteinen optimaliseren door:

- de ontwikkeling van verlaten of onbebouwde sites en de intensivering van onderbenutte bedrijvensites;
- het vergroten van de mogelijkheden voor watergebonden bedrijvigheid;
- het verbeteren van de bereikbaarheid, zowel voor personen- als goederenverkeer;
- het versterken van het groen-blauwe netwerk en het beperken van de risico's op wateroverlast;
- het verbeteren van het woon- en leefmilieu van de aangrenzende woongebieden.

De bedrijvenzone is nagenoeg volledig volgebouwd. Het plan maakt dus niet de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein mogelijk, maar moet ervoor zorgen dat de bestaande bedrijvenzone ook in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats blijft voor diverse soorten bedrijfsactiviteiten. Dit

kan voor een deel gebeuren door vernieuwingsoperaties van de bedrijven zelf, maar er zijn ook investeringen nodig in het openbaar domein of door bedrijven gezamenlijk om het bedrijventerrein als geheel aantrekkelijk te houden. De noemer 'optimalisatie van de bedrijvenzone' omvat al die grote en kleine vernieuwingsacties samen. Meer info is terug te vinden op DSI - Detail - Bedrijvenzone Drie Fonteinen

De opmaak van dit GRUP heeft een tijdje stilgelegen. De volgende stappen zijn het actualiseren van het plan-MER van het GRUP, het voorontwerp finaliseren en een plenaire vergadering organiseren.

3. GRUP Lot en vallei Zennebeemden

Trekker: DOMG
Status: bij te sturen

In uitvoering van een onderdeel van de visie van het strategisch project Zennevallei wordt een geïntegreerd planningsproces opgestart voor de optimalisatie van de bedrijvenzone Laekebeek in Beersel, Sint-Pieters-Leeuw en Drogenbos. Daarnaast wordt ook een gebiedsgerichte visie geformuleerd voor de woonomgeving Lot en de omliggende Zennebeemden.

De startnota werd opgemaakt. De Vlaamse Regering moet nog een beslissing nemen om dit proces formeel op te starten.

4. GRUP 'Landschappelijke inpassing A8' in Halle

Trekker: DOMG + DWV
Status: op schema

De A8 in Halle zorgt voor gevaarlijke verkeerssituaties, files tot op de R0 en omgevingshinder als gevolg van het uitblijven van een inrichting als hoofdweg op een deel van het traject. Het wegvak van de A8 gelegen tussen de aansluiting op de R0 en het viaduct over het kanaal Brussel-Charleroi kent als autoweg N203a vandaag nog steeds drie lichtengeregelde kruispunten en een half aansluitingscomplex ter hoogte van de Welkomstlaan/N203. Daarnaast leidt deze situatie lokaal tot problemen op het vlak van bereikbaarheid en leefbaarheid in de omliggende wijken.

De herinrichting van de A8 te Halle werd planologisch verankerd in een reeks deelplannen van het provinciaal ruimtelijke uitvoeringsplan 'Afbakening Kleinstedelijk Gebied Halle' (PRUP KSG Halle) onder de noemer 'Cluster A8', op basis van een referentieontwerp uit 2016. Hierbij werd voorzien in een volledige intunneling van de A8 en gelijktijdige heraanleg van het knooppunt A8xR0. De

stedenbouwkundige voorschriften van het PRUP KSG Halle – Cluster 8 laten weinig of geen flexibiliteit toe, waardoor evenwaardige alternatieven voor uitvoering niet mogelijk zijn.

Uit technisch onderzoek in uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2021 blijkt dat verschillende evenwaardige alternatieven voor de herinrichting en landschappelijke inpassing van de A8 en het knooppunt A8xR0 mogelijk zijn, die zowel op vlak van technische uitvoering, faseerbaarheid en kostprijs realistischer zijn. De onderzochte scenario's zijn evenwel strijdig met de stedenbouwkundige voorschriften van het PRUP KSG Halle – Cluster 8. Een nieuw planinitiatief dringt zich op, waarbij alle alternatieven kunnen afgewogen worden. De mate waarin de A8 wordt overkapt of ingetunneld, wordt hierbij niet als doel maar als middel gezien om de plandoelstelling m.b.t. verkeersveiligheid, landschappelijke inpassing van de A8 en het knooppunt A8xR0 en een kwalitatieve leefomgeving te bereiken

De startnota van het GRUP werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 31 mei 2024, waarna een publieke raadpleging volgde van 11 juni 2024 tot en met 9 augustus 2024.

De scopingnota zal gepubliceerd worden in mei 2025, waarna het voorontwerp na de zomer zal voorgelegd worden aan een plenaire vergadering. Het ontwerp-GRUP zal voor besluitvorming worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering in het najaar van 2025. Meer info is terug te vinden op DSI - Detail - Landschappelijke inpassing A8

5. IGS Zennevallei Hergist

Trekker: ABB
Status: bij te sturen

De Intergemeentelijke Samenwerking (IGS) 'Zennevallei Hergist' is een samenwerking tussen de lokale besturen Halle, Beersel en Sint-Pieters-Leeuw en de Vlaamse overheid, met als doel de Zennevallei op te waarderen en streekontwikkeling te stimuleren, waarbij de Zenne een verbindend element vormt. Via deze IGS worden projecten gefinancierd die ten goede komen aan de economische, ecologische, culturele en toeristische ontwikkeling in de Zennevallei.

De IGS werd initieel opgericht met een looptijd van 25 oktober 2021 tot en met 31 december 2024 en ontving een subsidie van € 750.000 uit het Vlaamse Randfonds met als opzet lopende projecten van het strategisch project Zennevallei te ondersteunen om de regio te verbinden en recreatie te bevorderen. Het gaat om de volgende projecten:

- het uitbreiden van de Zennepaden in de Zennevallei;
- het ondersteunen van de Zenneterrassen in Halle en Lot;

- waterrecreatie en kajak op de Zenne;
- in 2023 de eerste editie van de triënnale GIST.

De vooropgestelde projecten van de Zennepaden en -terrassen bleken echter niet volledig binnen de vooropgestelde termijn gerealiseerd en afgerekend te kunnen worden. Om de realisatie van de lopende projecten en de daarbij horende financiering niet in het gedrang te brengen, werd de subsidietermijn in 2024 verlengd tot eind 2027 en werd het initiële subsidiebedrag verhoogd met € 350.000 voor de realisatie van de infrastructurele werken aan de Zennebruggen en -terrassen.

In 2025 begint de voorbereiding voor de 2de editie van de triënnale GIST. Die tentoonstelling zal hedendaagse kunstenaars een venster bieden op het leven in de Zennevallei, met aandacht voor natuur, streekgebonden cultuur en kunst.

Open ruimte

6. **LIP Molenbeekvallei – Beersel (Planprogramma Land van Teirlinck)**

Trekker: VLM
Status: op schema

De Molenbeekvallei ondergaat een herinrichting om wateroverlast te verminderen, natuur te versterken en de leefomgeving te verbeteren. Het plan richt zich op een natuurlijker watersysteem met ruimte voor waterberging en vertraagde afvoer. Natte natuur, graslanden en bossen krijgen meer kansen, wat de biodiversiteit ten goede komt. Recreatieve verbindingen, zoals wandel- en

fietspaden, maken het gebied toegankelijker. Landbouwers krijgen ondersteuning om hun bedrijfsvoering aan te passen aan de veranderende waterhuishouding.

Samenwerking met lokale partners zorgt voor een evenwicht tussen ecologie, landbouw en recreatie. Door klimaatadaptieve maatregelen wordt het gebied weerbaarder tegen droogte en overstromingen. Historische landschapselementen worden hersteld, wat de identiteit van de vallei versterkt. Lokale bewoners en gebruikers worden actief betrokken bij de uitvoering en opvolging. Zo ontstaat een veerkrachtig landschap dat mens en natuur ten goede komt.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
Dit landinrichtingsplan nadert zijn einde. De inrichtingen aan de Zevenborrebeek en Molenbeekwandeling zijn opgeleverd. De werken aan het stormbekken van Elsemheide (45.000 euro aan landinrichtingssubsidies) worden nog steeds verder voorbereid door de provincie. De studie voor het openleggen van de Molenbeek in het Provinciedomein Huizingen (424.102 euro aan subsidies) loopt en de vergunningsaanvraag voor een eerste deel van de inrichting is ingediend.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
De VLM is zelf nog actief bezig met het planvormingstraject van een vierde inrichtingsplan. Dat plan zal betrekking hebben op gebieden rond de 'Meigemheide'. Eind 2025 wordt het ontwerp van plan voor advies geagendeerd op een zitting van de planbegeleidingsgroep.

7. LIP Molenbeekvallei – Sint-Genesius-Rode (Planprogramma Land van Teirlinck)

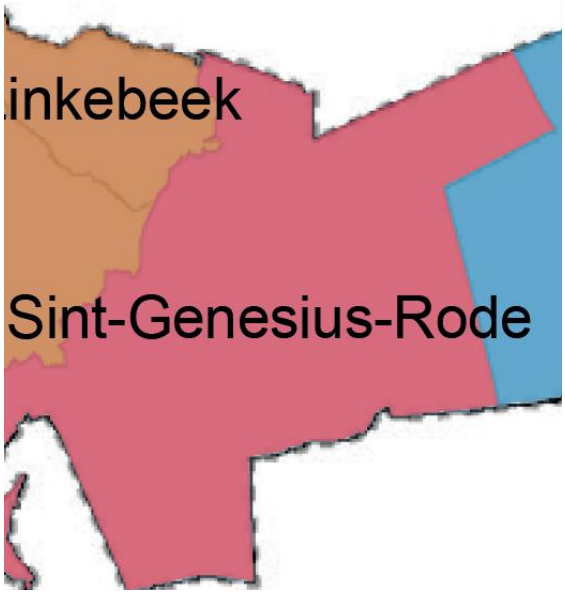

Trekker: VLM
Status: op schema

De Molenbeekvallei ondergaat een herinrichting om wateroverlast te verminderen, natuur te versterken en de leefomgeving te verbeteren. Het plan richt zich op een natuurlijker watersysteem met ruimte voor waterberging en vertraagde afvoer. Natte natuur, graslanden en bossen krijgen meer kansen, wat de biodiversiteit ten goede komt. Recreatieve verbindingen, zoals wandel- en fietspaden, maken het gebied toegankelijker. Landbouwers krijgen ondersteuning om hun bedrijfsvoering aan te passen aan de veranderende waterhuishouding.

Samenwerking met lokale partners zorgt voor een evenwicht tussen ecologie, landbouw en recreatie. Door klimaatadaptieve maatregelen wordt het gebied weerbaarder tegen droogte en overstromingen. Historische landschapselementen worden hersteld, wat de identiteit van de vallei versterkt. Lokale bewoners en gebruikers worden actief betrokken bij de uitvoering en opvolging. Zo ontstaat een veerkrachtig landschap dat mens en natuur ten goede komt.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
In dit landinrichtingsplan is de VLM met de herinrichtingswerken aan de Geevaertvijver begonnen. De werken aan de Kwadebeek (openlegging en gedeeltelijke sanering van een stort) in het kader van de Blue Deal zijn ondertussen opgeleverd.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
De technische ontwerpen voor het herinrichten van de Siepvijver zijn afgewerkt en de omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Tot slot wordt er met de betrokken partners naarstig gezocht naar een oplossing voor de watervervuiling opwaarts de Lansrodevijver.

8. Oproep Water-Land-Schap Zuidelijke Zennevallei

Trekker: VLM & Regionaal landschap Pajottenland en Zennevallei
Status: op schema

Met het project Water-Land-Schap (350.000 euro subsidie landinrichting) is een samenwerkingsverband of lokale coalitie opgesteld die aan de slag gaat met duurzame landbouw, integraal waterbeheer en landschap in Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos en Beersel. Binnen dit initiatief wil de lokale coalitie werken aan het maximaliseren van het gebruik van het Zennepad, aan verbindingen tussen het centrum van Ruisbroek en Drogenbos voor traag verkeer, aan het vrijmaken van ruimte voor de Zenne – met een landschap met een grote diversiteit aan droge en natte zones, stromend en stilstaand water, hoog- en laagstambegroeiing en natte vlaktes en ruigtes – en aan het creëren van kansen voor korteketenlandbouw. Het project loopt tot 2028.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) heeft in samenwerking met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (L&V) een landbouwbegeleidingsproject opgestart. Dit project, gefinancierd door beide organisaties, richt zich op het versterken van de samenwerking met landbouwers en het verbeteren van landbouwpraktijken in de verschillende Water+Land+Schapsgebieden en is ook in dit gebied opgestart.

In het komende jaar zijn volgende stappen voorzien:
- De planbegeleidingsgroep buigt zich in november 2025 over het ontwerp van landinrichtingsplan en formuleert een advies.
- Het openbaar onderzoek loopt van midden december tot begin januari 2026.
- Op basis van de binnengekomen adviezen en reacties wordt het plan aangepast en afgewerkt in de definitieve versie.
- De planbegeleidingsgroep buigt zich daar begin april 2026 over.
- In de maanden mei en juni 2026 worden instemmingen opgevraagd bij alle betrokken partners.
- De formele goedkeuring van het landinrichtingsplan wordt verwacht in het voorjaar van 2027. Op dat moment treden de instrumenten in werking.
- De effectieve uitvoering is voorzien vanaf het najaar van 2027.

Vergroening

9. Projectoproep Groene Rand

Trekker: ANB
Status: op schema

De projectoproep Groene Rand wil natuurprojecten in de brede Vlaamse Rand ondersteunen die bijdragen aan de realisatie van nieuw toegankelijk groen, de realisatie van groene verbindingen tussen de woongebieden en de groenpolen en die door natuuraanleg de leefbaarheid in de Vlaamse Rand versterken. Sinds 2021 legde het Vlaamse Randfonds verschillende keren bij om meer projecten te kunnen financieren. In de Zuidelijke Zennevallei kwamen zo volgende projecten tot stand:

Indiener / Project	Omschrijving
2024	
Gemeente Sint-Pieters-Leeuw – Vleze	Met de inrichting van 4 percelen langs de Vleze wil de gemeente Sint-Pieters-Leeuw meer toegankelijk groen creëren als onderdeel van een ruimere strategie. Ruimte voor water, natuur en recreatie in de levendige dorpskern van Vlezenbeek zorgen ervoor dat buurtbewoners toegang krijgen tot een aantrekkelijk buurtparkje.
2021	
Gemeente Drogenbos	FeliX-art Museum, gemeente Drogenbos, het Regionaal Landschap en OCMW maken het natuurdomein van boer-schilder Felix De Boeck publiek toegankelijk. Op het domein van zo'n 0,5 hectare kwamen er kriekelaars, een voedselbos, speelbos- en natuur en een betere waterbuffering. Het project verhoogt de leefkwaliteit voor de inwoners en de natuurwaarden van het domein en wordt in 2025 afgerond.

2.7 PAJOTTENLAND

Focus

De beleidsambities van de Vlaamse Regering op het vlak van Omgeving en Vlaamse Rand vertonen heel wat onderlinge raakvlakken (zie focus fiche 2.1). Deze fiche bundelt de lopende of geplande beleidsinitiatieven binnen Omgeving en focust daarbij op acties die van toepassing zijn op het deelgebied 'Pajottenland'. Dat deelgebied omvat de gemeenten Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw en verschillende andere gemeenten.

Trekkers en partners

Zie trekkers en partners fiche 2.1.

Stand van zaken 2025

Kwaliteitsvolle leefomgeving - ruimtelijke transformatie (algemeen)

1. **SP Opgewekt Pajottenland**

   Trekker: DOMG
   Status: op schema

   DOMG subsidieert strategische projecten in uitvoering van het RSV. Met 'Opgewekt Pajottenland' slaan 10 gemeenten de handen in elkaar om energieneutraal te zijn tegen 2040. Dat wil zeggen dat tegen dan de regio zelf in zijn energieverbruik kan voorzien door eigen productie op basis van hernieuwbare energiebronnen zoals zon, wind en biomassa. Bovendien wil men de nodige acties ondernemen om de bebouwde zowel als de open ruimte van het Pajottenland voldoende bestendig te maken ten aanzien van de gevolgen van klimaatopwarming.

   Deze algemene visie en de grote lijnen om ze te realiseren waren de voornaamste resultaten uit een eerste projectperiode die liep van 2018 tot 2021. Op 1 maart 2023 startte een nieuwe termijn van drie jaar. Daarin ligt de klemtoon op terreinrealisaties: met een sterke coalitie van vele en diverse actoren werken we samen aan een aantal hefboomprojecten die de overkoepelende strategieën concreet vorm geven op het terrein. Meer info is terug te vinden op Opgewekt Pajottenland 2.0 | Provincie Vlaams-Brabant

De stappen die het voorgaande jaar gezet werden en wat er op de planning staat, is terug te vinden in het voortgangsrapport: Opgewekt Pajottenland | Departement Omgeving

Open ruimte

2. LIP Zuunbeek-Vogelenzangbeek

Trekker: VLM
Status: op schema

Dit plan beoogt de verbetering van de openbare ruimte in de hele Zuunbeek- en Vogelzangbeekvallei waar dit nodig is.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
In het eerste deelproject genaamd 'Ruimte voor Voedsel' is 3,16 hectare gereserveerd voor een landbouwbedrijf dat zich richt op lokale voedselvoorziening.

In het volgende jaar zijn volgende stappen voorzien:
De projectdefinitie, wat de eerste fase van een landinrichtingsplan vormt, wordt verwacht te starten vanaf 2025. Daarnaast is de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) van plan om een strook grond van 10 meter langs de rechteroever van de beek aan te kopen voor natuurherstel.

3. Leader Pajottenland+

Trekker: VLM
Status: op schema

Pajottenland+ is een samenwerkingsverband tussen de gemeentebesturen van de gemeenten Bever, Pajottegem, Lennik, Pepingen, Roosdaal, Ternat en Sint-Pieters-Leeuw, de provincie Vlaams-Brabant, (middenveld)organisaties, landbouwers, ondernemers en experten die in de streek actief zijn. Pajottenland+ ontstond in het kader van het Europese subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling LEADER. Op basis van het ontwikkelingsplan dat Pajottenland+ in juli 2002 indiende, werd 't Pajottenland toen in 2003 als één van de 5 Vlaamse LEADER-gebieden (naast Brugs Ommeland, Midden-Maasland, Meetjesland en Antwerpse Kempen) geboren. Pajottenland+ is dus een leadergebied dat een lokale ontwikkelingsstrategie (LOS) heeft opgemaakt en in het kader van die LOS projectoproepen heeft gelanceerd en projecten heeft goedgekeurd.

In het voorbije jaar zijn volgende stappen gezet:
In 2024 werden geen projecten in de Vlaamse Rand goedgekeurd.

In het volgende jaar zijn volgende stappen voorzien:
Herbestemming kerkplein Oudenaken:
In 2017 keurde de gemeente Sint-Pieters-Leeuw een kerkenbeleidsplan goed, dat leidde tot de stopzetting van erediensten in de kerken van Ruisbroek en Oudenaken. Een werkgroep, bestaande uit diverse belanghebbenden, ging aan de slag met de herbestemming van de Sint-Pieter-in-Bandenkerk, die nu als ontmoetingscentrum zal dienen. Deze verandering adresseert het tekort aan faciliteiten in Oudenaken en versterkt de gemeenschapsvorming. Het project omvat ook het ontharden van het kerkplein, met aandacht voor biodiversiteit en duurzaamheid, zoals waterdoorlatende parkeerplaatsen en inheemse beplanting. Dit alles draagt bij aan een verbeterde kwaliteit van de publieke ruimte en bevordert sociale interactie in het dorp.

BELEIDSVELD MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

INLEIDING

Focus

De Vlaamse Rand kenmerkt zich met eigen problematieken rond mobiliteit. Omdat het gebied zich situeert rond een sterke stedelijke kern die in een ander gewest ligt, zijn er van oudsher uitdagingen om het mobiliteitsbeleid op elkaar af te stemmen. Daardoor lag het niet-duurzame deel van de 'modal split'[1] in de Rand (veel) hoger dan het Vlaamse gemiddelde.

Een aantal initiatieven remediëren daaraan: een gezamenlijke fiets-GEN studie, interambtelijk mobiliteitsoverleg, samenwerkingen rond projecten en/of studies. Dankzij die initiatieven is de 'modal split' in de Rand verbeterd, maar de uitdagingen in de regio blijven. De Rand is namelijk in voortdurende ontwikkeling. De komende jaren staan er met de Werken aan de Ring en andere grote investeringen heel wat uitdagingen op het programma. Deze werken zijn noodzakelijk voor de leefbaarheid en de verkeersveiligheid in de regio, maar brengen ook de nodige hinder met zich mee.

Om aan de mobiliteitsuitdagingen van nu en de toekomst tegemoet te komen, zijn er regionale mobiliteitsplannen opgemaakt. Het regionaal mobiliteitsplan (RMP) bepaalt de toekomstvisie voor alle vervoersmodi binnen de vervoerregio. Het plan is op maat van elke vervoersregio zodat het gericht regionale mobiliteitsuitdagingen kan aanpakken, zoals gevaarlijke kruispunten of drukke knooppunten. Het RMP focust zowel op personenvervoer als goederenvervoer. Thema's als fietsbeleid, verkeersveiligheid, multimodaal goederentransport, doorstroming, … maar ook de link met ruimtelijk beleid komen erin aan bod. Het bestaat uit een strategische visie, operationele beleidsdoelstellingen en een actieplan. De Vlaamse Rand valt onder 2 vervoerregio's: Vlaamse Rand en Leuven.

RMP Vlaamse Rand

De vervoerregio Vlaamse Rand ligt centraal in Vlaanderen en omvat 32 gemeenten. Die tellen samen 660.000 inwoners en 155.000 leerlingenplaatsen, en genereren 265.000 arbeidsplaatsen. De vervoerregio bundelt 16 van de 19 Vlaamse gemeenten die aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (BHG) grenzen. Het is ruimtelijk

[1] Onder 'modal split' verstaan we de verhouding van het aantal reizigers tussen de verschillende modaliteiten (vervoerswijzen) meestal gerekend in auto (bestuurder), auto (passagier), trein, bus/metro/tram, fiets, bromfiets/scooter en lopen. Tussen het Departement Omgeving en Mobiliteit en Openbare Werken bestaat er een afsprakenkader rond de berekeningen van deze modal split: https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/2021-10/Afsprakenkader%20modale%20verdeling%20personenvervoer.pdf

een divers gebied met een verstedelijkte rand rond het BHG, met Vilvoorde en Halle als steden en een meer landelijk gebied daarbuiten.

Het RMP van de vervoerregio Vlaamse Rand tekent de toekomst van de mobiliteit in de Rand rond Brussel uit en bevat concrete acties om die toekomstvisie te realiseren. Het is erop gericht de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio te verbeteren. Het plan is eind 2023 goedgekeurd door de vervoerregioraad en begin 2024 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Het plan is integraal online beschikbaar.

RMP Leuven

De vervoerregio Leuven ligt centraal in Vlaanderen en omvat 31 gemeenten in het oostelijke deel van de provincie Vlaams-Brabant. Die tellen samen ruim 530.000 inwoners van wie 35% in de steden Leuven, Aarschot, Diest of Tienen woont. De westelijke subregio Druivenstreek grenst met 3 gemeenten aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (BHG). Het is ruimtelijk een divers gebied met grote dorpen en suburbane wijken tussen BHG en Leuven, en met Aarschot, Diest en Tienen als stedelijke kernen in een meer landelijk gebied ten oosten van Leuven.

Het RMP van de vervoerregio Leuven tekent de toekomst van de mobiliteit in het oostelijke deel van de provincie Vlaams-Brabant uit en bevat concrete acties om die toekomstvisie te realiseren. Het is erop gericht de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio te verbeteren. Het plan is in april 2024 goedgekeurd door de vervoerregioraad en in juni 2024 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Het plan is integraal online beschikbaar.

Opvolging

Momenteel wordt er werk gemaakt van een opvolgsysteem voor de actieplannen van de RMP's. In een latere fase kan daar ook een visualisatietool bijkomen.

BELEIDSVELD MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

3.1 WERKEN AAN DE RING

Focus

Het programma 'Werken aan de Ring' zet in op het verbeteren van de mobiliteit en het verhogen van de leefbaarheid in de Vlaamse Rand en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het uitgangspunt is een aanpak die veel meer omvat dan een verzameling prioritaire infrastructuurwerken. Het is een geïntegreerd en samenhangend programma van wegenis-, fiets- en openbaarvervoersprojecten dat tegelijk aandacht heeft voor combimobiliteit. Meer dan ooit wordt ingezet op meer duurzame verplaatsingen in deze congestiegevoelige regio. Tegelijkertijd wil Vlaanderen de leefbaarheid in de regio verhogen en neemt het acties om functionele, ruimtelijke en landschappelijke barrières weg te werken. Die dragen bij tot het herstel van het groen-blauwe netwerk. Binnen het programma 'Werken aan de Ring' zitten een aantal projecten. De Werkvennootschap neemt de coördinatie van al die projecten op zich. De website www.werkenaandering.be geeft meer uitleg bij de verschillende projecten.

De fiche 'Werken aan de Ring' concentreert zich op R0 Noord, R0 Oost, Brabantnet, Bedrijvenpunt en Minder Hinder. Andere programmaonderdelen (Hoppinpunten, Fietsnetwerk, A8 Halle) worden in specifieke fiches behandeld.

Trekker en partners

- Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
  Contact: Lieven Dejonckheere, lieven.dejonckheere@vlaanderen.be
- De Werkvennootschap (DWV)
  Contact: Ief Janssens, ief.janssens@dwv.vlaanderen
  Wouter Casteels (plaatsvervanger), wouter.casteels@dwv.vlaanderen
- De Lijn
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)
- Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)
- Departement Omgeving (DOMG)
- …

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
2017	Opdracht dienstenondersteuning: gegund & opdracht opgestart
2018	Start deelprojecten rond de R0 via Quick Wins en GPP's
2018-2024	Oplevering diverse deelprojecten via Quick Wins
2024	Definitieve vaststelling GRUP R0 Noord
2025	Voorlopige vaststelling GRUP Groenendaal en Jezus-Eik (R0 Oost)
2025	Vergunning projectzone R0-Zaventem

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Toelichting

R0 Noord

Het 'deel Noord' van de Ring omvat het gebied tussen, en met inbegrip van, de verkeerswisselaars R0/E40 Groot-Bijgaarden en R0/E40 Sint-Stevens-Woluwe. De herinrichting van dat deel beoogt de infrastructuur leesbaarder, logischer en verkeersveiliger te maken en zo de doorstroming te verbeteren en het sluipverkeer terug naar de Ring te halen. Dat zal de woonkernen in de omgeving meer leefbaar maken. De leefbaarheid in de omgeving zal er nog meer op vooruit gaan wanneer de Ring ook minder een barrière vormt: door onder, boven en langs de Ring meer ruimte voor fietsers, voetgangers en openbaar vervoer te maken, vermindert de barrière en verhoogt, naast de blauwgroene doorwaadbaarheid, de multimodale bereikbaarheid van de regio.

Stand van zaken 2024

De Vlaamse Regering besliste op 8 maart 2024 tot de definitieve vaststelling van het GRUP R0 Noord. De eerste projectzone die aangepakt wordt, betreft de zone Zaventem. Voor die zone werd een omgevingsvergunningsaanvraag ingediend eind april 2024.

Voor de R0 deel Noord pakte de Werkvennootschap verschillende deelprojecten vervroegd aan. Het betreft bijvoorbeeld de herinrichting van (verouderde of onveilige) aansluitingscomplexen die voorafgaand aan het nieuwe GRUP al konden worden gerealiseerd. In 2024 werd het Hector Henneau-complex op de R0 afgewerkt. De renovatie van het viaduct van Vilvoorde is in uitvoering en de knoop R0 x A201 ter hoogte van Brussels Airport werd opgestart.

Vooruitblik 2025

De renovatie van het viaduct van Vilvoorde en de werken aan de knoop R0 x A201 blijven in uitvoering. Verder wordt de vergunning voor de R0 x N8 knoop (aansluitingscomplex 13) in het vooruitzicht gesteld en worden de werken aan dit complex aanbesteed.

Voor de projectzone R0 Zaventem wordt de plaatsingsprocedure van de DBFM-opdracht opgestart. Bedoeling is om hiermee in 2026 te landen.

R0 Oost

Het oostelijke deel van de R0 omvat de zone Vierarmen, over Leonard, tot Groenendaal en ten oosten van de R0 op de E411 tot rond zone Brabandtlaan. Het is sterk verouderd en heeft moeite om de huidige verkeersstromen vlot te laten verlopen, wat leidt tot sluipverkeer in de omliggende gemeenten. Ook daar is de Ring als een barrière – voor de mens, voor fauna en flora – in de omgeving ingeplant. Omdat het projectgebied zich in het Zoniënwoud bevindt (Natura 2000-gebied en Unesco-erfgoed), worden ook twee ontsnipperingsmaatregelen voorzien die bijdragen aan een integraal verhaal.

Stand van zaken 2024

De processen voor de herinrichting van de knooppunten Vierarmen, Leonard, Groenendaal en Jezus-Eik liepen volop. De plenaire vergadering voor het knooppunt Groenendaal vond plaats. Het Ecorecreaduct Groenendaal is in uitvoering. De aannemer voor de Quick Win Jezus-Eik fase 1 werd aangesteld.

Vooruitblik 2025

Op 21 februari 2025 stelde de Vlaamse Regering het ontwerp-Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan voor knooppunt Groenendaal voorlopig vast. De definitieve vaststelling wordt tegen einde 2025 in het vooruitzicht gesteld.

Voor de knooppunten Jezus-Eik en Vierarmen wordt een voorontwerp vooropgesteld indien consensus over het te kiezen alternatief gevonden wordt.

Voor het knooppunt Leonard is er verder intergewestelijk studiewerk, onder meer met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, nodig. Er wordt gestreefd naar een gedragen mobiliteitsconcept, waarna een

opstart van een plan aan Brusselse zijde en een heropstart van het plan aan Vlaamse zijde mogelijk kan zijn.

Het Ecorecreaduct Groenendaal wordt in gebruik genomen. Het project Jezus-Eik fase 1 wordt in uitvoering opgestart.

Brabantnet

De 3 tram(bus)lijnen van het Brabantnet zijn binnen het programma Werken aan de Ring opgenomen als prioritair te realiseren openbaarvervoerverbindingen. Concreet gaat het om:
- de Sneltram A12 van Willebroek naar Brussel-Noord;
- de Luchthaventram van Brussel-Noord naar Brussels Airport;
- de Ringtrambus van Brussels Airport naar het UZ Brussel in Jette.

Stand van zaken 2024

Voor de Sneltram wordt een omgevingsvergunning voorbereid. Voor de Luchthaventram is de vergunning definitief bekomen en wordt het project verder uitgewerkt in werkpakketten via een klassieke aanbesteding. Voor de Ringtrambus lopen de deelprojecten in Vilvoorde-centrum en Diegem.

Vooruitblik 2025

De omgevingsvergunningsaanvraag voor de Sneltram wordt na akkoord van het kabinet-De Ridder ingediend. Het project Luchthaventram krijgt vorm in de voorbereiding van de effectieve start der werken begin 2027 met het eerste werkpakket, zijnde het tram- en fietsviaduct over de R0. De gunning van het tweede werkpakket, zijnde de tramtunnel onder de A201 in het verlengde van de Da Vincilaan, wordt voorbereid.

Minder hinder

Het Minder Hinder-programma omvat enerzijds een grondige coördinatie van de werven van alle actoren binnen de Vlaamse Rand via het Minder Hinder-platform en het Signalisatievergunningen-platform. Voor 2024 lag er een speciale focus rond de werven op de E411-as met als actoren: DWV, AWV, SPW en Brussel Mobiliteit. Deze platformen worden op maandelijkse basis samengeroepen met alle actoren.

Anderzijds worden in het Minder Hinder-programma acties ondernomen voor rijstrooksignalisatie, voorzien van fietsalternatieven en doorstromingsmaatregelen voor onder meer het openbaar vervoer. Deze acties worden continu opgenomen. Door De Lijn worden tevens aanbodsmaatregelen voorgesteld.

Bedrijvenpunt

Tot slot kwam er in het kader van Werken aan de Ring ook een nieuw netwerk voor bedrijven. Het vroegere New Mobility Network werd in 2022 omgevormd tot een Bedrijvenpunt. Bedrijven, kmo's, kleine handelszaken, sportcentra, cultuurhuizen en andere instellingen die mobiliteitsstromen genereren, kunnen rechtstreeks bij dit uniek aanspreekpunt terecht voor vragen, bijvoorbeeld wat hinder betreft. Het Bedrijvenpunt is samengesteld uit een team mobiliteits- en communicatie-experten en wordt ondersteund door Voka Vlaams-Brabant. Het Bedrijvenpunt geeft concrete aanbevelingen en tips en maakt bereikbaarheidsfiches op maat van geïnteresseerde bedrijven. Deze acties worden continu opgenomen.

3.2 GROTE INFRASTRUCTUURWERKEN

Focus

De fiche grote infrastructuurwerken zoomt in op de grote werken die lopende en noodzakelijk zijn voor de ontsluiting van de Rand en de ruimere regio en welke niet vallen onder de Werken aan de Ring (WADR). Dit betreft de volgende werken:

- De rondweg Asse
- Het knooppunt Londerzeel-Zuid
- A8 Halle

Deze werken kaderen in de doelstellingen: verhogen van de (verkeers)leefbaarheid, verhogen van de verkeersveiligheid en het omvormen van A12 en A8 naar autostrade (verhogen van de doorstroming).

Trekker en partners

- Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
- Agentschap Wegen en Verkeer Vlaams-Brabant (trekker)
  Contact: Anne-Séverine Poupeleer (afdelingshoofd), anneseverine.poupeleer@mow.vlaanderen.be
  Kristof Goris (projectmanager), kristof.goris@mow.vlaanderen.be
  Cédric Vaast (projectmanager), cedric.vaast@mow.vlaanderen.be
- De Werkvennootschap (DWV)
  Contact: Ief Janssens, ief.janssens@dwv.vlaanderen
  Wouter Casteels (plaatsvervanger), wouter.casteels@dwv.vlaanderen
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)

Rondweg Asse (N9k)

Status

Op schema: eerste onteigeningsplan (cfr. Onteigeningsdecreet) verwacht in 2025.

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
2008	Eerste fase, van station Asse tot Huinigem, is gerealiseerd

Juni 2019	Startnota afgerond
Januari 2021	Gunning tweede studieopdracht
2023	Opmaak projectnota Uitvoering voorstudies MER Voorbereidingen buurtgesprekken / klankbordgroepen Afbraak eerste cluster onteigende woningen
Najaar 2024	Organisatie buurtgesprekken / klankbordgroepen
Voorjaar 2025	Formeel vastleggen ontwerp in projectnota i.f.v. onteigeningsplannen

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2024

De vervolg-ontwerpstudie (momenteel lopende) is gestart op 2 april 2021. Het ontwerpplan krijgt steeds meer vorm. Een reeks percelen werden op basis van het voorontwerp aangeduid en sinds 2019 worden die (minnelijk) verworven. Sinds 2023 werden onteigende woningen ook afgebroken.

Er wordt ingezet op het bekomen en vergroten van het draagvlak voor het project. Buurtgesprekken en klankbordgroepen worden voorbereid. In samenspraak met het lokaal bestuur wordt een geschikt moment gezocht om de gesprekken effectief te organiseren. De langzame, weliswaar gestage, progressie op vlak van verwervingen en een spagaat tussen verwachtingen en lang te doorlopen traject richting concrete uitvoering, beïnvloeden het beslissingsproces en het verdere ontwerpproces.

Achtergrondinformatie en de voornaamste evolutie van het project, kan opgevolgd worden via de project-webpagina: https://wegenenverkeer.be/werken/de-rondweg-van-asse

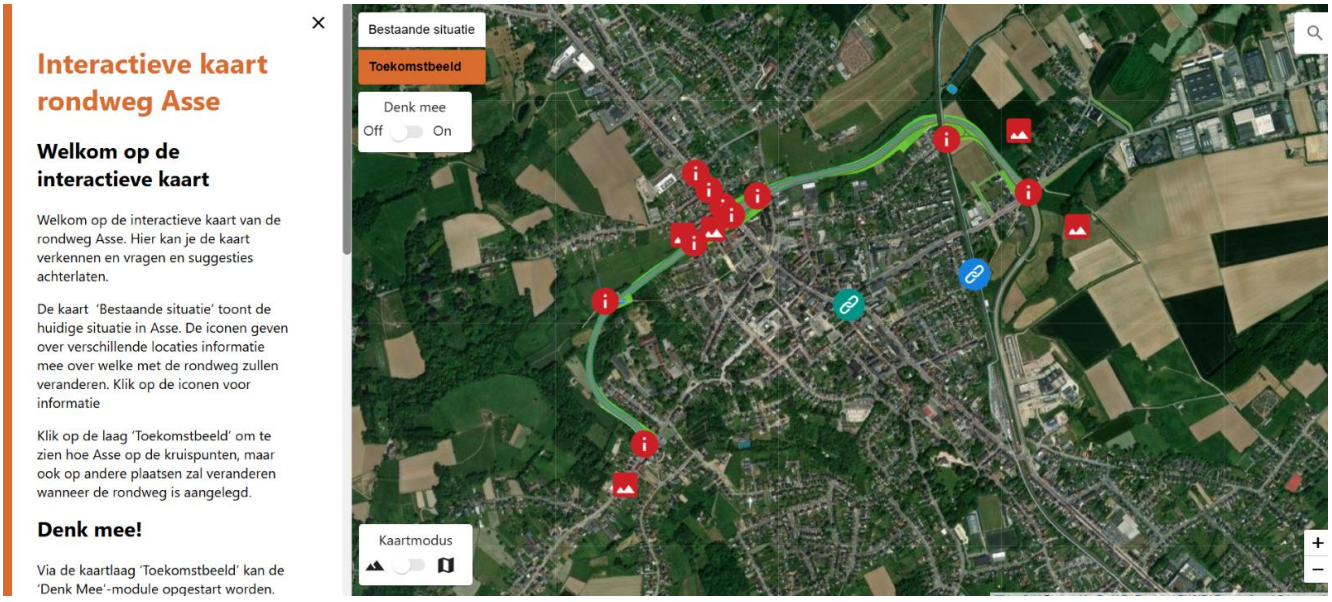

Vooruitblik 2025

Ook in 2025 zullen er percelen verworven worden en woningen afgebroken worden. Op basis van de steeds meer detail krijgende en afgestemde (deel)ontwerpplannen zullen onteigeningsplannen (cfr. Onteigeningsdecreet) opgesteld worden. Op basis van deze onteigeningsplannen kunnen de onteigeningen komende jaren opgevoerd en verdergezet worden (onder voorbehoud injectie middelen).

Knooppunt Londerzeel-Zuid

Status

Op schema: aanbesteed, OVA geoptimaliseerd ontwerp lopend, Debt Funding Competition voorzien eind 2025

Omschrijving

Het project A12 Londerzeel-Zuid kadert enerzijds in het missing link-project van omvorming van de A12 tot autosnelweg (ML22 - A12 Boom-Brussel) en past anderzijds in het streefbeeld van de A12 Strombeek-Bever – Willebroek.

Het programma 'A12 Boom-Brussel: omvorming tot volwaardige autosnelweg' is één van de missing links in het bestaande wegennet zoals werd gedefinieerd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het Mobiliteitsplan Vlaanderen.

In dit programma worden verscheidene deelprojecten gedefinieerd. Het programma behelst alle ingrepen tussen Brussel en de Rupeltunnel om te komen tot een verkeersveilige inrichting van de A12 conform de autosnelwegrichtlijnen, inclusief de aanleg van ondersteunende maatregelen zoals de aanleg van fietsinfrastructuur en ontsnipperingsprojecten. Het doel is om uiteindelijk te komen tot een zowel landschappelijk als multimodaal geïntegreerde inrichting van de A12 tussen Brussel en Boom.

Met de realisatie van het deelproject Londerzeel-Zuid zou een eerste belangrijke knelpunt van deze missing link weggewerkt worden.

De gewenste infrastructuuringrepen kunnen als volgt samengevat worden:

- Het realiseren van een ongelijkvloerse kruising voor alle modi van de Londerzeelsesteenweg / Kerkhofstraat met de A12. Dit kruispunt is opgenomen op de lijst van de gevaarlijke kruispunten waar ingrijpende werken nodig zijn.
- Het waarborgen en veiliger maken van de lokale verbinding tussen Westrode en Londerzeel, in het bijzonder voor actieve weggebruikers.
- Een lokale ontsluiting van de omgeving naar de A12 via een aansluitingscomplex.
- De ontsluiting voor uitzonderlijke transporten van en naar de A12.
- De realisatie van een tramtunnel voor de Sneltramlijn langs de A12.
- De realisatie van het deel fietssnelweg F28 langs de A12 binnen de projectzone.
- De realisatie van waterbuffering.

Website: https://wegenenverkeer.be/A12

Historiek

Datum	Omschrijving
15-10-2021	De Vlaamse Regering beslist om het beleidsdomein MOW toe te laten DBFM-project Londerzeel Zuid verder uit te werken als potentieel Vlaams PPS (Publiek-Private samenwerkings)-project door het agentschap Wegen en Verkeer.
28-04-2023	De Vlaamse Regering geeft groen licht voor de opstart van de aanbestedingsprocedure via een mededingingsprocedure met onderhandeling (MPMO). Voor deze beslissing werd reeds een selectieleidraad opgesteld.
20-07-2023	De selectiebeslissing van de 1ste fase van de aanbesteding wordt aan de inschrijvers overgemaakt, inclusief uitnodiging tot deelname voor de volgende fase.
31-05-2024	De Vlaamse Regering beslist op 31 mei 2024 om haar goedkeuring te hechten aan het voorstel en het ontwerp van gunningsbeslissing, de DBFM-overeenkomst en de directe overeenkomst voor het project PPS A12 Londerzeel Zuid.

Gebeurtenissen afgelopen jaar

Datum	Omschrijving
Juli 2024	Gunning aannemersconsortium ViA12
20-12-2024	Contract Close DBFM-overeenkomst
21-12-2024	Indiening omgevingsvergunningsaanvraag geoptimaliseerd DBFM-ontwerp
Februari 2025	Openbaar onderzoek ikv omgevingsvergunningsaanvraag
Maart 2025	Openbaar onderzoek MB onteigeningen
25-04-2025	GOVC ikv omgevingsvergunningsaanvraag

Planning

Datum	Omschrijving
Zomer 2025	Uitvoerbaar omgevingsvergunningsaanvraag
Zomer 2025	Definitief ministerieel besluit onteigeningen
Herfst 2025	Inleiden gerechtelijke onteigeningen (3 stuks)
Najaar 2025 – voorjaar 2026	Debt Funding Competition (financiering DBFM)
Najaar 2025 – voorjaar 2026	Start werken nutsleidingen + voorafgaandelijke terreinwerken en -onderzoeken (archeologisch onderzoek, bouwrijp maken terreinen, voorbereiding werfterreinen,…)
Lente 2026	Start der werken

A8 Halle

Status

Op schema: voorlopige vaststelling GRUP in 2025

Historiek en doelstellingen

Op 15 oktober 2021 besliste de Vlaamse Regering om De Werkvennootschap te gelasten met de uitwerking van het project 'A8 – Halle' in de Zuidelijke Zennevallei als potentieel PPS-project. De volgende projectdoelstellingen worden hierin geambieerd:

i. verhogen van de verkeersveiligheid;
(ii) verbeteren van de doorstroming en
ii. verbeteren van de (verkeers-)leefbaarheid van de aangrenzende woonzones Sint-Rochus, Essenbeek en Rodenem. De knelpuntenstudie van AWV uit 2017 geldt hierin als basis voor het project.

Stand van zaken 2024

De Vlaamse Regering keurde op 31 mei 2024 de startnota voor het GRUP 'Landschappelijke inpassing A8 Halle' goed. Met dit GRUP zullen de nodige bestemmingswijzigingen doorgevoerd worden met het oog op het vergunbaar maken van de 3 resterende scenario's. Geen van de 3 resterende scenario's is immers

binnen de geldende planologische context vergunbaar. Er is daarom een aanpassing van het planologische kader nodig als robuuste basis voor een latere vergunningsaanvraag.

Op basis van de tijdens de publieke raadpleging ontvangen inspraakreacties en adviezen werd de scopingnota opgemaakt. Daarnaast werd het ontwerpend onderzoek dat dient als basis voor de opmaak van het plan-MER opgemaakt.

Vooruitblik 2025

Begin 2025 wordt de opmaak van het voorontwerp opgestart, inclusief plan-MER en light-MKBA. Parallel loopt de beoordeling van het tunnelveiligheidsdossier door de tunnelveiligheidsbeambte, met het oog op een agendering van het dossier aan het tunnelveiligheidsorgaan.

De resultaten van de verschillende onderzoeken zullen dienen in de afweging tussen de verschillende bestudeerde alternatieven en varianten, richting plenaire vergadering en voorlopige vaststelling.

3.3 FIETSNETWERKEN IN DE VLAAMSE RAND

Focus

In december 2012 stelde Vlaanderen, samen met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (BHG) en de provincie Vlaams-Brabant, het gemeenschappelijke fiets-GEN voor: een fietsnetwerk voor woon-werk- en woon-school-verplaatsingen tussen het BHG en de Vlaamse Rand, naar analogie met het Gewestelijk Expresnet voor de trein. Het strekt zich uit over een straal van ca. 15 km rond Brussel. Doelstelling was om dit netwerk tegen 2025 te realiseren.

Ondertussen dient het fiets-GEN ook als startbasis om een volwaardig netwerk van fietssnelwegen tot stand te brengen, met aansluiting op het bovenlokale functionele fietsroutenetwerk (BFF) in Vlaanderen. Dit werd verder vertaald in het RMP (zowel van de vervoerregio Vlaamse Rand als Leuven). De netwerken zoals in het RMP vormgegeven zijn nu het uitgangspunt voor fietsen in de regio.

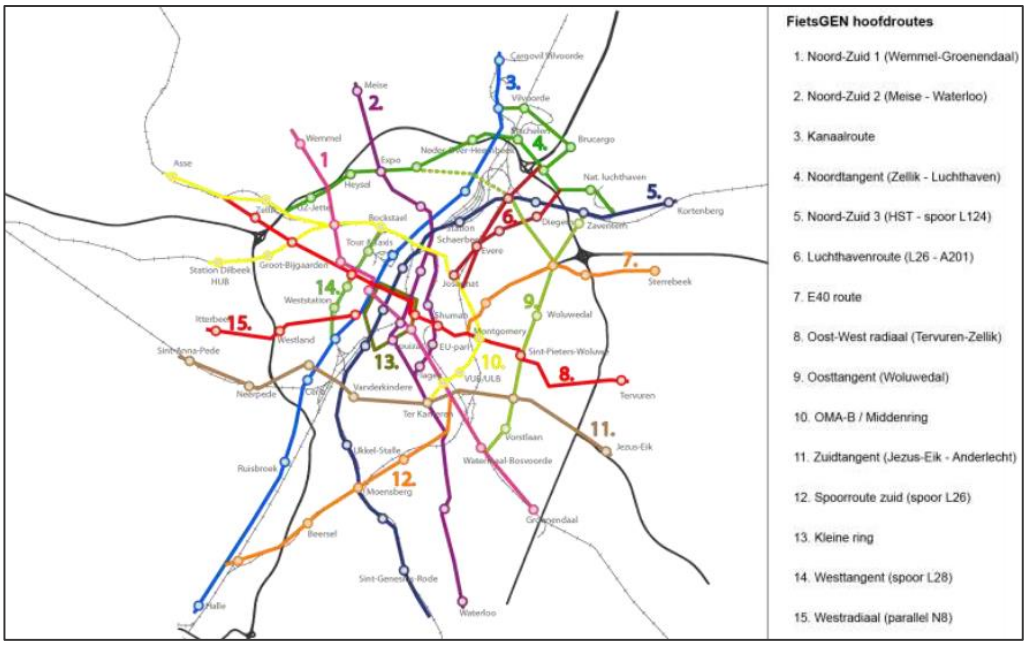

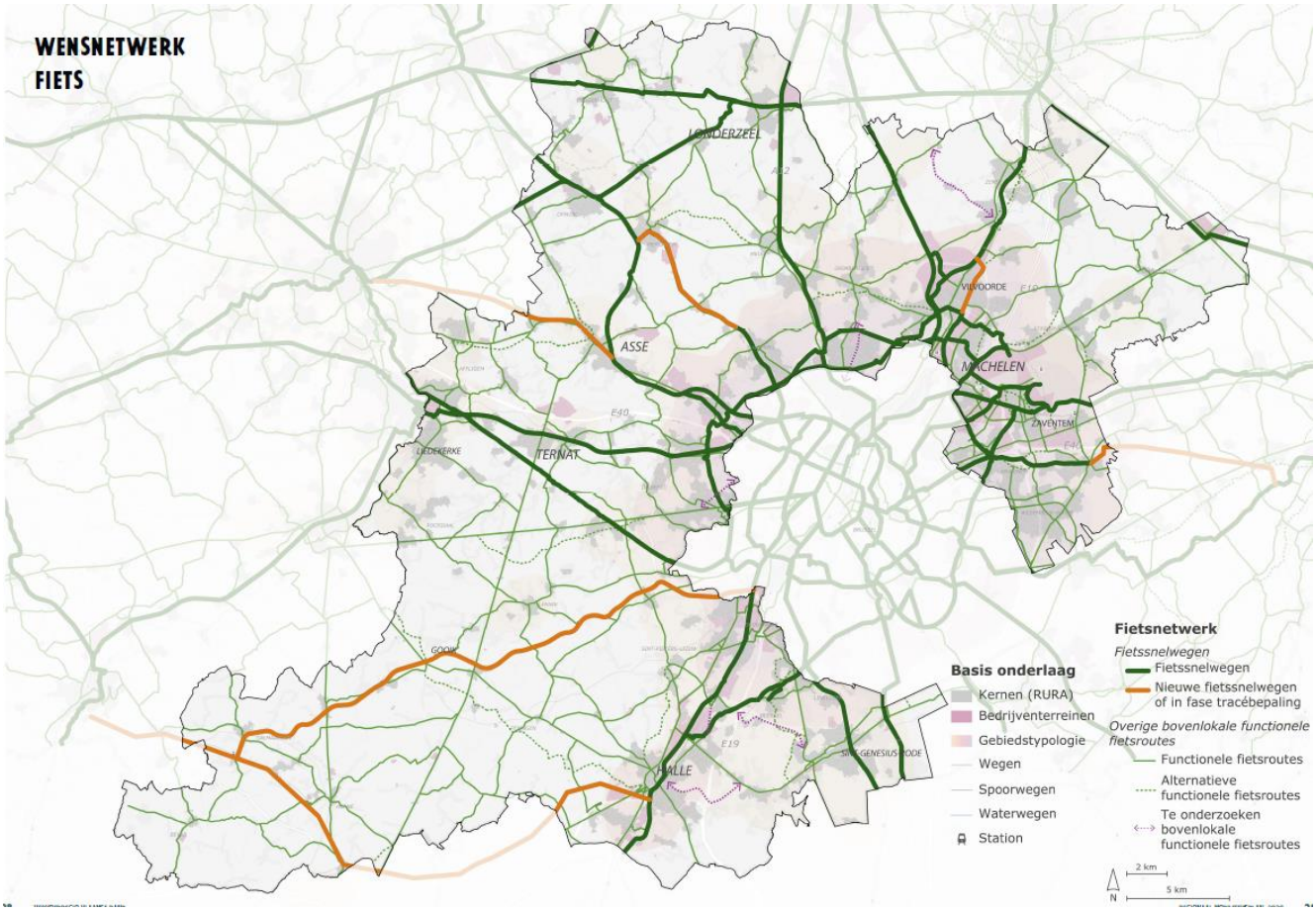
WENSNETWERK
FIETS
LONDERZEEL
ASSE
VILVOORDE
MECHELEN
ZAVENTEM
LIEDEKERKE
TERNAT
GOOIK
HALLE
Basis onderlaag
Kernen (RURA)
Bedrijventerreinen
Gebiedstypologie
Wegen
Spoorwegen
Waterwegen
Station
Fietsnetwerk
Fietssnelwegen
Fietssnelwegen
Nieuwe fietssnelwegen of in fase tracébepaling
Overige bovenlokale functionele fietsroutes
Functionele fietsroutes
Alternatieve functionele fietsroutes
Te onderzoeken bovenlokale functionele fietsroutes
2 km
5 km
N

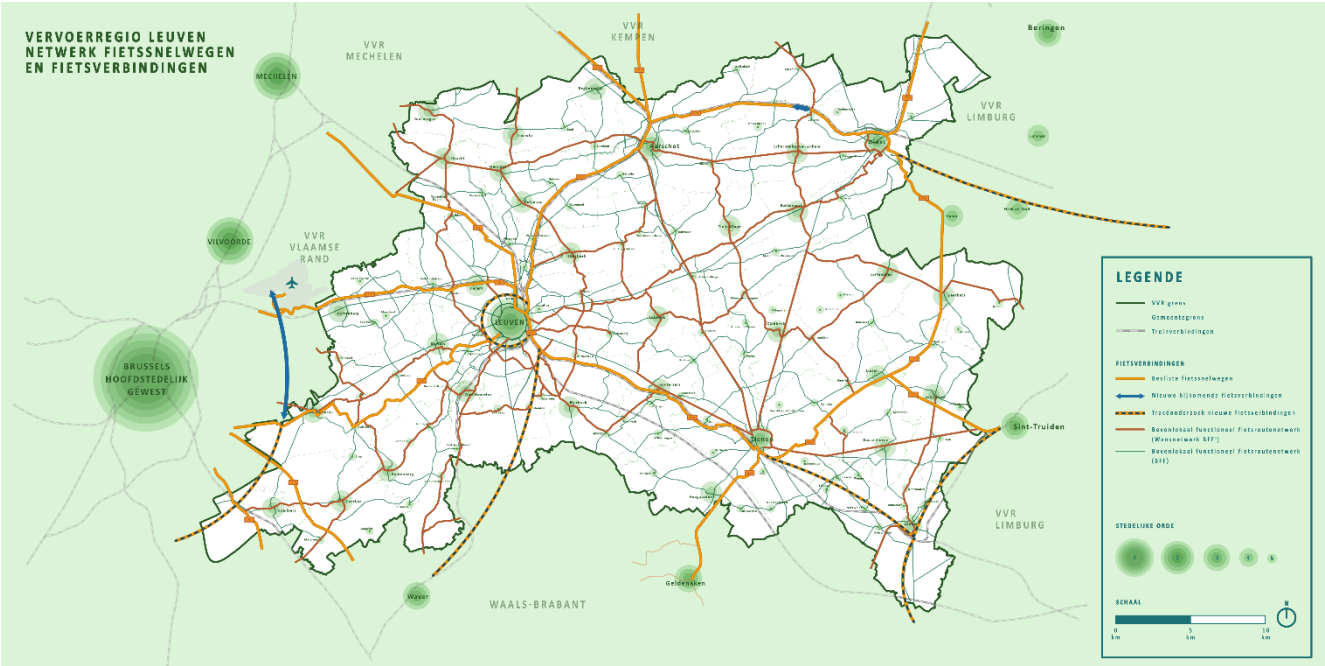

Kaart RMP Vervoerregio Leuven Fietsnetwerk

Het door de minister goedgekeurde BFF is terug te vinden op Geopunt.

Trekker en partners

- Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) (trekker)
  Contact: Kathy Courtens, kathy.courtens@mow.vlaanderen.be
  Anita Jaspers (plaatsvervanger), anita.jaspers@mow.vlaanderen.be

De uitvoer van een fietssnelwegproject varieert volgens de eigendomsstructuur en de beheerscontracten van de wegenis. Daarbij kunnen de volgende instanties een rol spelen: lokale besturen, Vlaamse Agentschappen zoals De Vlaamse Waterweg, Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), Agentschap Natuur en Bos (ANB), Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de NMBS/Infrabel.

Ook De Werkvennootschap (DWV) speelt sinds 2018 een cruciale rol in de uitvoering van de fietssnelwegen om en rond de Vlaamse Rand. DWV voert het project Werken aan de Ring aan en kreeg binnen het kader van de multimodale aanpak van de R0 ook een aantal cruciale fietsknelpunten en deelroutes toevertrouwd.

De bovenvermelde instanties kunnen een project geheel of gedeeltelijk uitvoeren. Meestal is er per traject een mengvorm van uitvoerders aanwezig. Voor de gewestgrensoverschrijdende projecten is er afstemming nodig tussen de respectievelijke diensten binnen het Vlaamse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Daarom is er een tweemaal per jaar een fiets-GEN-overleg met daarin de Vlaamse en Brusselse ambtenaren, de betrokken ambtenaren van de provincie Vlaams-Brabant en hun bevoegde kabinetten.

Financiering

Er is geen aparte 'fietssnelwegen'-begroting voorhanden binnen de Vlaamse Overheid.

Voor fietssnelwegen op gemeentewegen wordt geput uit de budgetten van het zogenaamde 'Fietsfonds', als subsidie aan lokale besturen. Sinds 2006 werken de Vlaamse Overheid en de provincies samen, onder de noemer Fietsfonds, om fietsinfrastructuur gelegen op het BFF op gemeentewegen te subsidiëren. Via het Fietsfonds krijgen de lokale besturen minstens 90% subsidies voor de aanleg van fietspaden langs gemeentewegen: 50% komt van het Vlaamse Gewest en minstens 40% van de provincie. In de praktijk betaalt de provincie 90 of 100% van de subsidie uit aan het lokale bestuur. De provincie krijgt nadien 50% van de subsidies terug via het Vlaamse Gewest. In 2023 en 2024 bleek de portefeuille van dit BFF echter overbevraagd en zijn de middelen te beperkt om de vraag in te vullen.

Verder investeren de verschillende entiteiten van het beleidsdomein MOW jaarlijks in verschillende infrastructuurprojecten voor fietsvoorzieningen. Met een Geïntegreerd Investeringsprogramma (GIP) maakt MOW een overkoepelend overzicht van al die investeringen, met vermelding van het fietsaandeel. Soms gaat het exclusief om 'fietswerken', soms maken de fietswerken deel uit van grootschaligere werken.

Binnen het project Werken aan de Ring heeft ook DWV extra middelen gekregen voor fietssnelwegen (zie Quick Wins 2020).

Daarnaast kwamen er via de 'relance'-budgetten extra middelen voor fietssnelwegen in de Vlaamse Rand. Zo kreeg DWV middelen voor 2 projecten: R0-O-QWF29 Tervuren-Bertem (start werf: augustus 2023), R0-N-QWF203-fase 2 (start werf: juni 2023). Algemeen heeft DWV ook studiekosten voor 1,4 miljoen euro voor bijkomende fietsprojecten voor R0-Noord maar deze werden niet aan projecten toegewezen.

Als onderdeel van het relanceplan kwam ook het Kopenhagenfonds tot stand. Daarmee ondersteunt de Vlaamse Regering lokale besturen en provincies bij investeringen in fietsinfrastructuur en fietssnelwegen. Zo werden er een aantal projecten toegewezen aan de provincie Vlaams-Brabant. De gemeentelijke projecten in kader van het Kopenhagenfonds betreffen veelal geen fietssnelwegen.

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
2012	Goedkeuring fiets-GEN
2012 - heden	Opstart stuurgroep fiets-GEN voor de opvolging van de uitvoering
2019-2023	Opmaak Regionale Mobiliteitsplannen Vlaamse Rand en Leuven, incl. fietsroutenetwerk
2024	Opstart stuurgroep fietssnelwegen, loopt naast de stuurgroep fiets-GEN en behandelt alle fietssnelwegen op grondgebied van de provincie Vlaams-Brabant en overkoepelende problematieken.

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Op schema: de aanleg van het fiets-GEN en bij uitbreiding de fietssnelwegen is een doorlopend proces. Door de hoeveelheid aan kilometers fietspad en de hoeveelheid aan partners en diversiteit in aanleg, is de aanleg van fietssnelwegen een werk van lange adem.

Toelichting

Algemeen

De integrale uitrol van het fiets-GEN en bij uitbreiding de fietssnelwegen is de hoofddoelstelling. Doel van deze uitrol is het faciliteren van het fietsverkeer in de Rand en bij uitbreiding in de vervoerregio's Vlaamse Rand en Leuven, om zo bij te dragen aan de ambitieuze modal split die vooropgesteld is in de RMP's.

In dit overzicht overlopen we wat er op het vlak van fiets in 2024 is gebeurd en blikken we vooruit naar wat er op de planning staat in 2025.

Realisaties 2024

- *F213 Brussel – Wemmel – Merchtem*
  Deel Wemmel tot FR0: trekker DWV, studie/uitvoering on hold, hangt samen met planning R0.

Deel Wemmel – Merchtem: trekker MOW, in 2024 werd de voorbereiding voor het bestek verlenging gemaakt met startvergadering, in uitvoering van actie nr. 43 van het RMP Vlaamse Rand.

- *F28*
  Deel tussen Londerzeel en Willebroek: trekker DWV, de vergunningsaanvraag werd voorbereid in het kader van het Sneltramproject
  Deel tussen Meise en Londerzeel: trekker AWV, in 2024 werd de startnota opgemaakt en goedgekeurd door de PSG.

- *F23 – langs de N260 van Brussel tot Vilvoorde*
  Deel Westvaartdijk, trekker DWV: de fietssleuf is in uitvoering.

- *F1*
  Deel Zemst – Vilvoorde: trekker DVW, in dit gebied werd in 2024 een studie opgestart rond de optimalisatie van 3 Zennebruggen waaronder de brug van Eppegem. De optimalisatie betreft de veiligheid op en rond de F1 en de waterafvoer van de Zenne.

  Aansluiting F1 – F23 thv kanaalpark: trekker DVW/Vilvoorde: voor de aansluiting van deze twee fietssnelwegen werd een studie opgestart en afgerond. De beslissing over de locatie van de aansluiting F1 – F23 is genomen. Trekker uitvoering van dit deel is stad Vilvoorde.

- *F214*
  Deel Kassei en Koningslo: trekker Vilvoorde: in 2024 werd de projectnota van dit deel afgerond.

- *FR20*
  In 2024 werd er een tracéstudie opgemaakt voor de integratie van het Ringfietspad in het BFF-netwerk. Dit heeft geleid tot een wijziging en uitbreiding van de FR20 in BFF-netwerk.
  Het ontwerp van de FR20 is mee vervat in het ontwerp Ring 0 Noord, deel Zaventem, trekker = DWV, in 2024 werd de omgevingsvergunning ingediend.

- *F3 Leuven – Brussel*
  Deel Nossegem: opstart onteigeningen
  Opmaak insteeknota 'quick wins' optimalisatie F3 (als input voor meerjarenplanning gemeentes)
  Kortenberg-station: wegwerken van 'de grote knik', onteigeningen gerealiseerd

- *F203*
  Het deel tussen de R22 en Bertem (op grondgebied van Zaventem en Kortenberg), trekker DWV, is in uitvoering.

- *F29 (fietssnelweg tussen Tervuren en Leuven)*
  Trekker DWV, de werken zijn in uitvoering.

- *F204 (Fietssnelweg langs de E411 van Jezus-Eik tot Maleizen)*
  Trekker DWV:
  - Fase 1: uitvoering van de werken;
  - Fase 2a: de vergunning werd verkregen. Er werd één beroepsprocedure opgestart.
  - Fase 2b: de vergunningsprocedure werd voorbereid

- *F205 (langs de Terhulpsesteenweg N275)*
  Trekker DWV, de fietssnelweg werd in april 2024 in gebruik genomen.

- *F206*

- *F207 (fietssnelweg langs de spoorlijn L124 in Sint-Genesius-Rode en Linkebeek)*
  Het GRUP werd voorlopig vastgesteld en het openbaar onderzoek werd gevoerd.

- *F208*

- *Volle Gaas Route (geen F-nr):*
  Het traject van de Volle Gaas-route werd in het RMP aangeduid als een fietssnelweg. Hiervoor was er wel nog verder onderzoek nodig aangaande het traject en de functie. De provincie in samenwerking met MOW heeft hier samen met de gemeenten een tracéstudie gedaan welke leidde tot een wijziging in het BFF-netwerk. Conclusie van dit onderzoek was om de route voorlopig nog niet als fietssnelweg te selecteren maar in te tekenen als alternatieve functionele route die kan functioneren als een vlotte autoluwe doorfietsroute. Er werd een intergemeentelijke visienota opgesteld om werk te maken van een coherente en vlot leesbare fietsroute. De ambitie is om de volgende legislatuur fietsfonds-dossiers op te starten om de zwakke schakels te verbeteren en werk te maken van een beter leesbare doorfietsroute. Gesprekken met ANB zijn opgestart.

- *F20*
  Deel station Halle en sluis Lot: de studie van de rustplekken is uitgerold op terrein, trekker provincie.

- *F209*
  Heel het tracé: uitrol van de verlichting op het terrein, trekker provincie

- *F2 Liedekerke – Ternat – Dilbeek*
  Deel Ternat: trekker provincie, opstart rooilijnprocedure en projectnota en ontwerp deel Kerkweg – Assesteenweg is afgeklopt.

  Deel Dilbeek (tussen Sint-Martens-Bodegem en Sint-Agatha-Berchem langsheen spoorweg): trekker DWV, de werken zijn in uitvoering; de vergunningsaanvraag voor de aansluiting op het BHG (incl. Hoppinpunt in Groot-Bijgaarden) is voorbereid.

- *F211*
  Deel Zellik: trekker Asse. De volledige werken (Brusselsesteenweg tussen Vliegwezenlaan en Baron J. Greindlaan; Vliegwezenlaan; Brusselsesteenweg tussen N9 en Vliegwezenlaan) zijn opgeleverd geweest in de zomer 2024.

- *F212: vervolledigen van het traject F212 in Asse met 3 kunstwerken (tunnel stationsbuurt, tunnel Walfergem, brug langs spoorweg over N9 zuidelijk van Asse-centrum)*
  Efro projecten, trekker DWV; de vergunning werd verkregen en de uitvoering van de werken werd voorbereid.

- *FR0*
  Realisatie brug over A201, trekker DWV, de brug werd in oktober 2024 feestelijk in gebruik genomen.

  Deel F215/FR0, trekker DWV, de vergunning werd bekomen en de aanbesteding van de werken werd voorbereid.

  Deel F28 – F23, trekker DWV, de projectnota werd afgerond.

Planning 2025

- *F213 Brussel – Wemmel – Merchtem*
  Deel Wemmel tot FR0: trekker DWV, studie/uitvoering momenteel on hold, studie van de verknoping met de FR0 hangt samen met de herinrichting van de R0, uitvoering van het deel op de Brusselsesteenweg hangt samen met rioleringswerken.

  Deel Wemmel – Merchtem: trekker MOW, Tracéstudie en startnota verlenging F213, opstart studie vanaf zomer 2025

- *F28*

Deel tussen Londerzeel en Willebroek: trekker DWV, de vergunningsaanvraag wordt ingediend samen met de vergunningsaanvraag van de Sneltram.
Deel tussen Meise en Londerzeel: trekker AWV, in 2025 zal de projectnota verder opgemaakt worden.

- *F23*
  De fietssleuf is feestelijk in gebruik genomen in mei 2025, de werken worden verder afgerond.

- *F1*
  Deel Zemst – Vilvoorde: trekker DVW. Goedkeuring van de projectnota's van de 3 bruggen. Afwerking van de omgevingsvergunningsaanvraag en aanbestedingsdossier voor de brug aan de Radiatorenstraat.

  Aansluiting F1 – F23 thv kanaalpark: trekker DVW / Vilvoorde, DVW finaliseert de kadeboulevard, terwijl stad Vilvoorde instaat voor de aansluiting tussen F1 – F23.

  Deel Zemst-Vilvoorde: trekker DVW. In het kader van de optimalisatie van de dijkhoogtes aan de Zenne, zal er ook een studie opstarten waarin eveneens de impact op de F1 zal bekeken worden.

- *F214*
  Deel Kassei en Koningslo: trekker Vilvoorde, in 2025 is voor de volgende twee delen de aanbesteding gestart:
  - Verbinding tussen Schilderspad en holle weg Blaesenbergweg
  - Beneluxlaan (tussen holle weg Blaesenbergweg en Medialaan)

  Voor de delen holle weg Blaesenbergweg, Medialaan, Romeinsesteenweg, wordt het technisch ontwerp nog verder op punt gesteld.
  Het deel op de gemeentegrens met Brussel (en verder op Grimbergen) ligt stil (nog niet opgenomen in de projectnota).

- *FR20*
  Aanleg samen met Ring0 Noord, deel Zaventem, trekker DWV, de vergunning werd bekomen en de uitbesteding loopt mee in het kader van het DBFM-project R0-Zaventem.

- *F3 Leuven – Brussel*
  Deel Nossegem – Kortenberg: ontwerp en plaatsing verlichting langs de F3 tussen de Erpsestraat in Zaventem en de Fr. Mombaersstraat in Kortenberg tegen einde 2025
  Deel Nossegem: ev. verschillende optimalisaties (cf. insteeknota 2024)
  Deel Kortenberg-station, wegwerken 'grote knik' realisatie

- *F203 (tussen R22 en Bertem)*
  De werken worden opgeleverd en de fietssnelweg wordt in gebruik genomen.

- *F29 (tussen Tervuren en Leuven)*
  De werken worden opgeleverd en de fietssnelweg wordt in gebruik genomen

- *F204*
  - Fase 1: uitvoering van de werken;
  - Fase 2a: opstart van de werken;
  - Fase 2b: de vergunningsprocedure wordt opgestart.

- *F205 (in gebruik sinds 2024)*
  De werken aan de spooronderdoorgang worden afgewerkt en opgeleverd.

- *F206*

- *F207*
  De vergunningsprocedure wordt opgestart.

- *F208*

- *Volle Gaas Route (geen F-nr)*
  Voorlopig geen zicht op concrete projecten.

- *F20*
  Provincie: ontwikkeling visie rustplekken over heel de F20.

- *F209*
  Aanpassing oversteek Assesteenweg: trekker AWV

- *F2 Liedekerke – Ternat – Dilbeek*
  Deel Ternat: trekker Provincie, Ontwerp tracé thv natuurgebied Ternat/Dilbeek ten noorden van de spoorlijn + opstart rooilijn- en grondinnameprocedure voor het deel tussen station Bodegem en Kerkweg Ternat.

  Deel Dilbeek: (tussen Sint-Martens-Bodegem en Sint-Agatha-Berchem langsheen spoorweg): trekker DWV, de werken zijn in uitvoering; de ontvangst van de vergunning voor de aansluiting op het BHG (incl. Hoppinpunt in Groot-Bijgaarden) wordt beoogd.

- *F211*

- *F212: vervolledigen van het traject F212 in Asse met 3 kunstwerken (tunnel stationsbuurt, tunnel Walfergem, brug langs spoorweg over N9 zuidelijk van Asse centrum)*
  Efro-projecten, trekker DWV; de uitvoering van de werken wordt opgestart.

- *FR0*
  Deel F215/FR0, trekker DWV, de aanbesteding van de werken wordt georganiseerd en de gunning van de opdracht wordt in het vooruitzicht gesteld.

  Deel F28 – F23, trekker DWV, de vergunningsprocedure wordt voorbereid.

Visualisatie

Binnenkort wordt de realisatiegraad van de fietssnelwegen ook raadpleegbaar op het Geoloket, deze wordt elke 2 jaar gemonitord, geopunt.be

3.4 SPOOR-GEN VOORSTADSNET BRUSSEL (S-NET)

Focus

Deze fiche heeft betrekking op het voorstedelijke treinaanbod van NMBS in en rond Brussel. Concreet gaat het om een zone van ongeveer 30 km rond de hoofdstad. De onderliggende infrastructuur en eventuele infrastructuurwerken worden beheerd door Infrabel en maken geen deel uit van de scope van deze fiche.

NMBS gebruikt de letter S als logo om het voorstedelijke aanbod aan te duiden en er een duidelijke identiteit en betere zichtbaarheid aan te geven. Het S-logo wordt duidelijk aangegeven in de betreffende dienstregeling en in de stations en treinen die deel uitmaken van het aanbod.

Op dit moment is al een groot deel van het S-aanbod operationeel. Met de opening van het station Anderlecht in december 2020 telt het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voortaan 35 treinstations. In het totaal telt de S-zone 144 stations in een straal van 30 kilometer rond Brussel. Na een sterke uitbreiding van het S-aanbod in de laatste jaren rijden nu meer dan 700 S-treinen per dag.

Het voorstadsnet (S-net) in en rond Brussel zal verder evolueren in functie van de veranderende behoeften en prioriteiten. Het wordt incrementeel gerealiseerd d.m.v. zogenaamde bouwstenen.

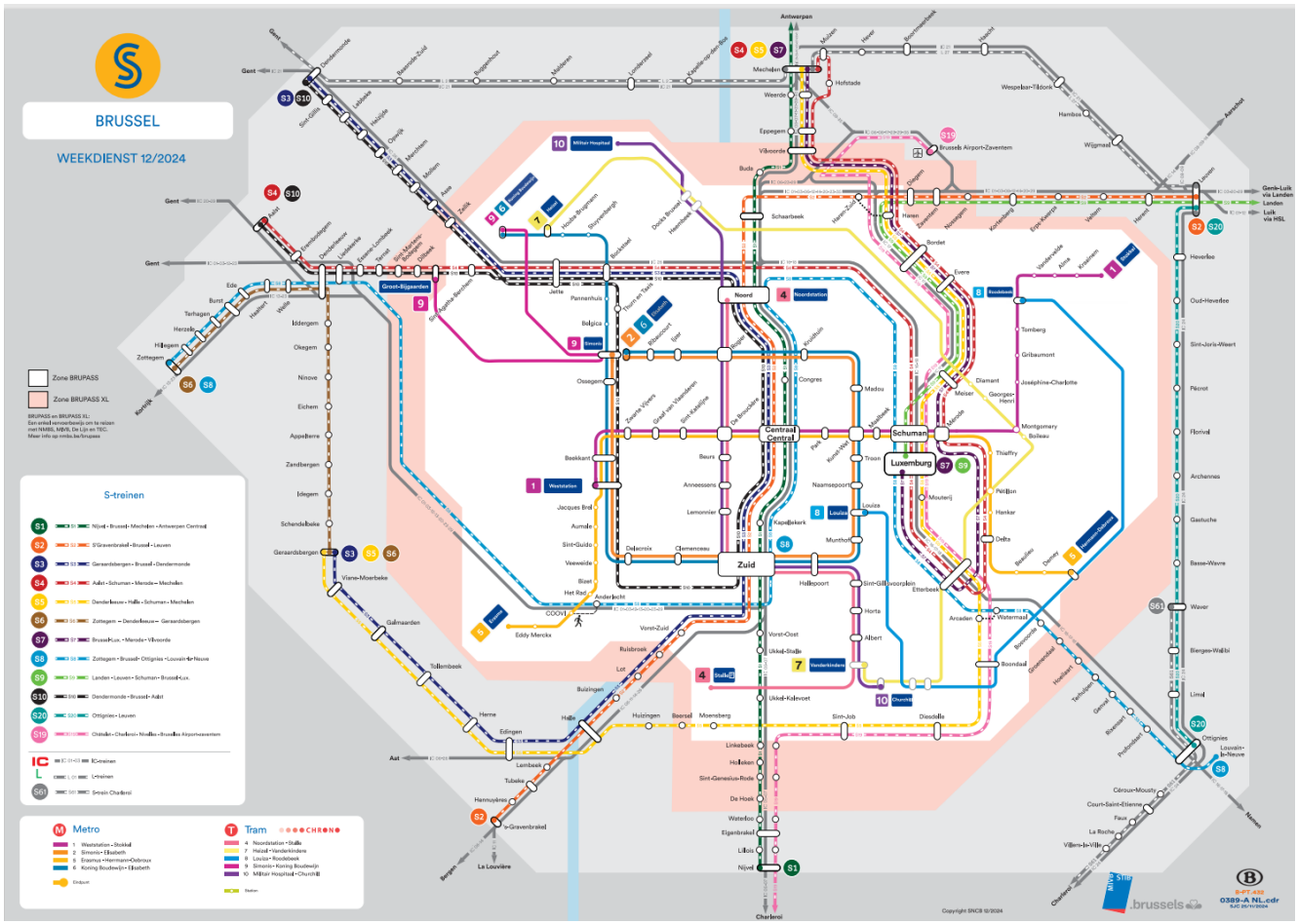

Figuur 1: voorstadsnet Brussel

Trekker en partners

- Federaal minister van Mobiliteit
- NMBS (trekker)
  Contact: Koen Christiaen, koen.christiaen@belgiantrain.be
- GEN-Stuurgroep (NMBS, MIVB, De Lijn, TEC en vertegenwoordigers van de ministers van de mobiliteit)

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
April 2016	Opening tunnel Schuman-Josaphat
December 2016	Uitbreiding S-aanbod op lijn 26
December 2017-2020	Uitbreiding S-aanbod, ook op zaterdag
December 2020	Opening station Anderlecht, aanbod S3 Zottegem-Brussel-Schaarbeek op zaterdag en zondag
December 2021	Verlenging S8 (1/u, week) naar Zottegem Bediening Brussel-Zuid – Zottegem door 2 treinen/u/richting (S8 in combinatie met S3) Verlenging S9 (1/u, week) naar Nijvel en Landen Verlenging IC27 (1/u, weekend) naar Nijvel
7 februari 2022	Verlenging S9 van Eigenbrakel tot Nijvel Omvorming IC27 Charleroi – Schuman – Brussels-Airport tot S19
December 2023	S8 naar Zottegem ook in het weekend
December 2024	Reorganisatie van het S-treinaanbod (S3, S6 en S8) in en rond Brussel.

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Op schema

Toelichting

Evolutie van het reizigersverkeer in de zone van het GEN-Brussel

Het aantal gebruikers van het S-aanbod kende een groei sinds de lancering ervan in de herfst van 2015. Deze continue groei bereikte meer dan 4,5% per jaar, waardoor de Brusselse voorstadszone begin 2020 een totaal van meer dan 65 miljoen reizigers telde.

Het jaarlijkse verkoopvolume in de Brusselse S-zone bedroeg 60,6 miljoen reizigers in 2024, met een lichte negatieve groei van -0,4% ten opzichte van 2023. Het zit dus nog niet terug op het niveau van vóór covid in 2019 (65,4 miljoen reizigers).

Evolutie van het aanbod S-treinen

December 2016 – december 2020

- Uitbreiding S-aanbod op lijn 26 (december 2016 en 2017).
- De S5 Edingen-Schuman-Mechelen rijdt om het halfuur tot Edingen en rijdt ook in het weekend (december 2017).
- S1 Antwerpen-Brussel-Nijvel rijdt om het halfuur ook op zaterdag (december 2017).
- S2 ’s Gravenbrakel-Brussel-Leuven krijgt een ruimere amplitude en rijdt op zaterdag ieder halfuur (sinds december 2018).
- In december 2020 opende het nieuwe station Anderlecht. Dit station wordt door de S3 Zottegem-Brussel-Dendermonde bediend (1/u).
- Sinds december 2020 rijdt de S3 ook in het weekend tussen Zottegem en Schaarbeek (1/u).
- Sinds december 2020 is de S4 Aalst-Schuman-Vilvoorde verlengd tot Mechelen met een ruimere amplitude.
- Sinds december 2020 rijdt de S7 Halle-Mechelen niet verder dan Vilvoorde.

December 2021 – 2022

Sinds december 2021 rijdt de S8 (1/u) tot Zottegem tijdens de week. Daardoor worden de stations tussen Brussel en Zottegem door 2 treinen/uur/richting bediend.

Op 7 februari 2022 vonden de volgende bijkomende aanpassingen plaats:

- De S9 werd verlengd van Eigenbrakel tot Nijvel. Deze verlenging was noodzakelijk door de voortgang van de werken om lijn 124 op 4 sporen te brengen (4 doorgaande sporen in Eigenbrakel).
- De IC27 Charleroi-Schuman-Brussels-Airport werd omgedoopt tot de S19, zonder dat de reisweg werd gewijzigd. Deze wijziging werd doorgevoerd omwille van de coherentie. Deze trein biedt immers een voorstedelijke bediening waarbij hij het merendeel van de haltes op zijn traject aandoet.

December 2023

Sinds december 2023 rijdt de S8-verbinding ook in het weekend van Zottegem naar Louvain-la-Neuve. Dit is een verduidelijking van het aanbod, want ze reed al naar Zottegem op weekdagen. Anderlecht wordt dus in het weekend bediend door deze verbinding.

Communicatie

Op de NMBS-website werd een speciale pagina ontworpen voor de S-trein en het GEN-Brussel.

GEN-infrastructuurwerken (ter info)

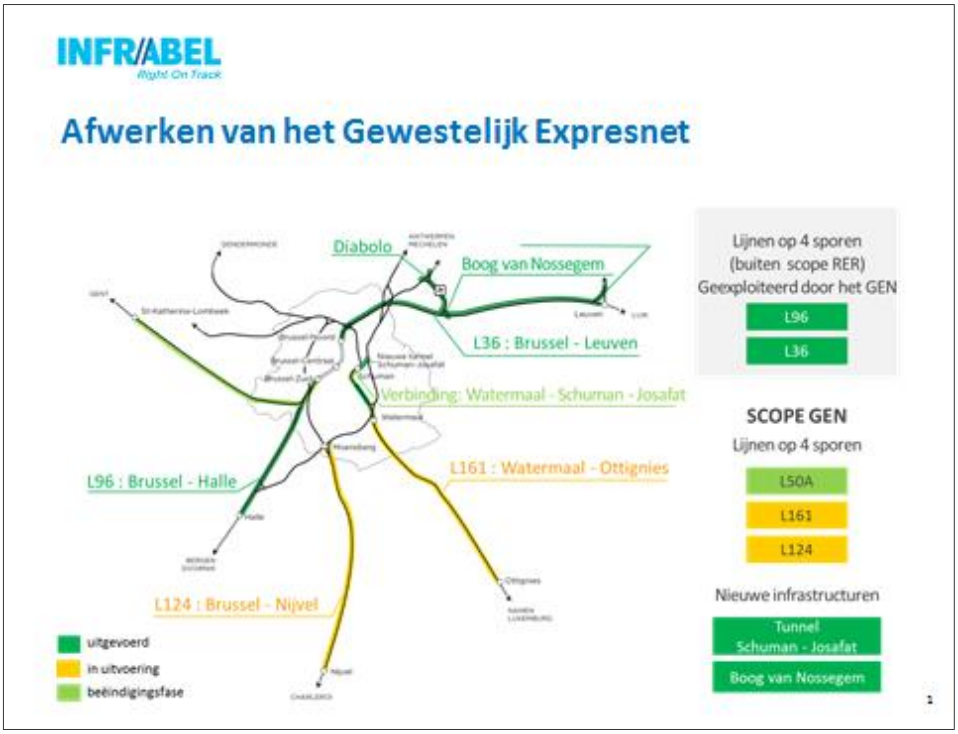

De belangrijkste lopende infrastructuurwerven zijn die voor het op vier sporen brengen van de lijnen 124 (Nijvel-Brussel) en 161 (Ottignies-Brussel). Op de lijnen 124 en 161 zijn de werven die gepland waren voor 2024 uitgevoerd volgens de planning van TUC RAIL.

Als gevolg van vertragingen in de aflevering van de vergunningen voor het baanvak van de lijn 124 in het Vlaamse Gewest, is de huidige voltooiingsdatum voor de werken op het gedeelte Sint-Genesius-Rode – Linkebeek nu voorzien voor 2034.

Op de lijn 161 werd in 2024 voornamelijk gewerkt ter hoogte van de overdekte sleuf, het station van Bosvoorde en aan de middelste sporen in het Waalse Gewest, om in 2025 een exploitatie met 4 sporen mogelijk te maken. Ook in het station van Ottignies worden de infrastructuurwerken voortgezet.

Op de lijn 124 concentreerden de belangrijkste spoorwerken zich in Waterloo en tussen Baulers en Nijvel.

3.5 BASISBEREIKBAARHEID MET HET OPENBAAR VERVOER

Focus

Op 22 juni 2019 trad het Decreet Basisbereikbaarheid, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering, in werking. De Vlaamse Regering wil met de invoering van basisbereikbaarheid een kwaliteitssprong maken in het openbaar vervoer. In tegenstelling tot basismobiliteit waarbij het aanbod van openbaar vervoer op wandelafstand centraal stond, is basisbereikbaarheid een vraaggestuurd model. Het is de bedoeling om zoveel mogelijk mensen op een attractieve, snelle, comfortabele en duurzame manier te verplaatsen. Daarbij wordt niet enkel uitgegaan van de woon-werk- en de woon-schoolverplaatsingen, maar ook de andere verplaatsingen komen in beeld. Om dit op een succesvolle manier te doen wordt een gelaagd (hiërarchisch) OV-netwerk ontwikkeld. Belangrijk uitgangspunt bij deze ontwikkeling is dat het OV-plan 2022 budgetneutraal moet zijn ten opzichte van het bestaande OV-netwerk.

In een gelaagd OV-netwerk vormen spoorinfrastructuur en stations het hoogste niveau waarop de rest van het aanbod – binnen het kader van basisbereikbaarheid – is opgebouwd. Als tweede laag wordt een kernnet ontwikkeld dat snelle verbindingen biedt op vervoersrelaties met een hoge potentie. Daar waar het spooraanbod ontbreekt of onvoldoende is voor het grote potentieel aan reizigers, verbindt het kernnet grote kernen en attractiepolen met elkaar. De derde laag, het aanvullend net (met inbegrip van de functionele lijnen) vult het kernnet aan en zal voeding geven aan de bovenliggende vervoersnetwerken. Daarbij stopt de verantwoordelijkheid niet bij de grens van de vervoerregio: de vervoerregio Vlaamse Rand omringt Brussel en wordt op zijn beurt omringd door andere vervoerregio's. Het maakt en kent vele verbindingen over de grens van de vervoerregio heen, waar de attractiepolen ook buiten de regio liggen.

Het Vervoer op Maat (VOM) vormt de vierde en laatste vervoerslaag van het openbaarvervoersmodel voor basisbereikbaarheid. Niet alleen flex- en semiflexbusjes, maar ook deelfietsen en collectieve taxi's behoren tot deze vervoerslaag. Het vervoer op maat zorgt voor een efficiënte invulling van de lokale vervoersvragen. Het gaat dan om lokale (eventueel private) initiatieven.

Volledig los van basisbereikbaarheid heeft De Lijn aan de vervoerregio een vraaggestuurd aanbodsplan voorgesteld in het kader van Minder Hinder tijdens de Werken aan de Ring.

Trekker en partners

- Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
- De Lijn (trekker)
  Contact: Philippe Jacobs (regiomanager), Philippe.jacobs@delijn.be

– Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)
  Contact: Kathy Courtens (afdelingshoofd), kathy.courtens@mow.vlaanderen.be
  Anita Jaspers , anita.jaspers@mow.vlaanderen.be

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
22 juni 2019	Invoering Decreet Basisbereikbaarheid
2 maart 2021	Voorwaardelijke goedkeuring OV-plan door VVRR
1 januari 2023	Invoering fase 0
1 juli 2023	Invoering fase 1
6 januari 2024	Invoering fase 2
1 juli 2024	Invoering fase 3
6 januari 2025	Invoering fase 4a en 4b

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Bij te sturen.
Fase 0, 1, 2, 3, 4a en 4b Hoppin goedgekeurd door de Vervoerregioraad (VVRR).

Fase 4c Hoppin **nog niet goedgekeurd door de Vervoerregioraad** wegens gebrek aan middelen Vervoer Op Maat. Dit omvat bijsturingen in het Pajottenland aan lijnen 160, 61, 164 en R72. Vandaag rijden deze lijnen nog steeds zoals voorheen (enkel het lijnnummer werd reeds gewijzigd om uniform te zijn met alle andere aanpassingen en regio's).

Toelichting

Algemeen

Het OV-plan werd op 2 maart 2021 voorwaardelijk goedgekeurd door de Vervoerregioraad. Concreet betekent dit dat de uitwerking van het aanvullend net onderhevig is aan de uitrol van VOM. Sinds 2017 telt de Vlaamse Rand 0 belbusgebieden, hetgeen betekent dat er geen 'historisch' VOM-budget

beschikbaar is waarop de vervoerregio kan terugvallen. De uitrol van (het kleine) VOM-plan in de Vlaamse Rand werd geraamd op € 855.000. Met een beschikbaar budget van € 200.000 is er vandaag een groot tekort om de geplande maatregelen voor VOM te implementeren. Enkel de Flex Opwijk kon in fase 2 gerealiseerd worden met deze beperkte middelen. Om goedkeuring te bekomen door de Vervoerregioraad voor fases 2, 3, 4a en 4b heeft De Lijn oplossingen gezocht in het aanvullend net om het gebrek aan VOM-budget te compenseren en geen witte vlekken in het netwerk te slaan. Concreet gaat het om volgende initiatieven:

- Doortrekking van lijn R31 in fase 2 tot Grimbergen Verbrande Brug (in plaats van Grimbergen Stelplaats)
- Doortrekking van lijn 61 in fase 2 tot Malderen Dorp (in plaats van Londerzeel Station)
- Invoering van lijn 281 in fase 4 voor een oost-westverbinding tussen Humbeek en Elewijt
- Spitsverlenging van lijn 25 in fase 4 tot Nederokkerzeel Kerk (in plaats van Kortenberg UPC)

Deze maatregelen zorgen vandaag echter voor een onevenwicht in de budgetten voor aanvullend net en zetten het budgetneutrale kader waarbinnen Basisbereikbaarheid uitgerold diende te worden voor de Vlaamse Rand onder druk. Het is daarom noodzakelijk te blijven ijveren voor meer middelen in het Vervoer Op Maat.

Toelichting fasen

Kaart fasering zoals oorspronkelijk voorzien (fase 1 tot en met 4):

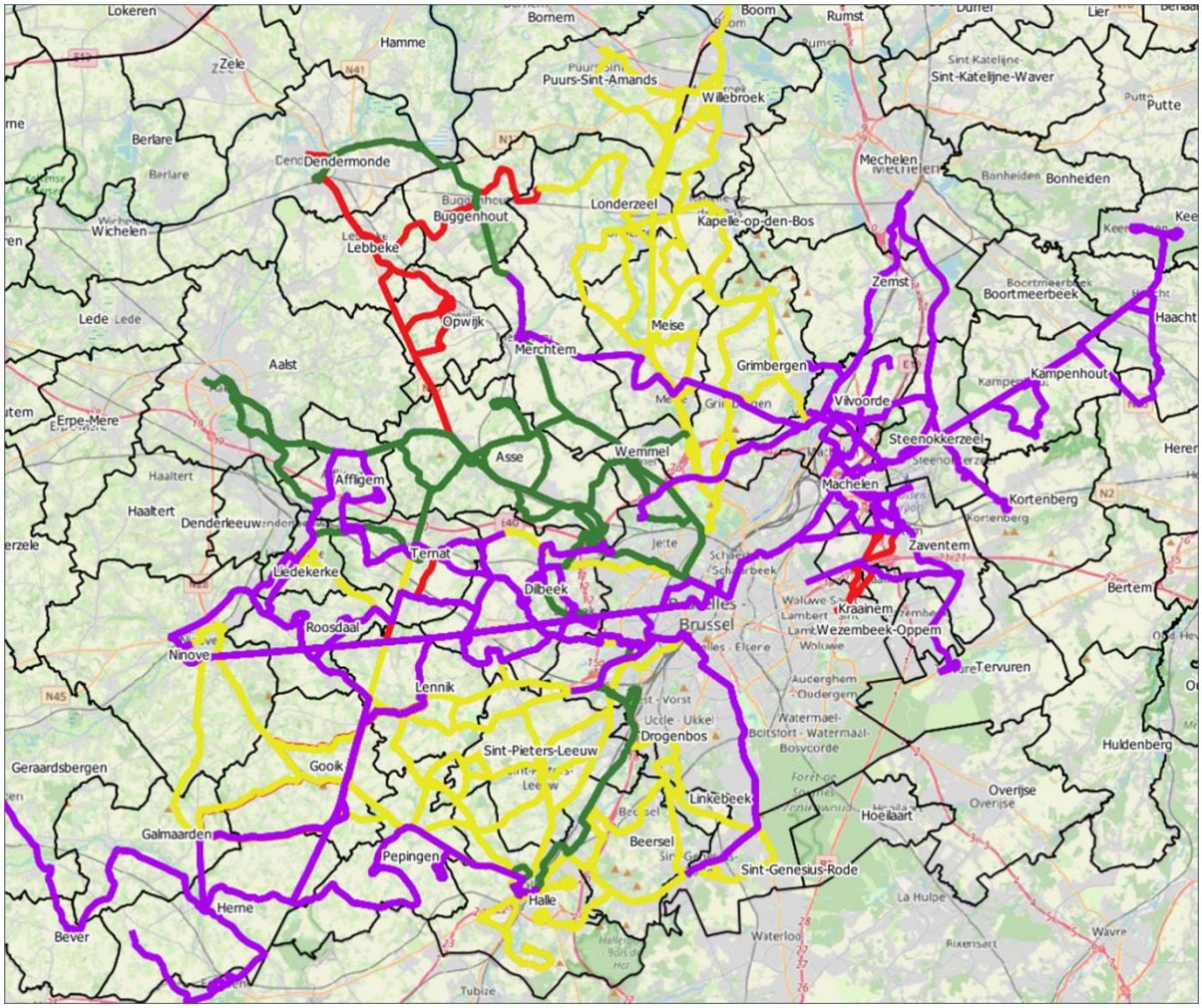

Fase 0 (ingevoerd vanaf 1/01/2023)

Fase 0 bevat enkele quick wins die voornamelijk bestaan uit (kleine) trajectwijzigingen van lijnen 261 en 518 te Westrode en lijn 821 aan Zaventem luchthaven. Ook gaat de eerste lijn met R-nummering van start voor bussen van en naar Brussel: lijn R29 Brussel-Noord – Dilbeek Zuurweide. Tot slot wordt de nieuwe buslijn 52 (Vlezenbeek – Lot – Beersel – Sint-Genesius-Rode) gecreëerd ter vervanging van de afgeschafte schoollijn 575 (Vlezenbeek – Sint-Pieters-Leeuw – Drogenbos – Ukkel).

Fase 1 (ingevoerd vanaf 1/07/2023)

Fase 1 bestaat uit de verlenging van kernnetlijn 116, de introductie van een nieuwe lijn 65, de samenvoeging van lijnen 359 en 659 en van lijnen 23 en 24, de inkorting van lijn 21 van Malderen tot Opdorp, en een (beperkte) zondagbediening op lijn 280 tussen Vilvoorde en Mechelen. Tot slot krijgen enkele schoollijnen een nieuw lijnnummer toegewezen.

Lijn 116 maakt deel uit van het kernnet B (30' frequentie) op het traject Brussel-Zuid – Itterbeek dat via aanvullend net doorgetrokken wordt tot Sint-Katherina-Lombeek. Bijkomend wordt de cadanslijn ook verlengd tot het station van Essene-Lombeek. Lijn 359 wordt kernnet A en krijgt een nieuw traject in Sint-Stevens-Woluwe en Zaventem met verhoogde frequentie (15') door de samensmelting met lijn 659. R59 is de naam van deze nieuwe lijn. De nieuwe lijn 65 (Leerbeek – Asse) vormt met een uurfrequentie de verbinding tussen Leerbeek en Asse via Lennik en Ternat. De keuze om lijnen 23 en 24 samen te voegen en een nieuw traject toe te kennen is te wijten aan de onaantrekkelijke frequentie van 120'. Door de samenvoeging zal deze nieuwe lijn 20 met een hogere frequentie (60') kunnen rondrijden. Tijdens spitsuren op schooldagen zullen er nog extra ritten zijn. De inkorting van lijn 21 tussen Malderen en Opdorp is gebaseerd op tellingen met lage reizigersaantallen. Alternatieven zijn de treinlijn Malderen – Buggenhout – Dendermonde en Lebbeke – Dendermonde of lijnen 91 en 23 op het gemeenschappelijk traject tussen Lebbeke en Dendermonde. Lijn 280, die Vilvoorde via Perk met Mechelen verbindt en daar onder meer het recreatiedomein van Hofstade bedient, kent vandaag nog geen zondagbediening. Daar komt in fase 1 positief verandering in. In fase 4a wordt deze zondagbediening nog uitgebreid.

Fase 2 (ingevoerd vanaf 6/01/2024)

Voor het **Pajottenland** en de **Zennevallei** bevat deze fase de eerste maatregelen met echt zichtbare impact. Positief voor dit gebied is de introductie van drie kernnetlijnen (R53, R70 en R42) en de verhoogde frequenties van lijn 52 (Vlezenbeek – Sint-Genesius-Rode), stadslijn 2 (Halle Station – Lembeek), stadslijn 1 (Halle Station – Breedhout) en lijn R70 (Brussel-Zuid – Halle). Verder schrappen we lijn 140 (snelbus Leerbeek – Brussel) en lijn 141 (Leerbeek – Brussel) ten voordele van de eerder vernoemde lijn R42 (Kernnet) dat een 15' frequentie krijgt. Lijn 145 (Pepingen – Sint-Pieters-Leeuw – Brussel) wordt samengevoegd met lijn 144 (Brussel-Zuid – Leerbeek). De samenvoeging zorgt voor een verhoogde frequentie op het deeltraject Anderlecht – Sint-Pieters-Leeuw. Het deeltraject Sint-Pieters-Leeuw – Pepingen valt weg. Verdere wijzigingen hebben voornamelijk betrekking tot de lijnnaam, reisweg en frequentie. Halle zal over twee stadslijnen (1 & 2) beschikken die verhogen in frequentie. Door de verlenging van lijn 355, omgedoopt tot R15 (Brussel – Denderleeuw), zal voortaan ook Denderleeuw Station rechtstreeks bediend worden. De reeds succesvolle trajectwijziging van lijn 52 (Vlezenbeek – Sint-Genesius-Rode) in fase 0 wordt uitgebreid van enkel spitsritten tot bediening doorheen de dag en zaterdagritten. Lijn R54 behoudt grotendeels haar traject. Het centrum van Lot wordt weliswaar niet langer bediend ten voordele van het centrum van Beersel. De lijn R55 behoudt haar traject maar krijgt een verlaagde frequentie in Linkebeek.

In de Noordrand/Brabantse Kouters wijzigt er ook heel wat. Lijn 232 wordt geschrapt door een samenvoeging met lijn 231. De verbinding tussen Grimbergen Stelplaats en Verbrande Brug wordt daarbij overgenomen door de nieuwe R31 die ook een verhoogde frequentie krijgt. De huidige verbinding tussen Grimbergen Stelplaats en Kapelle-op-den-Bos via lijn 231 wordt vervangen door lijn 131. De relatie tussen Grimbergen Stelplaats en Humbeek wordt dan weer opgevangen door de nieuwe R30 (de huidige lijn 230) die eveneens verhoogt in frequentie.

Op de as Brussel-Londerzeel worden ten eerste lijnen 250 en 251 samengevoegd tot de nieuwe lijn R50. Deze lijn rijdt niet meer tot Puurs, maar wordt beperkt tot Londerzeel Station. De verbinding naar Puurs wordt overgenomen door lijn 280 (van VVR Mechelen). Het traject via Steenhuffel komt te vervallen, maar er wordt wel een nieuwe lijn 46 gecreëerd die de verbinding maakt tussen Merchtem en Londerzeel via Steenhuffel. De verbinding tussen Londerzeel en Malderen via de huidige 251 wordt vervangen door lijn 61 (de huidige 261) die wordt doorgetrokken om dit deel op te vangen. De nieuwe lijn R50 verhoogt ook in frequentie: kernnet A (Brussel-Wolvertem) en kernnet B (Wolvertem-Londerzeel). Ten tweede worden snelbuslijnen 460 en 461 samengevoegd op het traject van de huidige lijn 460. De frequentie van deze nieuwe lijn X60 neemt toe. Ten derde wordt lijn 260 omgedoopt tot R60. De reisweg wijzigt tussen Meise en Nieuwenrode: vanuit de deelgemeenten van Meise en Kapelle-op-den-Bos sneller en zonder overstap naar de centra van Wolvertem en Meise. Daarnaast zal de R60 niet meer rijden tussen Puurs Station en Willebroek Station.

In de **Druivenstreek** lanceren we zeven nieuwe lijnen die de vroegere lijnen 337, 341, 343, 344, 345, 348, 349 en 395 vervangen. Zo zijn er nu heel wat lijnen richting Brussel, met als sterkhouder de as Overijse – Brussel. De hele dag lang heb je om de 15 minuten een bus naar de hoofdstad van ons land. Lijn 70 verbindt Leuven met Groenendaal via Overijse en Hoeilaart en rijdt op weekdagen en zaterdag elk halfuur, op zondag elk uur. De huidige lijn 830 wordt vervangen door lijn 71 waarbij de verbinding tussen Zaventem luchthaven en Cargo wegvalt. De frequentie wordt wel verhoogd: 15' in de spits, 30' in de dal. Aan de halte Overijse De Leegheid sluiten lijnen 70 en 71 bovendien op elkaar aan. Lijn 79 verbindt dan weer Leuven met Waver. Lijnen R75, R76 en R78 zorgen vanuit Etterbeek en/of Oudergem (Herrmann Debroux) voor vlotte verbindingen naar het oosten en zuiden. De nieuwe snelbus X77 geeft dan weer een supersnelle relatie tussen Brussel en Overijse. Ook het schoolnetwerk wordt in de Druivenstreek volledig hervormd.

De laatste grote wijzigingen vinden plaats in de **Oostrand/luchthavenregio**. De bundel 351, 352, 651 en 652 wordt aangepakt. Deze worden samengevoegd tot lijn 91 die via het station van Nossegem zal rijden om vervolgens Zaventem Cargo en luchthaven aan te doen. Bijkomend wordt de lijn R92 opgericht die met een 30' frequentie op weekdagen zorgt voor een verhoging van het aanbod tussen Kraainem en Leuven. Met lijn R90, de vroegere lijn 358, reis je dan weer vlot van Brussel naar Leuven

via Sint-Stevens-Woluwe, Nossegem, Kortenberg, Veltem-Beisem en Winksele. Hier verhogen we de frequentie naar een bus elk kwartier op weekdagen en zaterdag en een bus om het halfuur op zondag. Tot slot werd met de Flex Opwijk ook het eerste en enige VOM-project geïntroduceerd in fase 2. Ze maakt op vraag verplaatsingen mogelijk tussen Merchtem, Buggenhout, Opwijk en Asse.

Fase 3 (ingevoerd vanaf 1/07/2024)

Fase 3 focust op bediening van de **Brabantse Kouters** en de **Westrand** en introduceert **zes kernnetlijnen** (R40, R41, R45, R10, 714 en R14) en twee afschaffingen (242 en 243).

De lijnen 242 en 243 richting Wemmel en Asse/Zellik worden afgeschaft om een 15' frequentie te creëren op het (kernnet)traject tussen Brussel-Noord en Wemmel. Verder wordt deze lijn aangevuld met een functionele doortrekking richting Asse. Lijn 810 krijgt een reiswegaanpassing via de Gossetlaan in Dilbeek en een verhoogde frequentie naar het UZ Brussel ter compensatie voor het wegvallen van lijn 243.

Fase 4a (ingevoerd vanaf 1/01/2025)

In **Vilvoorde** wordt lijn 287 met een licht gewijzigde/verlengde reisweg omgevormd tot **stadslijn 1**, met bediening van de Verbrande Brug, een hogere frequentie en voortaan ook zondagsbediening.

Op de N21-**as Brussel-Luchthaven-Haacht-Keerbergen** verandert er veel. Lijnen 271, 660 en 686 worden ingekanteld in kernnet A-lijn R27 (op het bestaande traject) die zo een verhoogde frequentie zal bieden. Snelbuslijn 471 (Brussel-Luchthaven) wordt geïntegreerd in kernnet A-lijn R26 op dat bestaande traject maar met verhoogde frequenties. Lijn 621, vandaag functioneel op de verbinding Zaventem-Keiberg-Vilvoorde, wordt samen met lijn 683 ingekanteld in **kernnet B/AN-lijn 82** die hogere frequenties krijgt over de hele lengte. Ook lijn 280, omgedoopt tot 28, krijgt een hogere frequentie door de inkanteling van lijn 682 én wordt ook doorgetrokken tot het ziekenhuis van Vilvoorde. Lijn 681 verdwijnt, net als functionele lijn 222. Lijnen **820** (nu R20) en **821** (nu 21) krijgen in deze fase hogere frequenties. Lijn 225 (Vilvoorde-Steenokkerzeel-Kortenberg) wordt dan weer verlaagd in frequentie in de spits, krijgt een spitsbediening tot Nederokkerzeel evenals het nieuwe lijnnummer 25.

De weggevallen oost-west-verbindingen in **Zemst** worden opgevangen met de creatie van een nieuwe lijn 281 dat het hele grondgebied van de gemeente zal beslaan, dus ook de kernen Bos en Laar. Ook voor de relatie tussen Humbeek en Weerde Station biedt deze nieuwe lijn soelaas.

In de **Oostrand** krijgt de zone rond Kraainem en Wezembeek-Oppem een grondige hervorming. Lijn R80 vervangt de vroegere lijn 317 en verbindt Leuven met het metrostation Kraainem via Tervuren. Lijn R81 is de samenvoeging van de vroegere lijnen 316 tussen Leuven en Kraainem centrum en 318 tussen Kraainem en Brussel-Noord. De nieuwe spitslijn 819, die op weekdagen elke 30' rijdt in de ochtend- en avondspits, zorgt voor een snelle verbinding tussen Tervuren Centrum en Brussel via Wezembeek-Oppem,

Kraainem en Sint-Stevens-Woluwe. Tussen Sterrebeek en Brussel rijdt deze lijn bovendien parallel met lijn R81 waardoor in de spits een 15' frequentie gecreëerd wordt op deze as.

Tot slot wordt ook het volledige scholennetwerk hervormd. Lijnen 514 (Steenokkerzeel-Nederokkerzeel-Haacht-Tildonk) en 515 (Perk-Steenokkerzeel-Haacht–Tildonk) voor Tildonk Sint-Angela en Haacht Don Bosco worden vervangen door vier nieuwe lijnen: 291 (Steenokkerzeel – Haacht – Tildonk), 292 (Perk – Kampenhout – Haacht), 293 (Perk – Kampenhout – Tildonk) en 294 (Berg – Nederokkerzeel – Haacht – Tildonk).

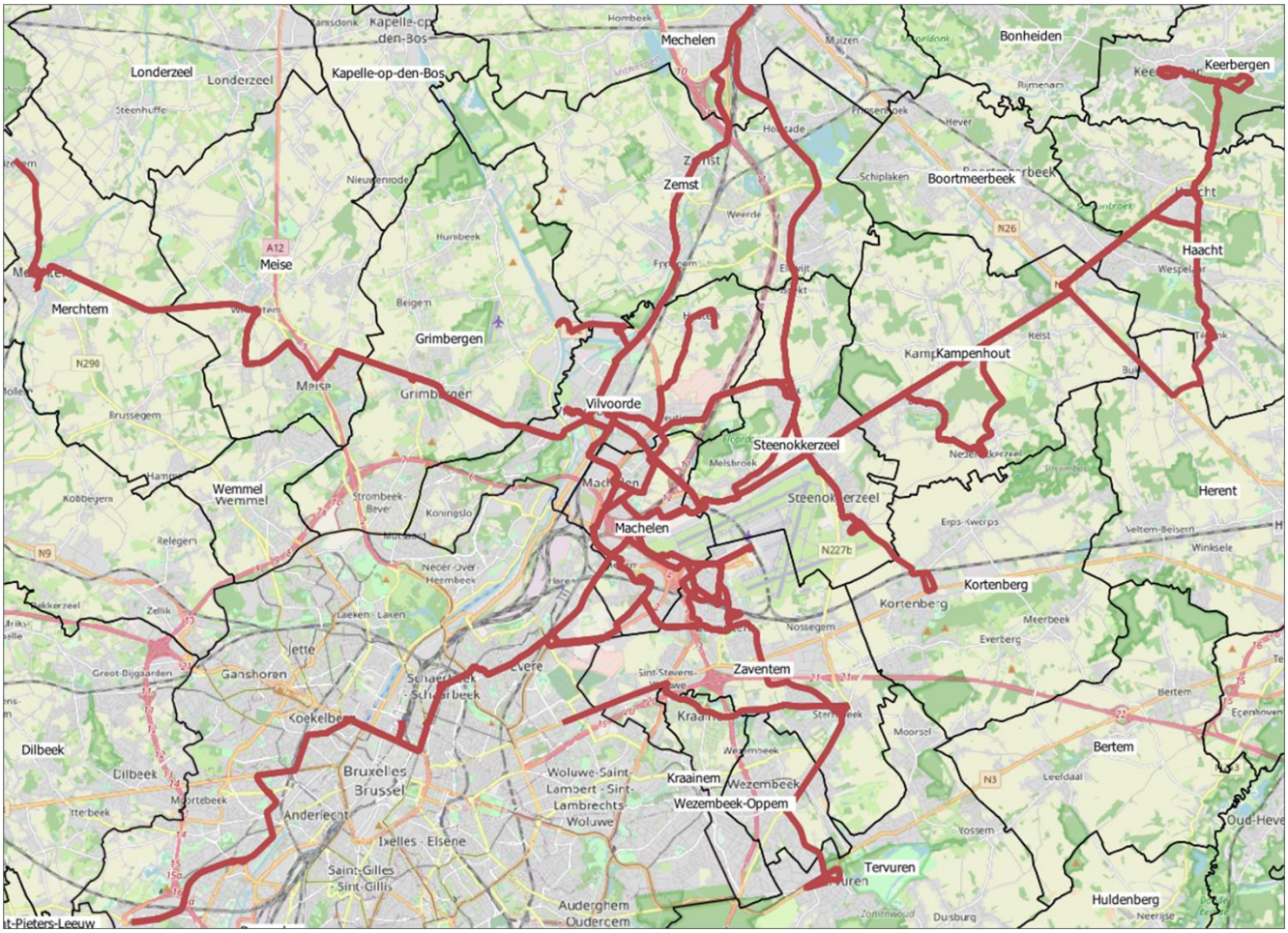

Fase 4b (ingevoerd vanaf 1/01/2025)

In het **Pajottenland** en de **Zennevallei** worden **drie kernnetlijnen** (116, 118 en 136) geïntroduceerd, alsook **één lijn geschrapt** (117). Lijn 136 wordt opgehoogd naar een 15' frequentie op het traject Brussel-Zuid – Alsemberg (kernnet A) en een 30' frequentie op het traject Dilbeek – Brussel-Zuid (kernnet B). Lijn 116 wordt opgehoogd naar een 30' frequentie (kernnet B) op het traject Brussel-Zuid – Sint-Martens-Bodegem

en wordt via aanvullend net doorgetrokken tot Sint-Katherina-Lombeek. Schoolbussen hebben nog een functionele vertakking tot Essene-Lombeek. Lijn 118 volgt net als lijn 116 het kernnet B traject tussen Brussel-Zuid en Itterbeek en zorgt zo voor een **samengestelde frequentie van 20'**. Via aanvullend net vervolgt lijn 118 zijn reisweg richting Schepdaal waar het functioneel vertakt richting Sint-Martens-Lennik en Ternat.

In de **Westrand** is de introductie voorzien van **twee kernnetlijnen A** (126 en 128). Deze lijnen zullen aan een 15' frequentie rijden, op schooldagen zorgen deze lijnen voor een **samengestelde frequentie van 7,5' tijdens spitsuren**. Door de verlenging van lijn 127 naar Liedekerke Station, zal het belang van lijn 625 afnemen en wordt haar frequentie verlaagd tijdens de daluren.

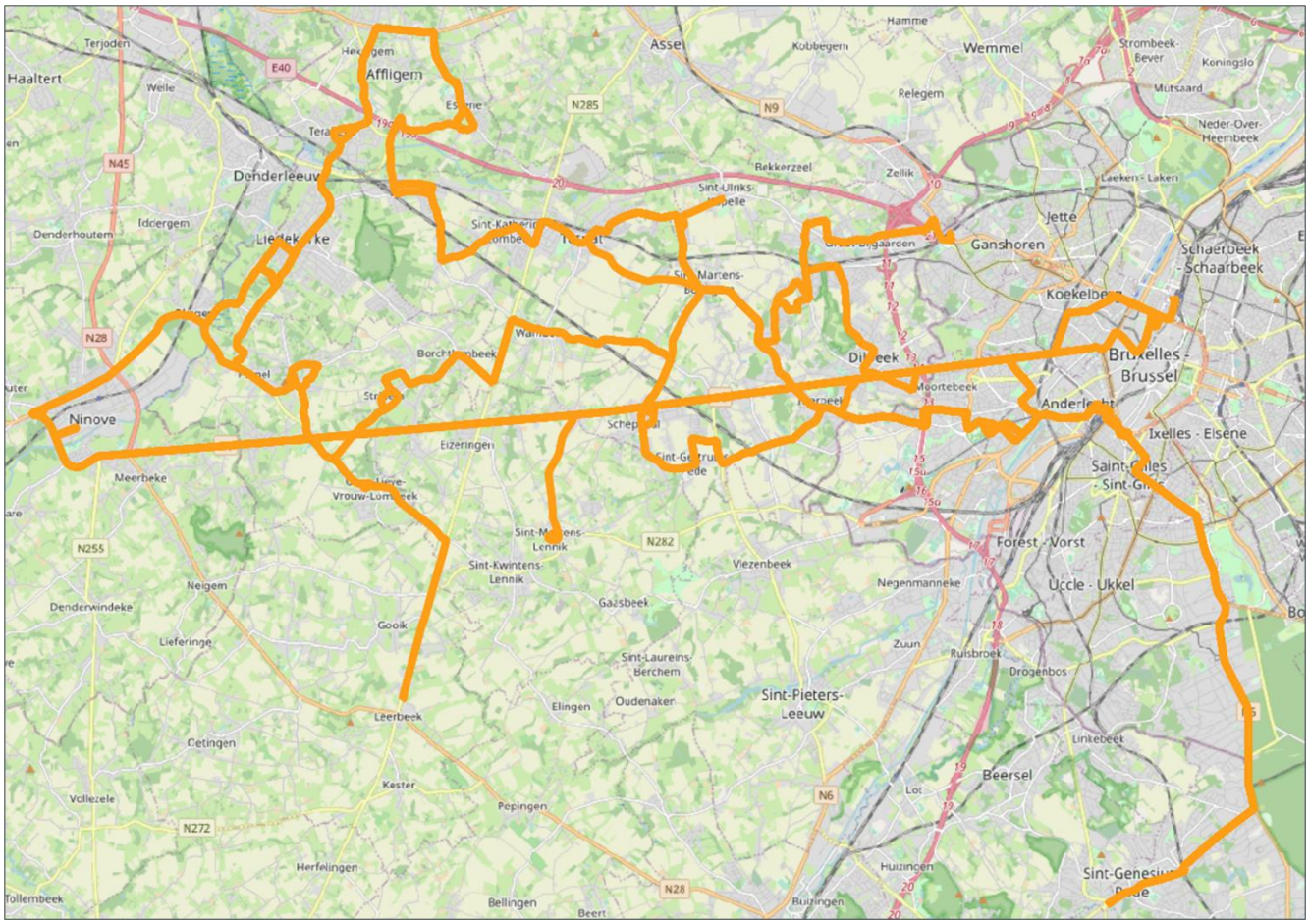

Fase 4c (niet goedgekeurd, **niet ingevoerd**)

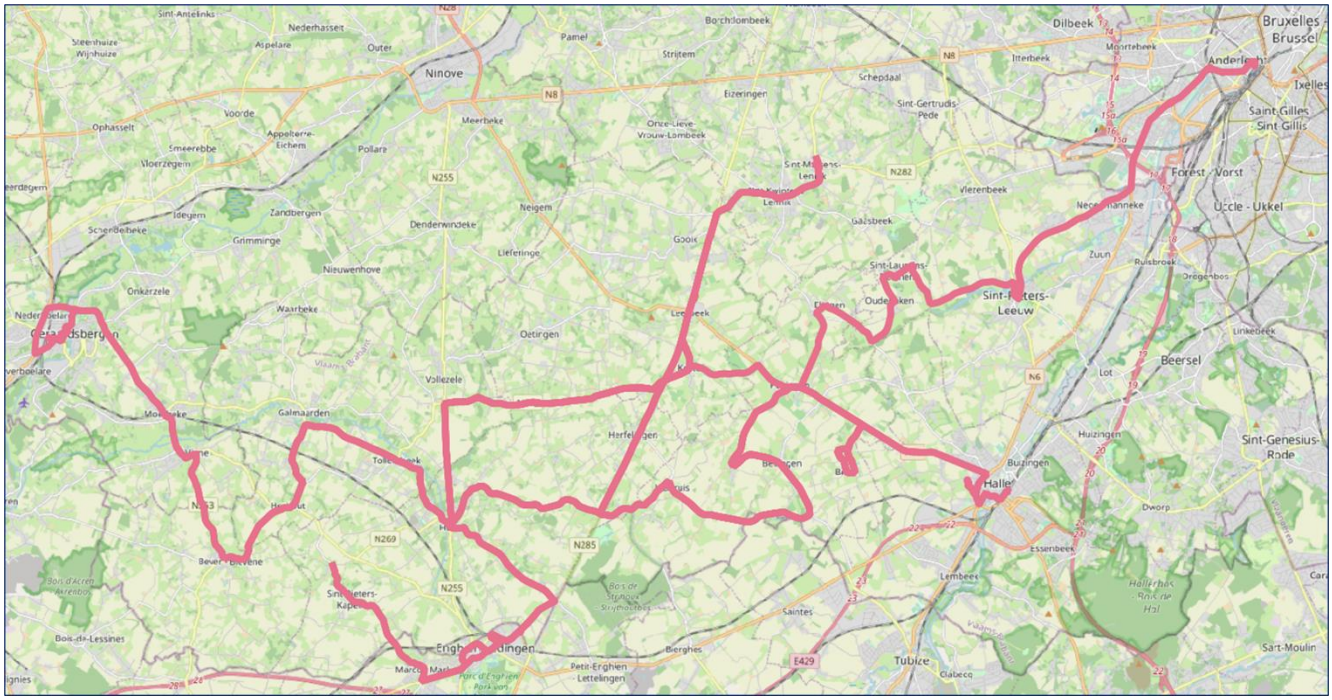

Visualisatie

Op deze webpagina (status 5/2025) is het nieuwe netplan in de vervoerregio Vlaamse Rand raadpleegbaar.

3.6 COMBIMOBILITEIT BEVORDEREN MET HOPPIN

Focus

Sinds 2001 heeft de Vlaamse overheid gebouwd aan een hernieuwde mobiliteitsvisie die beschreven wordt in het decreet basisbereikbaarheid (2019). Het nieuwe decreet laat toe om vernieuwende mobiliteitsoplossingen in te zetten om mobiliteit en leefbaarheid, economische en maatschappelijke noden te verzoenen. Het decreet zorgt voor heel wat wijzigingen in het mobiliteitslandschap.

Combimobiliteit staat in het decreet centraal. Dat wil zeggen dat reizigers verschillende vervoermiddelen combineren om hun bestemming te bereiken, bv. trein, bus, tram, een eigen wagen of fiets, of een deelwagen/-fiets. Hoppinpunten spelen een cruciale rol in de overstap naar die combimobiliteit. Het zijn knooppunten waar verschillende vervoermiddelen samenkomen en op elkaar zijn afgestemd.

Doelstellingen voor de Vlaamse Rand/Leuven

Concreet stelt MOW voor de Vlaamse Rand volgende doelstellingen voorop:

- De afronding van het P+R combiparkingplan (2018), ingekanteld in de actuele Hoppinvisie.
- De uitrol van een nieuwe Hoppinplanning, met aandacht voor de inkanteling van de bestaande combiparkingplanning.
- Een gecoördineerde aanpak met het BHG voor de grotere combiparkings en eventueel gewestgrensoverschrijdende Hoppin, en dit minstens in de zone Brussel XL.

Een overzicht van de Hoppinpunten voor de vervoerregio Vlaamse Rand is hier terug te vinden.
Een overzicht van de Hoppinpunten voor de vervoerregio Leuven is hier terug te vinden.

Trekker en partners

- Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) (trekker): de afdeling Beleid stuurt vanuit de planning van het Regionaal Mobiliteitsplan de uitrol van Hoppin aan en coördineert de planning.
  Contact: Kathy Courtens, kathy.courtens@mow.vlaanderen.be
  Anita Jaspers (plaatsvervanger), anita.jaspers@mow.vlaanderen.be

Verschillende partners zorgen mee voor de realisatie van de Hoppinpunten op het terrein: AWV, DWV, NMBS, gemeenten, Brussels Airport Company. De gemeenten krijgen via subsidiëring ondersteuning bij de aanleg van de Hoppinpunten.

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
Maart 2017	Opstart studie combimobiliteit P+R
Mei 2018	Afronding studie en bekendmaking keuzes MOW en keuzes inkanteling Spoorinvest
2021-2030	Uitrol combipunten Quick Wins 2021 / 2030 en combipunten Spoorinvest
5 april 2022	Publicatie BVR Hoppinpunten
Februari 2022	Afronding unieke verantwoordingsnota voor Hoppinpunten met deelmobiliteit in Vervoerregio Vlaamse Rand
Juli 2022	Publicatie BVR haltes en halte-infrastructuur
Najaar 2023	Start opmaak gecentraliseerde start- en projectnota voor de luchthavenzone
15 december 2023	Goedkeuring RMP door de minister, incl. lijst Hoppinpunten voor de Vlaamse Rand
25 april 2024	Goedkeuring RMP door de minister, incl. lijst Hoppinpunten voor Leuven
- heden	Uitrol hoppinpunten op terrein

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Op schema: de uitrol van de Hoppinpunten is een werk van lange adem, het is van belang dat de gemeenten een duidelijke planning maken voor de lopende legislatuur.

Toelichting

De toelichting wordt gegeven per initiatiefnemer, soms zijn er meerdere partners betrokken bij de aanleg maar wordt het punt bij de initiatiefnemer (of de partner die de aanleg trekt) besproken.

DWV

Realisaties 2024

Gemeente	Hoppinpunt	Stand van zaken
Wezembeek-Oppem	Tramterminus lijn 44	Geopend
Groot-Bijgaarden	Station	Ontwerp afgewerkt

Machelen	Hermeslaan	Ikv Luchthaventram: vergunning definitief
Machelen	Grensstraat	Ikv Luchthaventram: vergunning definitief
Machelen	Culliganlaan	Ikv Luchthaventram: vergunning definitief
Machelen	Da Vinci	Ikv Luchthaventram: vergunning definitief
Zaventem	Technics	Ikv Luchthaventram: vergunning definitief
Zaventem	Eindstation IMH	Ontwerp (via BAC)
Willebroek	Eindsstation Sneltram	Ontwerp gefinaliseerd
Londerzeel	Hoppin Sneltram	Ontwerp in vraag gesteld door actoren
Wolvertem	Hoppin Sneltram	Gemeentelijk RUP plancontour
Meise	Hoppin Sneltram	Ontwerp gefinaliseerd
Strombeek-Bever	Hoppin Sneltram	Ontwerp gefinaliseerd

Planning 2025

Gemeente	Hoppinpunt	Stand van zaken
Groot-Bijgaarden	Station	Vergunningsaanvraag + aanbesteding
Machelen	Da Vinci	Ikv Luchthaventram: aanbesteding
Zaventem	Technics	Ikv Luchthaventram: aanbesteding
Zaventem	Eindstation IMH	Vergunningsaanvraag + aanbesteding
Willebroek	Eindsstation Sneltram	Vergunningsaanvraag klaar
Meise	Hoppin Sneltram	Vergunningsaanvraag klaar
Strombeek-Bever	Hoppin Sneltram	Vergunningsaanvraag klaar

AWV

Realisaties 2024

Gemeente	Hoppinpunt	Stand van zaken
Roosdaal	Roosdaal Pamel Schoon Verbond	Bushaltes conform aangelegd
Pepingen	Termeeren	Aangelegd
Halle	Groeningestraat	Aangelegd
Dilbeek	Dilbeek stelplaats	Aangelegd
Merchtem	Brussegem Noorden	Aangelegd
Opwijk	Mazenzele	Aangelegd
Eizeringen	Eizeringen kruispunt	Deel langs N8 in afronding. OVA ingediend voor P&R langs N285 zijde
Affligem	Hekelgem Den Beer	Aangelegd
Grimbergen	Stelplaats	Aangelegd
Zaventem	Nossegem Station	Aangelegd

Planning 2025: onder voorbehoud van GIP wordt uit de locaties hieronder een aandeel weerhouden

Gemeente	Hoppinpunt	Stand van zaken
Zemst	Hofstade Sport Vlaanderen	Ontwerp in opmaak
Halle	Hondzocht	Ontwerp in opmaak
Zaventem	Steenokkerzeel oud station	Ontwerp in opmaak
Sint Genesius Rode	Middenhut	Ontwerp in opmaak
Grimbergen	Hellebeekberg	Ontwerp in opmaak
Perk	Kerk	Ontwerp in opmaak
Lennik	Sint-Martens Lennik Dorp	Ontwerp in opmaak
Galmaarden	Vollezele Kerk	Ontwerp in opmaak
Zemst	Hofstade Station	Ontwerp in opmaak

Asse	Hopmarkt	Uitgevoerd mei 2025
Asse	Vijverbeek	Klaar voor uitvoering
Ternat	The Leaf	OVA ingediend

Gemeenten

De opvolging van de realisatie van Hoppinpunten bij de gemeenten gebeurt via de subsidies. Een overzicht specifiek voor de Rand is niet voorhanden. Algemeen kan er verwezen worden naar de website van Hoppin waar er een overzicht wordt gegeven van alle Hoppinpunten.

Afstemming en samenwerking BHG

Wat de oprichting van een werkgroep met MOW, de Vervoerregio Vlaamse Rand en BHG betreft, vond er een startoverleg plaats op 27 mei 2021. Er is een principieel akkoord voor gewestgrensoverschrijdende samenwerking i.v.m. Hoppin. De principeakkoorden over de samenwerking rond de combipunten-regionale Hoppinpunten zijn ondertussen afgerond: ze werden gestemd in de Vervoerregio Vlaamse Rand en in wederzijds akkoord overlegd met het BHG.

De praktische uitvoering van dit akkoord is echter tot op heden niet rond geraakt. Dit dient samen met de discussie rond ticketintegratie bekeken te worden.

3.7 WATERWEGEN

Focus

De ABC-as (Antwerpen-Brussel-Charleroi) vormt een essentieel onderdeel van de verbinding op Belgisch en Europees niveau. Het transport via de waterwegen en de zee dat zij mogelijk maakt, zorgt voor:

- de aanvoer en uitvoer van talloze producten in het Waals, het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de unieke ontsluiting via het water van de haven van Brussel;
- de doorvoer van velerlei producten van het noorden naar het zuiden van het land;
- een bijdrage aan de verbetering van de mobiliteit en aan de strijd tegen de opwarming van de aarde, dankzij de modal shift van de vervoerde goederen van de weg naar de waterweg;
- grote tewerkstellingsmogelijkheden, vooral voor laaggeschoolden.

Het niet investeren in het kanaal naar Charleroi en het Zeekanaal heeft tot gevolg dat de kortste en snelste verbinding via het water tussen Antwerpen, Brussel en Charleroi in de toekomst suboptimaal zal verlopen en het zware wegverkeer verder zal toenemen.

Daarnaast is de verderzetting van de opwaardering van het kanaal naar Charleroi belangrijk. Het verbreden en verdiepen van het kanaal creëert nl. niet enkel economische meerwaarde, maar zorgt er ook voor dat het buffervolume van het kanaal vergroot. Hierdoor zal het kanaal op termijn, eens het volledig aangepast is, bij grote wassen in het Zennebekken meer water van de Zenne uit Lembeek kunnen opvangen en kunnen bufferen. Dit met een grote maatschappelijke meerwaarde tegen overstromingen.

Deze modernisering omvat de verdere opwaardering van de as Antwerpen-Brussel-Charleroi, d.w.z. Zeekanaal en kanaal naar Charleroi. We willen hiermee het volgende realiseren:

- de modal shift bevorderen en initiatieven nemen zodat nog meer bedrijven van het kanaal gebruik maken;
- de mobiliteit in het gebied verbeteren;
- de bedrijfszekerheid van het kanaal verhogen door de kwetsbaarheid van de kanaalinfrastructuur te reduceren;
- containervaart met 3 lagen mogelijk maken op het kanaal naar Charleroi;
- Het kanaal naar Charleroi opwaarderen naar klasse Va;
- De afwerking van het 10.000 tonsvak op het Zeekanaal.

Zeekanaal Brussel-Schelde

Het is al lang de ambitie van De Vlaamse Waterweg (en zijn voorgangers) om het kanaalvak Wintam-Willebroek van het Zeekanaal Brussel-Schelde bereikbaar te maken voor schepen tot 10.000 ton. Voor het verwezenlijken van deze doelstelling werden reeds heel wat infrastructuurwerken uitgevoerd o.a.:

- bouw van de nieuwe Zeesluis Wintam;
- aanleg van een stuk nieuwe kanaalarm;
- bouw van nieuwe oevers en kaaimuren op het reeds bestaande stuk kanaal;
- bouw van de nieuwe Boulevardbrug.

Heden zijn alle grote kunstwerken erop voorzien om schepen tot 10.000 ton toegang te verlenen tot het kanaalvak Wintam-Willebroek. Hoewel nog niet alle kademuren en oevermuren vernieuwd zijn, zijn de kade en oeverwerken dusver gevorderd dat deze de toegang voor schepen tot 10.000 ton niet verhinderen. Op sommige plaatsen dient men wel rekening te houden met alternerend verkeer.

Kanaal naar Charleroi

De aanleiding voor de werken op en rond het kanaal naar Charleroi in Vlaanderen is het verbeteren van de toegankelijkheid van de waterweg voor binnenschepen en het intensiveren van de containervaart over water. Maar voor De Vlaamse Waterweg nv is dit niet de enige ambitie. Samen met stads- en gemeentebesturen willen we deze werken aangrijpen om de leefbaarheid en de mobiliteit rond het kanaal te verbeteren, met onder meer nieuwe bruggen, aantrekkelijke wandel- en fietskades, natuurvriendelijke oevers, betere waterbeheersing en extra ruimte voor stadsontwikkeling langs de waterkant.

Reeds uitgevoerde werken: Driefonteinenbrug Sint-Pieters-Leeuw, rechteroever Ruisbroek-Drogenbos, Klarabrug en Misiabrug Halle, fietssnelweg F20, tijdelijke pompen sluizen. Meer info is hier terug te vinden.

Trekker en partners

- Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
- De Vlaamse Waterweg (DVW) (trekker)
  Contact: Lief Vanspringel, lief.vanspringel@vlaamsewaterweg.be

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
2013	Trans-European Transport Network (TEN-T) verordening

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Op schema

Toelichting

Zeekanaal:

- Renovatie sluisdeuren Zemst: onderhoudswerken aan de sluisdeuren in uitvoering.
- De aanpassingswerken Europabrug in het kader van de Ringtrambus zijn afgewerkt.
- Herstel van de geleidingslatten ter voorkoming van de blokkering van de drijvende bolders van de sluis van Zemst: bestek hiervoor wordt opgemaakt.

Kanaal naar Charleroi

- Vervanging van de Bospoortbrug Halle (tot najaar 2026) in uitvoering.
- Kanaalverbreding Sint-Pieters-Leeuw in uitvoering.
- Vervanging van de Sasbrug Lot: studie loopt.
- Vernieuwen linkeroever spoorwegbruggen Halle: studie loopt.

BELEIDSVELD ONDERWIJS

4.1 ONDERWIJSINFRASTRUCTUUR EN -CAPACITEIT

Focus

In het regeerakkoord 2024-2029 engageert de Vlaamse Regering zich om te blijven investeren in kwalitatieve onderwijsinfrastructuur en om de middelen prioritair in te zetten waar de noden het hoogst zijn. Deze fiche volgt de capaciteitsuitbreiding van het onderwijs in de Vlaamse Rand en heeft ook oog voor aanvullende maatregelen die kunnen leiden tot meer onderwijscapaciteit in de regio.

Trekkers en partners

- Vlaams minister van Onderwijs
  Contact: Dries Mariën, dries.marien@vlaanderen.be
- Departement Onderwijs en Vorming, afdeling Strategie en Kennis (trekker)
  Contact: Pieter-Jan De Vlieger, pieter-jan.devlieger@ond.vlaanderen.be
  Inhoudelijke experten: Chama Rhellam (chama.rhellam@ond.vlaanderen.be); Carl Koninckx (carl.koninckx@ond.vlaanderen.be); Marcel Van Damme (marcel.vandamme@ond.vlaanderen.be)
- Vlaams minister bevoegd voor de Vlaamse Rand
  Contact: Bert Deleersnijder, bert.deleersnijder@vlaanderen.be
- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs: toekenning infrastructuurmiddelen en opvolging projecten
- Gemeentebesturen
- Inrichtende machten van de verschillende scholen
- Koepels van inrichtende machten en het GO!
- Afdeling Infrastructuur van het GO!

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
December 2021	Oplevering capaciteitsmonitor 2021

Februari 2022	Wijziging inschrijvingsregels voor de Vlaamse Rand, met voorrangsregeling (inwerkingtreding: 1 september 2022)
Maart 2024	Opstart capaciteitsmonitor 2024
2025	Oplevering capaciteitsmonitor 2024

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Op schema:
De Vlaamse Regering blijft fors investeren in onderwijscapaciteit en neemt ook andere maatregelen die een positieve impact kunnen hebben op de onderwijscapaciteit in de Vlaamse Rand.

Toelichting

Investering van capaciteitsmiddelen

De **vorige Vlaamse Regering engageerde zich** om tegemoet te komen aan de capaciteitsnoden op het vlak van schoolinfrastructuur, in het bijzonder ook in de Vlaamse Rand. De vorige Vlaamse Regering waakte er ook over dat toekomstige capaciteitsnoden ruim op voorhand worden ingeschat, zodat overheid, lokale besturen en schoolbesturen tijdig de nodige maatregelen kunnen nemen. Dat gebeurt aan de hand van opeenvolgende afnames van de capaciteitsmonitor, die de gebieden identificeert waar de grootste toekomstige capaciteitsnoden verwacht worden.

Die engagementen omvatten de beslissing van de vorige Vlaamse Regering van 18 februari 2016 met betrekking tot capaciteitsuitbreiding, en de doelstellingen zoals afgesproken in het Regeerakkoord van de vorige Vlaamse Regering en de beleidsnota Onderwijs 2019-2024.

In de **beleidsnota 2024-2029 voor de Vlaamse Rand** engageert de bevoegde minister zich om er over te blijven waken dat er geïnvesteerd wordt in schoolinfrastructuur, zodat er voldoende capaciteit is voor de vele kinderen en jongeren die in de Vlaamse Rand wonen. De resultaten van de nieuwe capaciteitsmonitor – die in 2025 worden verwacht – zullen duidelijk maken waar de noden het hoogst zijn.

De capaciteitsmonitor vormt de onderbouwing voor de besteding van de capaciteitsmiddelen. De derde editie van de capaciteitsmonitor werd opgeleverd in december 2021. De vierde editie van de

capaciteitsmonitor zal op basis van de meest recente voorziene planning opgeleverd worden in mei 2025.

Periode	Hoofdstructuur	Aantal projecten	Geplande plaatsen basis-onderwijs	Geplande plaatsen secundair onderwijs	Capaciteits-middelen
2019-2022	Gewoon secundair onderwijs	6	0	931	€ 8.676.400
Totaal 2019-2022		**6**	**0**	**931**	**€ 8.676.400**
2022-2024	Gewoon basis- en secundair onderwijs	1	170	180	€ 7.230.803
	Gewoon basisonderwijs	9	731	0	€ 12.621.057
	Gewoon secundair onderwijs	11	0	965	€ 12.317.764
Totaal 2022-2024		**21**	**901**	**1.145**	**€ 32.169.624**
2025	Buitengewoon basisonderwijs	1	16	0	€ 397.898
	Gewoon secundair onderwijs	5	0	589	€ 8.186.866
Totaal 2025		**6**	**16**	**589**	**€ 8.584.763**
Totaal		**33**	**917**	**2.665**	**€ 49.430.787**

Tabel 2: Geïnvesteerde capaciteitsmiddelen in de loop van vorige legislatuur met corresponderend aantal projecten en geplande plaatsen in onderwijszones Dilbeek, Halle en Vilvoorde, met inbegrip van projecten in gemeenten die wel in deze 3 onderwijszones liggen, maar geen deel uitmaken van de Vlaamse Rand, meer bepaald in de gemeenten Halle, Kapelle-op-den-Bos, Opwijk en Ternat. Het gaat telkens om geplande bijkomende plaatsen via scholenbouwprojecten, waarvan voor de meeste projecten de werken nog niet opgestart of nog niet afgerond zijn.

Realisatiegraad van capaciteitsprojecten

Onderstaande tabel geeft de realisatiegraad van de capaciteitsprojecten in de onderwijszones Dilbeek, Halle en Vilvoorde weer. Deze onderwijszones omvatten niet alleen en niet alle gemeenten van de Vlaamse Rand. Deze stand van zaken werd eind 2024 opgemaakt en is de meest recente stand van zaken.

Periode	Stand van zaken eind 2024	Aantal projecten	Geplande plaatsen basisonderwijs	Geplande plaatsen secundair onderwijs	Toegewezen capaciteitsmiddelen
2010-2018	Werken uitgevoerd	39	3.775	100	€ 27.523.165
	Werken gestart	1	240	0	€ 2.671.500
	Werken niet gestart	6	466	120	€ 4.937.333
Totaal 2010-2018		**46**	**4.481**	**220**	**€ 35.131.998**
2019-2022	Werken uitgevoerd	9	0	1.361	€ 12.011.440
	Werken gestart	6	120	1.142	€ 11.184.956
	Werken niet gestart	8	338	1.067	€ 13.586.302
Totaal 2019-2022		**23**	**458**	**3.570**	**€ 36.782.698**
2022-2024	Werken uitgevoerd	4	64	80	€ 673.139
	Werken gestart	1	40	0	€ 465.500
	Werken niet gestart	20	861	1.145	€ 31.704.124
Totaal 2022-2024		**25**	**965**	**1.225**	**€ 32.842.763**
2025	Werken niet gestart	6	16	589	€ 8.584.763
Totaal 2025		**6**	**16**	**589**	**€ 8.584.763**
Totaal		**100**	**5.920**	**5.604**	**€ 113.342.222**

Tabel 3: Realisatiegraad van de capaciteitsprojecten in onderwijszones Dilbeek, Halle en Vilvoorde

Inschrijvingsbeleid

Begin 2022 keurde de Vlaamse Regering nieuwe inschrijvingsregels goed voor de Vlaamse Rand (zie hier voor Besluit van de Vlaamse Regering). Die maken het voor de scholen mogelijk om voorrang te geven aan Nederlandstalige kinderen. Basisscholen kunnen voorrang geven aan kinderen die in de eigen gemeente wonen. Secundaire scholen kunnen 70% van de plaatsen voorbehouden voor leerlingen die vanaf hun 3 jaar onafgebroken Nederlandstalig onderwijs gevolgd hebben of die sinds hun verhuis naar Vlaanderen of Brussel altijd gekozen hebben voor Nederlandstalig onderwijs. De informatie staat op deze website.

In het ontwerpdecreet Lerenden en Organisatie is opgenomen dat er een overcapaciteitsgroep wordt voorzien voor leerlingen uit de buurt voor inschrijvingen in de dichtstbijzijnde officiële of vrije school. Deze extra mogelijkheid voor inschrijving in overcapaciteit wordt alleen voorzien in de dichtstbijzijnde vrije of officiële school of een vestigingsplaats van die school, bij het domicilieadres of de hoofdverblijfplaats van de leerling, waarbij rekening wordt gehouden met het gewenste studieaanbod. Deze mogelijkheid zorgt ervoor dat scholen deze leerlingen in overcapaciteit kunnen inschrijven. Het is echter geen verplichting. Het aantal leerlingen dat hiervoor in aanmerking komt, kan maximum 5 procent bedragen van het aantal leerlingen waarop de capaciteit of de volzetverklaring is vastgelegd. Dit ontwerpdecreet werd besproken in de Commissie Onderwijs op 22 mei 2025.

Via de interactieve toepassing dataloep kan meer informatie gevonden worden over alle inschrijvingen van de laatste 10 schooljaren in het Nederlandstalig leerplichtonderwijs Het gaat om geverifieerde leerlingenaantallen op de eerste schooldag van februari en voorlopige leerlingenaantallen op de eerste schooldag van oktober. Er is in de linkerkolom een filter waarin 1 of meerdere gemeentes kunnen worden geselecteerd. De verdeling van leerlingen volgens gemeente waar ze naar school gaan, kan op basis van de woonplaats van de leerling of de vestigingsplaats van de school.

Er zijn ook cijfergegevens omtrent mobiliteit en aantrekkingskracht. Een gebruiker kan voor een gemeente de volgende parameters bekijken:

- Mobiliteit: waar gaan de leerlingen die in de geselecteerde gemeente wonen, naar school?
- Aantrekkingskracht: waar wonen de leerlingen die naar een school in de geselecteerde gemeente gaan?
- Instroomratio: het aandeel van de niet-inwoners ten opzichte van het totale aantal leerlingen dat naar een school in de geselecteerde gemeente gaat.
- Uitstroomratio: het aandeel van de leerlingen die in de geselecteerde gemeente wonen en naar een school gaan buiten die gemeente, ten opzichte van alle leerlingen die in die gemeente wonen.

Voor een instelling (school, schoolbestuur, vestigingsplaats, scholengemeenschap, begeleidend CLB) krijg je een zicht op de woonplaats van de leerlingen.

BELEIDSVELD ONDERWIJS

4.2 TAALSTIMULERING NEDERLANDS IN HET ONDERWIJS

Focus

Het Vlaamse regeerakkoord 2024-2029 heeft veel aandacht voor de sleutelrol die het Nederlands speelt in het onderwijs. Niet voor niets bevat het hoofdstuk 'Onderwijs' een apart onderdeel 'Nederlands!' dat tal van initiatieven weergeeft die de Vlaamse Regering op dat vlak wil nemen. In de beleidsnota van de minister van Onderwijs en Vorming is een aparte overkoepelende strategische doelstelling (SD 1: Inzetten op de verbindende en emanciperende rol van Nederlands) aan het thema gewijd. Deze strategische doelstelling heeft onderliggend vier operationele doelstellingen:

- Operationele doelstelling 1: Een sterke taalvaardigheid Nederlands bij alle leerlingen realiseren (ISE kleuter- en leerplichtonderwijs)
- Operationele doelstelling 10: Het Nederlands als onderwijstaal in het hoger onderwijs vrijwaren (ISE hoger onderwijs)
- Operationele doelstelling 16: Nederlands versterken via het volwassenenonderwijs (ISE volwassenenonderwijs)
- Operationele doelstelling 21: Ouders responsabiliseren om Nederlands te gebruiken (ISE ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld)

Die ambities binnen het onderwijs sluiten aan bij de ambitie van een Totaalplan Nederlands binnen het Vlaamse Randbeleid. Deze fiche focust enerzijds op algemene taalstimulerende maatregelen binnen onderwijs en vorming die een belangrijke impact hebben op de Vlaamse Rand. Anderzijds volgt de fiche ook concrete initiatieven op maat van het onderwijs in de Vlaamse Rand op.

Trekker en partners

- Vlaams minister van Onderwijs
  Contact: Dries Mariën, dries.marien@vlaanderen.be
- Departement Onderwijs en Vorming, afdeling Strategie en Kennis (trekker)
  Contact: Pieter-Jan De Vlieger, pieter-jan.devlieger@ond.vlaanderen.be
  Inhoudelijke experten: Carl Lamote (carl.lamote@ond.vlaanderen.be), Isabelle Goudeseune (isabelle.goudeseune@ond.vlaanderen.be), Sarah De Decker (sarah.dedecker@ond.vlaanderen.be) en Christel Op de Beeck (christel.opdebeeck@ond.vlaanderen.be)
- Vlaams minister bevoegd voor de Vlaamse Rand

Contact: Bert Deleersnijder, bert.deleersnijder@vlaanderen.be
- Agentschap Binnenlands Bestuur
- Vzw 'de Rand'

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
2020	Eerste zomerscholen Start projecten taalstimulerende activiteiten Nederlands buiten de schoolse tijd (tot 2022)
2021	Eerste afname KOALA-taalscreening bij kleuters Lancering Leesoffensief
2022	Structurele verankering zomerscholen Vzw 'de Rand' krijgt bijkomende opdracht om secundaire scholen te ondersteunen
2023	Nieuwe eindtermen tweede en derde graad secundair onderwijs Resultaten PIRLS 2021 en PISA 2022 Start 'schooljaar van het Nederlands'
2024	Eerste afname Vlaamse toetsen Publicatie inspiratiegids buitenschoolse taalstimulerende activiteiten

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Op schema:
Verschillende taalstimulerende initiatieven uit de vorige regeerperiode worden verdergezet en het begin van de nieuwe regeerperiode betekent ook de start van heel wat nieuwe initiatieven.

Toelichting

Algemene beleidsinitiatieven voor het Vlaamse onderwijs

In wat volgt focussen we op initiatieven die nieuw zijn vanaf deze regeerperiode en volgen we de initiatieven op met een meetbaar effect op de Vlaamse Rand.

- *Minimumdoelen Nederlands*

  In het basisonderwijs wordt opnieuw op de kern gefocust: een kennisrijk curriculum met sterke aandacht voor kennis van het Nederlands. In het kleuteronderwijs worden er te bereiken minimumdoelen geformuleerd voor woordenschat (Nederlands), luistervaardigheid (Nederlands), en getalbegrip. Er zullen in het kleuteronderwijs ook na te streven minimumdoelen gelden voor spreekvaardigheid en aanvankelijke lees- en schrijfvaardigheid. Met het oog op maximale leerkansen doorheen de hele leerloopbaan worden op het einde van het basisonderwijs op individueel niveau te bereiken minimumdoelen vastgelegd voor Nederlands.

  Deze minimumdoelen zijn principieel van kracht vanaf 1 september 2025. Leerplanmakers en scholen hebben een overgangstermijn van één jaar (tot en met 1 september 2026) om deze minimumdoelen volledig om te zetten voor wat betreft de vakdisciplines Nederlands (naast wiskunde en wetenschap en techniek). De overige minimumdoelen hebben een jaar extra de tijd omgezet te worden in leerplannen. In alle curriculumonderdelen zal gefocust worden op het correct gebruik van de Nederlandse taal. Zo krijgt elk curriculumonderdeel een Nederlands versterkende impact, zoals elke leerkracht ook een taalbewuste leerkracht wordt.

  Minimumdoelen vallen in de beleidsnota Onderwijs onder operationele doelstelling 1: 'Een sterke taalvaardigheid Nederlands bij alle leerlingen realiseren' en operationele doelstelling 2: 'Samen gaan voor een kennisrijk en ambitieus curriculum in het leerplichtonderwijs'.

  De 'visienota over de vaststelling van kwaliteitsvolle minimumdoelen in het basisonderwijs' werd geagendeerd op de Vlaamse Regering van 28 februari 2025 (zie hier). De minimumdoelen voor het basisonderwijs werden op 16 mei 2025 als mededeling geagendeerd op de Vlaamse Regering (zie hier). De lijst met nieuwe minimumdoelen staat hier.

- *Taalstimulering Nederlands*

  Een plan Nederlands is in opmaak. Dit plan zal verschillende initiatieven samenbrengen in verband met Nederlands.

  In het ontwerpdecreet Lerenden en Organisatie (agendering op de Vlaamse Regering van 2 mei 2025) is een maatregel opgenomen die tot doel heeft om de kennis van het Nederlands te verhogen. Leerlingen die, volgens de klassenraad, aan het eind van het basisonderwijs de minimumdoelen Nederlands niet afdoende bereikt hebben maar toch overgaan naar het secundair onderwijs, kunnen in het secundair onderwijs verplicht worden om wekelijks 3 lesuren extra Nederlands te volgen in

hun eerste schooljaar, bovenop de wekelijkse lessentabel. Klassenraden in het basisonderwijs nemen voor het eerst beslissingen over het verplichten tot 3 uren extra Nederlands aan het einde van schooljaar 2025-2026.

De mededeling 'Professionalisering in het kader van de nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs' werd geagendeerd op de Vlaamse Regering van 29 april 2025 (zie hier). Dat professionaliseringsprogramma beoogt een versterking van de kennis van effectieve didactiek, van leerondersteunende vaardigheden en van het kennisrijk curriculum. Het gaat breder dan Nederlands.

Een van de elementen van het programma zijn de zogenaamde 'inspiratiescholen'. Deze scholen wordt ingezet als binnenlands model voor andere scholen. Het idee is dat deze inspiratiescholen inspirerend werken voor leerkrachten en schoolleiders van andere Vlaamse scholen. De Vlaamse Regering zal, op voorspraak van een op te richten kenniscentrum en de onderwijsverstrekkers, 30 inspiratiescholen selecteren. Dit gebeurt op basis van objectieve kwaliteitsgebonden criteria. De Vlaamse Regering waarborgt daarbij een billijke geografische spreiding van de inspiratiescholen en dit over de verschillende onderwijsnetten heen.

Voor de inspiratiescholen en het netwerk voorziet de Vlaamse Regering van schooljaar 2025-2026 tot en met schooljaar 2029-2030 8 miljoen euro in totaal. De inspiratiescholen starten op 1 januari 2026 met een doorgedreven professionalisering van de inspiratiescholen door het kenniscentrum. Het onderwijspersoneel van de inspiratiescholen start met het professionaliseren van de scholen binnen het netwerk van inspiratiescholen in het schooljaar 2026-2027.

- *KOALA-taalscreening kleuters*

Vanaf schooljaar 2021-2022 screenen basisscholen in het gewoon basisonderwijs elke kleuter van 5 jaar op taalvaardigheid Nederlands. De screening gaat na of de leerling het Nederlands voldoende beheerst door de luistervaardigheid te screenen (zie hier voor meer informatie). Het taalscreeningsinstrument KOALA werd ontwikkeld door het Centrum voor Taal en Onderwijs (KU Leuven).

Na de KOALA-afname voert het Departement Onderwijs en Vorming jaarlijks een beperkte steekproef uit. Het aandeel leerlingen met ondersteuningsnoden ligt hoger in scholen met meer leerlingen met leerlingenkenmerk 'thuistaal niet-Nederlands' en varieert ook regionaal met o.a. hogere noden in het Brussels Gewest en in de Vlaamse Rand.

	Percentage leerlingen met ondersteuningsnoden			
	2021-22	22-23	23-24	24-25

Vlaamse Rand	22,2%	17,9%	22,3%	24,4%
Totaal	11,3%	10,0%	10,6%	11,1%

De screening voor kleuters wordt verdergezet en geactualiseerd. KOALA valt in de beleidsnota Onderwijs onder operationele doelstelling 1: 'Een sterke taalvaardigheid Nederlands bij alle leerlingen realiseren'.

- *Zomerscholen*

Sinds 2022 zijn de zomerscholen via het organisatiedecreet zomerscholen (zie hier) structureel verankerd. Een besluit van de Vlaamse Regering (zie hier) bepaalt de procedure voor indiening, goedkeuring en evaluatie van de projecten voor de organisatie van zomerscholen, en de wijze waarop deze projectsubsidies toegekend krijgen.

Het 'aantal zomerscholen' zegt in deze context niet zoveel omdat het enkel aangeeft hoeveel keer er in periodes van telkens 10 dagen een zomerschool wordt ingericht; de organisatoren zijn immers lokale besturen en scholen. Een organisator kan zo bijvoorbeeld twee zomerscholen inrichten (2 x 10 dagen). Daarom hebben we het aantal effectief deelnemende leerlingen opgenomen per randgemeente, waaruit meteen ook af te leiden valt in welke gemeente van de Vlaamse Rand er een zomerschool werd ingericht.

Totaal aantal effectieve leerlingen die deelnamen aan een zomerschool per gemeente in Vlaamse Rand:

Randgemeente	2021	2022	2023	2024
Asse				
Beersel				
Dilbeek				
Drogenbos				
Grimbergen	30			
Hoeilaart			43	43
Kraainem				
Linkebeek				18
Machelen	36			26
Meise				62
Merchtem				
Overijse				51
Sint-Genesius-Rode				
Sint-Pieters-Leeuw	93	125	135	145

Tervuren		80	91	93
Vilvoorde		120	136	
Wemmel				
Wezembeek-Oppem				
Zaventem		17	20	20
Totaal	**159**	**342**	**425**	**458**

Zomerscholen worden in de regeerperiode 2024-2029 verdergezet (SD 1 – operationele doelstelling 5: Investeren in Nederlands). Meer informatie hier.

- *Ouderlijke verantwoordelijkheid*

Het engagement van ouders ten aanzien van het Nederlands moet worden versterkt. Van ouders mag worden verwacht dat ze in het Nederlands kunnen communiceren met de school en de onderwijsloopbaan van hun kinderen kunnen opvolgen (SD 1 – operationele doelstelling 21: Ouders responsabiliseren om Nederlands te gebruiken).

Daarom zullen ouders die hun kinderen voor het eerst inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs vanaf het schooljaar 2026-2027 van minstens één van hen een bewijs van kennis van het Nederlands moeten leveren. Het taalniveau Nederlands dat daarvoor nodig is, wordt vastgelegd op B1 mondeling. Ouders zullen aan de hand van een studiebewijs of taaltest kunnen aantonen dat ze beschikken over het vereiste taalniveau.

Van ouders die niet beschikken over dit bewijs van kennis van het Nederlands verwachten we dat ze zich engageren om zelf Nederlands te leren en daarvan binnen het jaar een deelnamebewijs af te leveren. Ouders die dat doen, ontvangen voor de rest van de onderwijsloopbaan van hun kind(eren) de schoolbonus. Ouders die niet op tijd een deelnamebewijs Nederlands afleveren, zullen de schoolbonus(sen) voor alle schoolgaande kinderen verliezen tot wanneer een deelnamebewijs kan worden voorgelegd.

- *Monitoring en onderzoek*

Sinds het schooljaar 2023-2024 leggen alle leerlingen van het vierde leerjaar lager onderwijs en alle leerlingen van het tweede jaar secundair onderwijs **Vlaamse toetsen** af. De toetsen gaan na of de leerlingen de eindtermen Nederlands en wiskunde halen aan het einde van het vierde leerjaar en het zesde leerjaar basisonderwijs (vanaf 2026), en aan het einde van de eerste graad en de derde graad (vanaf 2027) van het secundair onderwijs. Leerlingen krijgen een vaardigheidsscore.

In juni krijgen scholen individuele feedback voor alle leerlingen en een overzichtsdocument in functie van de klassenraad. Eind september krijgen scholen gecontextualiseerde feedback. Dit bevat niet alleen de eigen resultaten maar geeft ook weer hoe die resultaten zich verhouden tot de resultaten van scholen met een gelijkaardig profiel en het Vlaamse gemiddelde. Deze gecontextualiseerde feedback wordt ook bezorgd aan de schoolbesturen, pedagogische begeleidingsdiensten en de onderwijsinspectie, in functie van opvolging en ondersteuning.

De Vlaamse toetsen zijn opgenomen in de beleidsnota Onderwijs onder operationele doelstelling 20: 'De externe kwaliteitscontrole door de onderwijsinspectie doelgericht versterken' en operationele doelstelling 22: 'Kwaliteitszorg en -ontwikkeling stimuleren' van strategische doelstelling 2: 'De lat hoog leggen voor onderwijskwaliteit'.

Naast de jaarlijkse Vlaamse toetsen blijft de Vlaamse Regering investeren in internationaal vergelijkend onderzoek. Zo neemt Vlaanderen deel aan PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) dat de vaardigheden in begrijpend lezen van leerlingen van het vierde leerjaar lager onderwijs in kaart brengt. De resultaten van PIRLS2026 worden eind 2027 verwacht.

Vlaanderen neemt ook deel aan PISA (*Programme for International Student Assessment*). Dit internationaal vergelijkend onderzoek brengt onder meer de leesvaardigheid van 15-jarigen in kaart brengt. De resultaten van PISA2025 worden eind 2026 bekendgemaakt. Het hoofddomein van PISA2025 is natuurwetenschappen.

Ook neemt Vlaanderen deel aan IELS (*International Early Learning and Child Well-being Study*). Dit internationaal vergelijkend onderzoek brengt leerervaringen van vijfjarigen in kaart. Hieronder vallen ook 'vroege taalvaardigheden' (fonologisch bewustzijn, woordenschatkennis en luistervaardigheid). De resultaten van het onderzoek worden in het voorjaar van 2026 bekendgemaakt.

- *NT2-aanbod voor volwassenen*

Het verhogen van het taalniveau voor inburgeraars tot B1 mondeling heeft implicaties voor de NT2-test die momenteel wordt afgenomen op het taalniveau A2. Zowel op vlak van regelgeving als op vlak van de ontwikkeling van de gestandaardiseerde vragen voor de NT2-test zullen initiatieven genomen worden. Zo wordt het mondelinge taalvaardigheidsniveau voor de NT2-test verhoogd naar B1 mondeling en zullen de afnamemodaliteiten verder bekeken worden. Verder zal ook de verhouding in het gestandaardiseerde deel van de NT2-test verhoogd worden waarbij voortaan 80% zal bestaan uit het resultaat op de gestandaardiseerde test en voor 20% uit trajectevaluatie.

De open-end-financiering voor NT2 in het volwassenenonderwijs zorgt ervoor dat centra voor basiseducatie en centra voor volwassenenonderwijs prioritair inzetten op NT2-aanbod. Deze sterke focus op NT2 blijft behouden en de drempel tot het volgen van een NT2-opleiding blijft zo laag mogelijk.

Het regeerakkoord 2024-2029 vermeldt inzake de versterking van de taalintegratietrajecten de samenwerking tussen het volwassenenonderwijs en het leerplichtonderwijs om drempels tot leren te verlagen en ervoor te zorgen dat ouders over voldoende communicatieve vaardigheden beschikken om het leertraject van hun kind op te volgen. Succesvolle Edusprong-projecten rond taalintegratietrajecten kunnen hierbij als voorbeeld gebruikt worden, wanneer dit punt wordt opgenomen.

Beleidsinitiatieven op maat van de Vlaamse Rand

- *Opdracht van vzw 'de Rand' rond ondersteuning van secundaire scholen*

In 2022 kreeg vzw 'de Rand' van de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand de bijkomende opdracht om de secundaire scholen in de regio te ondersteunen in hun omgang met de toenemende talendiversiteit. Onder de naam 'Boest je school' ontwikkelt 'de Rand' een aanbod op het vlak van taalbeleid, ouderbeleid en oefenkansen Nederlands buiten de klas. De vzw gaat ter plekke in de scholen en co-creëert er een traject op maat van de realiteit, het schoolprofiel en de ondersteuningsbehoefte van de scholen die ze begeleidt. Daarnaast ontwikkelt vzw 'de Rand' ook een open aanbod met vormingen, collegagroepen en acties waarop alle scholen van Halle-Vilvoorde kunnen intekenen. De vzw kreeg voor die opdracht een bedrag van 3 miljoen euro uit het Vlaamse Randfonds ter beschikking voor de periode van 2022 tot en met 2024.

In 2024 introduceerde vzw 'de Rand' de praktijk van taalontwikkelend lesgeven op de klasvloer. Ook zette de vzw in op een leercultuur – leraren leren van elkaar, binnen en buiten de school – en probeerde de vzw de acties binnen het schoolbeleid te verankeren. De ondersteuning wordt gunstig geëvalueerd, ook door de scholen zelf. De middelen uit het Randfonds werden bij het begin van de nieuwe legislatuur voor twee jaar verlengd.

BELEIDSVELD WELZIJN

5.1 DE HISTORISCHE ZORGACHTERSTAND IN DE RAND WEGWERKEN

Focus

In vergelijking met andere provincies hinkt het aanbod aan welzijnsvoorzieningen in Vlaams-Brabant – en in het bijzonder in de Vlaamse Rand – achterop, en dit in verschillende welzijnssectoren: van jongerenwelzijn en geestelijke gezondheidszorg tot buitenschoolse kinderopvang en de zorg voor personen met een handicap. Daarom kreeg het autonoom provinciebedrijf Vlabinvest in 2018 de bijkomende opdracht om welzijns- en zorgvoorzieningen in Vlaams-Brabant te ondersteunen. Momenteel heeft Vlabinvest een reguliere subsidiewerking (punt 1.1) waarbij initiatiefnemers worden gestimuleerd en begeleid, en in 2023 startte Vlabinvest ook met het faciliteren van zorgcampussen (punt 1.2). Deze fiche volgt de werking van Vlabinvest Zorg en de behaalde resultaten op.

Daarnaast heeft de fiche aandacht voor sectorale initiatieven ter versterking van het zorgaanbod in Vlaams-Brabant, die uitgaan van diverse afdelingen van het Departement Zorg, het Agentschap Opgroeien en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH).

Trekker en partners

- Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
  Contact: Maarten Janssens
- Vlabinvest apb (trekker)
  Contact: Sara Hubin, sara.hubin@vlabinvest.be
- Departement Zorg, afdeling beleidscoördinatie
  Contact: Erwin Daenen, erwin.daenen@vlaanderen.be
- Departement Zorg, afdeling Woonzorg, afdeling Eerste Lijn en Gespecialiseerde Zorg
- Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)Agentschap Opgroeien
- Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
2018	Decreet Vlabzorginvest in voege
Jaarlijks in mei en november	Toetsing bij de WVG-entiteiten van de Vlaams-Brabantse aanvragen voor infrastructuursubsidies van Vlabinvest
Jaarlijks in juni en december	Principiële toekenningen infrastructuursubsidies aan initiatiefnemers
November 2023	Aankoop gebouw te Halle voor zorg en onderwijs
Voorjaar 2025	Voeren van het decretaal voorzien overleg (schriftelijke procedure) tussen Vlabinvest en de verschillende WVG-entiteiten

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Op schema:
- Reguliere subsidies, toetsing gekoppeld aan de toekenningen, zijn op schema.
- Decretaal voorzien overleg (schriftelijke procedure) is op 1 fiche na afgerond.
- Opbouw zorgcampus te Halle is lopende (gesprekken met nieuw lokaal bestuur, overheidsopdracht, vastleggen zorgpartners, …).

Toelichting

Reguliere subsidies Vlabzorginvest

Op 1 januari 2018 startte Vlabinvest met een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant. Daarmee gaf het gevolg aan het decreet van 31 januari 2014 betreffende opdracht van de bevoegdheid inzake het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid en een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant aan de provincie Vlaams-Brabant, dat onder meer voorziet in structureel overleg tussen Vlabinvest en de Vlaamse Gemeenschap.

In mei en november 2024 toetste Vlabinvest de ontvangen aanvragen voor infrastructuursubsidies af bij de Vlaamse partners. Vlabinvest verleende voor een bedrag van 874.377,17 euro aan subsidies. De subsidies

zijn verdeeld over de provincie, met 6 dossiers in de Vlaamse Rand en 10 dossiers in het arrondissement Leuven. Daarnaast werd 500.000 euro geïnvesteerd in de ontwikkeling van een regionale zorgcampus te Halle, waar ca. 1.800 m^2 zorginfrastructuur ter beschikking zal komen voor diverse initiatiefnemers in de zorg. Ruim 56% van de uitgegeven middelen werd geïnvesteerd in de Vlaamse Rand.

Geïntegreerde zorglocaties

In november 2023 kocht Vlabinvest Zorg een gebouw aan te Halle. Dat gebouw zal een zorgcampus en een school huisvesten. De aankoop van de zorgcampus werd gefinancierd door eigen middelen en een deel van de subsidie van het Vlaamse Randfonds (€ 585.390). De aankoop van het schoolgebouw werd gefinancierd door het overige deel van de subsidie van het Vlaamse Randfonds (€ 914.610) en het aangaan van een hypothecaire lening. Deze lening zal afbetaald worden via een huurcontract met KOrHA vzw die hiervoor een subsidietoekenning heeft ontvangen van Agion. Uiteindelijk zal KOrHA vzw het schoolgebouw kopen (na het doorlopen van de wachtlijst voor aankoopsubsidies).

Momenteel is de zoektocht gestart naar een geschikte investeerder, gezien Vlabinvest geen eigenaar zal blijven van het gebouw. Vlabinvest zal wel toezicht blijven houden op de invulling ervan.

Vlaams beleid Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Jaarlijks vraagt het Departement Zorg de gerealiseerde en geplande uitbreidingen op voor die sectoren waarin Vlabinvest bijkomend investeert om de achterstand aan zorgaanbod mee te helpen wegwerken. Het gaat over de volgende sectoren: armoedebeleid, geestelijke gezondheidszorg, welzijnswerk, ouderenzorg, thuiszorg, jeugdhulp, kinderopvang en personen met een handicap. Deze overzichten worden aan Vlabinvest bezorgd zodat zij hun investeringen in zorginfrastructuur daarop kunnen afstemmen.

In de legislatuur 2024-2029 ligt de klemtoon op 5 werven: kinderopvang (200 miljoen), jeugdhulp (120 miljoen), personen met een handicap (500 miljoen), ouderenzorg (140 miljoen) en mentaal welzijn.

Kinderopvang

Op 7 april 2025 lanceerde de Vlaamse Regering een masterplan kinderopvang met meerjarenprogrammatie. Meerdere gemeentes van de Vlaamse Rand zullen aanspraak kunnen maken op nieuwe plaatsen kinderopvang subsidietrap 2 (inkomensgerelateerde plaatsen). Gesprekken met team Vlaamse Rand zijn lopende om te bekijken welke ondersteuning Vlabinvest en team Vlaamse Rand kunnen bieden. Het doel is een gecoördineerde bekendmaking van het uitbreidingsbeleid door team

Vlaamse Rand met toeleiding naar de Vlabinvest-ondersteuning die hiervoor bekomen kan worden (zowel financieel als inhoudelijk).

Perspectief op lange termijn: naar regionale zorgzones voor geïntegreerde zorg en zorgstrategische planning

Het eerstelijnsdecreet van 26 april 2019 betreffende de organisatie van de eerstelijnszorg, de regionale zorgplatformen en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders voorziet in de oprichting van regionale zorgplatformen. Art.. 16 stelt:
"Een regionaal zorgplatform voert minstens de volgende opdrachten uit:
1° het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin adviseren over de afstemming van het aanbod aan zorg en ondersteuning op de behoeften van de bevolking binnen zijn werkgebied;
2° de eerstelijnszorg en de gespecialiseerde zorg op elkaar afstemmen, zodat de zorgcontinuïteit voor de persoon met een zorg- en ondersteuningsvraag gegarandeerd kan worden;
3° problemen, drempels of knelpunten behandelen die niet door de zorgraden binnen hun werkgebied opgelost kunnen worden."

De eerstelijnszones zijn vastgelegd. De volgende stap bestaat in de geografische afbakening van de regionale zorgzones en deze tegelijk te conformeren aan de referentieregio's. De bundeling van eerstelijnszones binnen regionale zorgzones creëert de nodige duidelijkheid qua werkingsgebieden voor de in het eerstelijnsdecreet vermelde regionale samenwerkingsinitiatieven (logo's, palliatieve netwerken, regionale expertisecentra dementie en netwerken geestelijke gezondheid). We bieden hiermee ook duidelijkheid en perspectief voor andere samenwerkingsverbanden en -initiatieven om te evolueren naar eenduidige werkingsgebieden in Vlaanderen. De regelgevende verankering van de regionale zorgzones zal in 2025 afgerond zijn.

Regionale zorgzones zijn een belangrijke schakel voor een populatiegerichte benadering en daaraan gekoppelde zorgstrategische planning op regionaal niveau, en de evolutie naar geïntegreerde zorg. Deze evolutie impliceert een geleidelijke overgang in het WVG-programmatiebeleid: van sectoraal naar meer gebiedsgericht om het zorgaanbod af te stemmen op de noden van de populatie. Voor alle duidelijkheid: als eerste stap wordt werk gemaakt van de geografische gebiedsafbakening van de regionale zorgzones, zonder hier reeds een juridische structuur aan te verbinden.

In het regeerakkoord en de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029 wordt sterk ingezet op de verdere ontwikkeling van Geïntegreerde Zorg en Ondersteuning (GIZO). GIZO vormt een rode draad doorheen het geheel aan beleidsinitiatieven en de vijf prioritaire thematische werven kinderopvang, jeugdhulp, ondersteuning voor personen met een handicap, mentaal

welzijn en ouderenzorg. GIZO is de sleutel willen we, in het licht van de maatschappelijke uitdagingen, ook in de toekomst een kwaliteitsvolle en toegankelijke zorg blijven realiseren voor de bevolking.

Om effectief te komen tot geïntegreerde zorg en ondersteuning, dienen verschillende bouwstenen verder ontwikkeld of versterkt te worden. Eén van die bouwstenen is een slagkrachtig mesoniveau. Het Vlaamse regeerakkoord spreekt in deze van:
"We brengen de architectuur van de Vlaamse zorgsector in kaart. Een logische en heldere structuur moet geïntegreerde zorg in Vlaanderen verder faciliteren. We zetten in op een verdere versterkte integratie en afstemming van de verschillende zorgstructuren (Logo's, eerstelijnszones, zorgregio's,...) waarbij we de verschillende structuren afstemmen op de Vlaamse referentieregio's."
De beleidsnota stelt verder: *"Een populatiegerichte aanpak vereist een duidelijk werkingsgebied. De referentieregio's dienen als basis om de regionale zorgzones, zoals benoemd in het eerstelijnsdecreet, vorm te geven."*

Ook in het kader van het Interfederaal Plan Geïntegreerde Zorg en het bijhorende protocolakkoord, wordt een slagkrachtig en aanspreekbaar mesoniveau benoemd als één van de kernpunten om vanuit een populatiegerichte benadering alsook horizontaal en verticaal sectoroverschrijdend te kunnen werken.

BELEIDSVELD WONEN

6.1 WOONBELEID IN DE VLAAMSE RAND

Focus

In het regeerakkoord spreekt de Vlaamse Regering haar ambitie uit om in te zetten op “een kwalitatief aanbod aan duurzame en betaalbare woningen voor iedereen”. Dat is des te meer nodig in de Vlaamse Rand, waar de grote toestroom van nieuwe inwoners “leidt tot hoge grond- en woonprijzen”. Die zorgen er op hun beurt voor dat “heel wat geboren en getogen inwoners niet langer in de eigen regio kunnen blijven wonen”. Deze fiche focust op verschillende beleidsinitiatieven die tot doel hebben om wonen in de Vlaamse Rand betaalbaar te houden, in het bijzonder voor inwoners die een band hebben met de streek.

Trekkers en partners

- Vlabinvest apb (trekker)
  Contact: Sarah Claeys, sarah.claeys@vlabinvest.be
- Wonen in Vlaanderen
  Contact: Emy Nys, emy.nys@vlaanderen.be
- Woonmaatschappijen
- Gemeenten
- Intercommunales Haviland (Halle-Vilvoorde) en Interleuven (Leuven)
- OCMW’s
- Vlaams Woningfonds
- Vzw ‘de Rand’
- Provincie Vlaams-Brabant

Historiek

Tijdslijn	Mijlpaal
2014	Decreet Vlabinvest
2023	Decreet Wonen in Eigen Streek

Tabel 1: Historiek van de relevante beleidsacties.

Stand van zaken 2025

Status

Op schema:
Bij de start van de nieuwe legislatuur worden verschillende initiatieven rond lokaal woonbeleid verdergezet en ontwikkeld.

Toelichting

Wonen in Eigen Streek

Met Wonen in Eigen Streek geeft Vlaanderen lokale besturen in de duurste Vlaamse gemeenten een instrument om de minder kapitaalkrachtige, plaatselijke bevolking te helpen bij een woningaankoop. Het decreet Wonen in Eigen Streek van 2023 werd op 16 januari 2025 deels vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Meer bepaald vernietigde het Grondwettelijk Hof een specifiek aspect van de voorwaarde van lokale binding, waardoor ook bewoning in een aangrenzende gemeente buiten het Vlaamse Gewest moet worden meegeteld. Dit betekent dat wanneer een WIES-gemeente ook rekening houdt met de bewoning in aangrenzende gemeenten, het ook kan gaan om een gemeente uit een ander gewest.

Over de optie om de lokale binding enkel vast te stellen op basis van bewoning van de WIES-gemeente zelf, deed het Grondwettelijk Hof geen uitspraak. Die optie blijft dus ongewijzigd. Daarnaast werd aangevoerd dat de regeling mogelijk in strijd is met de regels rond staatssteun. Het Grondwettelijk Hof heeft zich hier niet over uitgesproken, maar heeft de kwestie doorverwezen naar het Hof van Justitie. Het kan nog enige tijd duren vooraleer het Hof van Justitie de kwestie van staatssteun zal behandelen. De maatregel is ter wille van de rechtszekerheid aangemeld bij de Europese Commissie.

Wonen in Vlaanderen biedt ondersteuning aan gemeenten via de begeleiders lokaal woonbeleid. Op het lokaal woonoverleg wordt gepeild naar de intenties van gemeenten om in te stappen in het WIES-systeem en de bestaande gemeentelijke reglementen worden op onze website geplaatst als gemeenten dit bezorgen aan Wonen in Vlaanderen. Daarnaast is er regelmatig overleg met Vlabinvest hierover.

Vlabinvest maakt de WIES-mogelijkheden bekend bij lokale besturen in de Vlaamse Rand en reikt hen ondersteuning aan, zowel inhoudelijk als financieel. De financiële inspanning die wordt gevraagd op niet-gemeentelijke gronden blijkt een drempel indien geen koppeling wordt gemaakt met een aangeduid fonds waaruit geput kan worden. Voor de creatie of versterking van dergelijk fonds zijn in een aantal gemeenten goede voorbeelden die ook steeds worden gedeeld ter inspiratie. Hieronder het overzicht van de gevoerde communicatie op initiatief van de Vlabinvest-medewerker:

Gemeente	Info schriftelijk	Overig contact	Toelichting
Asse	09/04/24 13/02/25	Ja	/
Beersel	09/04/24 13/02/25	Ja	21/05/25
Dilbeek	09/04/24 13/02/25	Ja	06/05/24 14/10/24 07/02/25 03/06/25
Drogenbos	09/04/24 13/02/25	Nee	/
Grimbergen	09/04/24 13/02/25	Ja	06/05/24
Hoeilaart	09/04/24 13/02/25	Ja	TBD
Kraainem	09/04/24 13/02/25	Nee	/
Linkebeek	09/04/24 13/02/25	Nee	/
Machelen	09/04/24 13/02/25	Ja	10/10/24 12/12/24
Meise	09/04/24 13/02/25	Ja	05/09/24
Merchtem	09/04/24 13/02/25	Ja	30/05/24
Overijse	09/04/24 13/02/25	Ja	30/04/24
Sint-Genesius-Rode	09/04/24 13/02/25	Ja	10/06/24

Sint-Pieters-Leeuw	09/04/24 13/02/25	Ja	15/3/24 24/06/25
Tervuren	09/04/24 13/02/25	Ja	09/07/24 19/03/25
Vilvoorde	09/04/24 13/02/25	Ja	07/03/25 07/05/25
Wemmel	09/04/24 13/02/25	Ja	13/06/2024
Wezembeek-Oppem	09/04/24 13/02/25	Nee	/
Zaventem	09/04/24 13/02/25	Nee	/

Betaalbaar wonen

De Vlaamse overheid stelt verschillende Instrumenten ter beschikking om wonen betaalbaar te maken voor wie een bescheiden inkomen heeft. Concreet gaat het om de Vlaamse woonlening en het systeem van geconventioneerde verhuur (budgethuren). Verder werd in de Beleidsnota Wonen 2024-2029 aangekondigd dat de Vlaamse huurpremie en huursubsidie geïntegreerd zullen worden tot één vereenvoudigd stelsel van huurtoelagen om de betaalbaarheid in de huursector te verbeteren.

In de Vlaamse Rand rond Brussel heeft Vlabinvest apb de opdracht om betaalbare kavels, huur- en koopwoningen aan te bieden zodat mensen met een klein tot middelgroot inkomen in hun buurt kunnen blijven wonen. In 2024 kocht Vlabinvest voor 4,4 mio euro gronden aan op 4 verschillende locaties. Twee aankopen gebeurden via uitoefening van het voorkooprecht, 2 aankopen gebeurden onderhands. Verder is financiering toegestaan in 3 nieuwe betaalbare woonprojecten, zijn 2 projecten opgeleverd en 2 werven lopend. Voor meer cijfers omtrent het grond- en woonbeleid van Vlabinvest verwijzen we naar het jaarverslag 2024.

Binnen het Vlaamse woonbeleid moet bij de uitwerking van de verschillende wooninstrumenten voldoende aandacht zijn voor de toegang ertoe voor de inwoners uit de Vlaamse Rand, zodat zij lokaal kunnen blijven wonen. Dit is vandaag niet altijd of onvoldoende het geval. Vlabinvest toetst vanuit haar decretale rol om betaalbaar wonen te voorzien in deze regio of het generieke Vlaamse woonbeleid voldoende rekening houdt met de specifieke situatie rond Brussel die een fijnmazige aanpak vereist. Zo stelt Vlabinvest vast dat voor de meeste kopers een Vlabinvestwoning feitelijk niet beleenbaar is met de Vlaamse Woonlening. Verder onderzoek moet uitwijzen welke voorwaarden momenteel een drempel vormen.

Sociaal wonen

Het regeerakkoord geeft aan dat het verplichte taalniveau voor sociale huurders zal worden opgetrokken naar B1 mondeling. In eerste instantie is een impactanalyse nodig om in te schatten hoeveel lesaanbod Nederlands en testcapaciteit (intake Nederlands) er dan moet bijkomen. Wonen in Vlaanderen volgt dit op en rapporteert over de vorderingen. Wordt de taalvereiste verhoogd, dan zal ook Vlabinvest de nieuwe taalvereiste invoeren.

Intergemeentelijke samenwerking rond lokaal woonbeleid

Vlaanderen stelt subsidies ter beschikking om gemeenten te ondersteunen in hun regisseursrol en hen te stimuleren om intergemeentelijk samen te werken rond de drie Vlaamse beleidsprioriteiten voor het woonbeleid:
1. De gemeente zorgt voor een divers en betaalbaar woonaanbod afhankelijk van de woonnoden.
2. De gemeente werkt aan de kwaliteit van het woningpatrimonium en de woonomgeving
3. De gemeente informeert, adviseert en begeleidt inwoners met vragen over wonen.

Tot 30 juni 2025 kunnen initiatiefnemers Wonen in Vlaanderen uitnodigen voor een verkennend overleg en uiterlijk op 30 september 2025 dienen ze hun subsidieaanvraag voor de periode 2026-2031 in. Initiatiefnemers die in 2025 nog geen subsidieaanvraag indienen omdat gemeenten pas later beslissen om intergemeentelijk samen te werken, kunnen in 2028 een subsidieaanvraag indienen voor de periode 2029-2031.

Momenteel lopen er in de Vlaamse Rand gesprekken rond volgende, mogelijke projecten:
- Vilvoorde + Machelen + Zaventem
- Wezembeek-Oppem + Kraainem
- Drogenbos + Linkebeek + Sint-Genesius-Rode.

In het verleden gaven faciliteitengemeenten al vaker blijk van interesse om in een gesubsidieerd IGS-project rond wonen in te stappen. Dit omdat ze zelf vaak een te beperkte setting kennen om de taken rond wonen ten volle op te nemen. Het blijft echter altijd de vraag of ze de uiteindelijke stap zullen zetten. Bovendien is het niet altijd evident voor bestaande IGS-projecten om in zee te gaan met faciliteitengemeenten omdat de diversiteit van de betrokken gemeenten dan te groot wordt (bv. gemeenten met faciliteiten vs. gemeenten zonder faciliteiten).

Elke gemeente die deelneemt aan een IGS lokaal woonbeleid moet voor elk van de drie Vlaamse beleidsprioriteiten een aantal basisinitiatieven uitvoeren en kan per beleidsprioriteit één of meer eigen

initiatieven voorstellen. De eigen initiatieven zijn afgestemd op de lokale huisvestingssituatie en hoeven niet in elke deelnemende gemeente van het werkingsgebied uitgevoerd te worden.

Voor die eigen initiatieven moet in de subsidieaanvraag een plan van aanpak worden opgenomen, dat bestaat uit een beschrijving van de geplande acties, een gedetailleerd overzicht van wanneer de acties zullen worden uitgevoerd en een beschrijving van de beoogde resultaten. Het plan van aanpak voor de eigen initiatieven moet over vijf verschillende aspecten de nodige informatie bevatten. Wonen in Vlaanderen beoordeelt op basis daarvan of een subsidie voor de eigen initiatieven kan toegekend worden.

Mogelijk kan een IGS op die manier ook eigen initiatieven nemen die verband houden met taalstimulering Nederlands. Het project van Woonpunt Zennevallei in samenwerking met vzw 'de Rand' kan hier als inspiratie dienen (zie activiteitenverslag 2023 Woonpunt Zennevallei: 'Samenwerkingen op het vlak van taal'). Belangrijk is wel dat de vijf verschillende aspecten van het plan van aanpak zeker aan bod komen in de subsidieaanvraag. Het is daarom aangeraden dat het IGS meerdere eigen initiatieven naar voren schuift. Ook moet duidelijk zijn hoe taalstimulering precies geïnterpreteerd en uitgevoerd wordt: bevordering Nederlands met het oog op sociale huisvestingstoegang, ondersteuning van anderstaligen bij de toegang tot kwalitatieve, betaalbare woningen op de private markt, kenbaar maken van hun rechten en plichten op de woonmarkt, … Wonen in Vlaanderen kan hoe dan ook pas uitspraak doen over het al dan niet in aanmerking komen van een eigen initiatief bij de beoordeling van de subsidieaanvraag. Binnen het Totaalplan Nederlands voor de Vlaamse Rand kan gekeken worden of en hoe dergelijke taalstimulerende praktijken vanuit het lokaal woonbeleid aangemoedigd kunnen worden (zie projectfiche Totaalplan Nederlands Vlaamse Rand).

Vlabinvest als stakeholder voor Vlaams woonbeleid

Wonen in Vlaanderen onderzoekt op welke manier het de betrokkenheid van stakeholders bij het Vlaamse woonbeleid kan verhogen. Relevant is op dat vlak de oprichting van een taskforce wonen-ruimte. De taskforce moet bijdragen aan meer betaalbare, kwalitatieve en duurzame woningen op goed gelegen locaties en zal bijvoorbeeld nog on(der)benutte gronden en panden in kaart brengen. De Vlaamse Regering keurde op 7 februari 2025 de conceptnota over de nieuwe taskforce goed.

Vlabinvest ziet in die taskforce veel potentieel voor betaalbaar wonen en wil de vorderingen nauw opvolgen. Zo is Vlabinvest benieuwd naar mogelijke initiatieven rond ontwikkelbaarheid van reservegebieden: zelf heeft Vlabinvest geen reservergebieden meer in eigendom, maar de woonmaatschappijen in de regio wel. Vlabinvest zou ook de mogelijkheid verwelkomen om een agendapunt voor de taskforce te kunnen voordragen.

Naast de taskforce werkt het Departement Omgeving in overleg met Wonen in Vlaanderen aan een strategie regiowerking, waarbij Vlabinvest eventueel betrokken kan worden.

Vlabinvest kan ook goede praktijken delen met Wonen in Vlaanderen. Zo heeft Vlabinvest alle lokale besturen in de regio kunnen overtuigen opnieuw een recht van voorkoop in te voeren. Wonen in Vlaanderen kan die aanpak meenemen in een opleiding of infosessie voor klanten elders in Vlaanderen.